

TC
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**FARKLI DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE SAHİP OKUL ÖNCESİ
DÖNEM ÇOCUKLARININ TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK
EBEVEYNLERİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ümmügülsün ÇELİK

Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

Okul Öncesi Eğitimi Programı

NİSAN, 2021

TC
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**FARKLI DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE SAHİP OKUL ÖNCESİ
DÖNEM ÇOCUKLARININ TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK
EBEVEYNLERİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Ümmügülsün ÇELİK
(Y1812.410014)

Temel Eğitim Ana Bilim Dalı
Okul Öncesi Eğitimi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Elif Yeşim ÜSTÜN

NİSAN, 2021

ONAY BELGESİ

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Farklı Demografik Özelliklere Sahip Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Teknoloji Kullanımına Yönelik Ebeveynlerin Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (12/04/2021)

Ümmügülsün ÇELİK

ÖNSÖZ

Tez konumun belirlenmesinden tezin yazımına kadar her aşamada sürekli bana destek olan, çalışmamın başından sonuna kadar bilgi ve tecrübesini benimle paylaşan, öğrencisi olduğum için ve öğretmenlik becerilerime birçok şey kattığı için kendimi şanslı hissettiğim değerli danışman hocam Sayın Prof. Dr. Elif Yeşim ÜSTÜN'e,

Bana bilgi ve deneyimiyle yol gösteren, görüş ve önerileriyle destek olan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Ali Yiğit KUTLUCA'ya,

Araştırma için hazırlanan anket sorularına görüş ve önerileriyle destek olan Prof. Dr. Pınar BAYHAN ve Dr. Öğr. Üyesi Aylin Sözer ÇAPAN'a,

Araştırma verilerinin toplanmasında katılımlarını esirgemeyen kıymetli meslektaşlarıma ve arkadaşlarıma,

Hayatım boyunca desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, bana duydukları güven ile bu günlere gelmemi sağlayan annem Nurten COŞKUN'a ve babam Zelkif GÖKÇE'ye; abim Faruk GÖKÇE'ye, ablam Zeliha ACAR'a, kardeşlerim Öznur ve Hatice'ye beni bu süreçte yalnız bırakmayan tüm aileme,

Desteklerini her zaman hissettiğim Adem ÇELİK ve Müslime ÇELİK'e,

Beni yüksek lisans eğitimine teşvik eden ve desteğini eksik etmeyen dayım Süleyman ŞENSOY'a,

Sevgi dolu kalbiyle ve bilgisiyle yanımda olan Verda ŞENSOY'a

Tanıdığım ilk günden bu yana hayatımın her aşamasında benimle birlikte olan, paylaştığı deneyimleri, maddi–manevi yardımları ve fedakârlıkları için varlık sebebim sevgili eşim, Enes ÇELİK'e,

İlk çocukluk yıllarında gösterdiği anlayış ve sabır için canım kızım Merve ÇELİK'e

Sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Nisan 2021

Ümmügülsün ÇELİK

İÇİNDEKİLER TABLOSU

YEMİN METNİ	iii
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER TABLOSU	v
KISALTMALAR	vii
ÇİZELGE LİSTESİ	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Önemi	5
1.2 Araştırmanın Amacı	8
1.3 Varsayımlar	9
1.4 Sınırlılıklar	10
1.5 Tanımlar	10
2. KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	11
2.1 Okul Öncesi Dönem	11
2.2 Okul Öncesi Eğitimin Amacı ve Önemi	12
2.3 Teknoloji ve Çocuk İlişkisi	13
2.4 Okul Öncesi Dönemde İnternet Kullanımı	17
2.5 Z Kuşağı.....	18
2.6 Teknolojinin Okul Öncesi Eğitimde Kullanımı	18
2.7 Teknoloji Kullanımının Gelişim Alanlarına Etkisi	21
2.7.1 Teknoloji kullanımının dil gelişim alanına etkisi	21
2.7.2 Teknoloji kullanımının motor gelişim alanına etkisi	23
2.7.3 Bilgi iletişim teknolojisinin bilişsel gelişim alanına etkisi.....	23
2.7.4 Teknoloji kullanımının sosyal - duygusal gelişim alanına etkisi.....	25
2.7.5 Teknoloji kullanımının öz bakım becerileri alanına etkisi	25
2.8 Teknoloji Kullanımının Öğrenme ve Eğitime Etkisi.....	26
2.9 Ailenin Tanımı, Önemi ve Temel İşlevleri	27
2.10 Aile İçi İletişim ve Önemi.....	29
2.10.1 Anne-Çocuk iletişimi ve annenin çocuğun hayatındaki önemi	29

2.10.2 Baba-Çocuk iletişimi ve babanın çocuğun hayatındaki önemi.....	29
2.11 Teknoloji Kullanımında Ebeveynlerin Rolü	30
2.12 Okul Öncesi Dönemde Teknoloji Kullanımı Alan Araştırmaları	33
2.12.1 Okul öncesi dönemde teknoloji kullanımı ile ilgili ulusal araştırmalar ...	33
2.12.2 Okul öncesi dönemde teknoloji kullanımı ile ilgili uluslararası araştırmalar	35
3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	39
3.1 Araştırma Modeli	39
3.2 Evren ve Örneklem.....	39
3.3 Veri Toplama Araçları.....	41
3.3.1 Teknoloji kullanımı ebeveyn görüşleri anketi	41
3.3.2 Demografik bilgi formu.....	42
4. ARAŞTIRMA BULGULARI	43
5. SONUÇ VE TARTIŞMA.....	67
5.1 Öneriler	75
KAYNAKÇA.....	77
EKLER.....	87
ÖZGEÇMİŞ.....	94

KISALTMALAR

- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
NAEYC : Ulusal Küçük Çocukların Eğitim Derneği
SPSS : Statistical Package for the Social Sciences
TDK : Türk Dil Kurumu
TEGM : Temel Eğitim Genel Müdürlüğü

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge 1. Demografik Özelliklere İlişkin Frekans Çizelgesi.....	40
Çizelge 2. Anne Öğrenim Durumuna İlişkin Frekans ve Ki Kare Testi Çizelgesi	44
Çizelge 3. Baba Öğrenim Durumuna İlişkin Frekans ve Ki Kare Testi Çizelgesi	48
Çizelge 4. Aile Gelir Düzeyine İlişkin Frekans ve Ki Kare Testi Çizelgesi.....	52
Çizelge 5. Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Anne Yaşına İlişkin Frekans ve Ki Kare Testi Çizelgesi	55
Çizelge 6. Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Baba Yaşına İlişkin Frekans ve Ki Kare Testi Çizelgesi	58
Çizelge 7. Teknoloji Kullanımı Ebeveyn Görüşleri Frekans Çizelgesi.....	61

FARKLI DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE SAHİP OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK EBEVEYNLERİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Çalışmanın amacı okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımlarına ilişkin ebeveynlerinin görüşlerini incelemektir. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımları ile ilgili ebeveyn görüşleri anketi ile toplanmıştır. Bu anket geliştirilirken literatür taraması yapılmış olup, daha önce yapılan araştırmalar dikkate alınmıştır. Araştırmada, örneklemin demografik özelliklerine ilişkin bilgileri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından yapılandırılmış Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Bu araştırmada verilerin analizinde; teknoloji kullanımları ile ilgili ebeveyn görüşleri anketinde ebeveynlerin verdiği yanıtlara ilişkin, frekans ve yüzde gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Teknoloji kullanımları ile ilgili ebeveyn görüşleri anketinden elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Ayrıca bu araştırmada okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin bazı demografik özellikleri ile çocuklarının teknoloji kullanımı görüşleri arasındaki ilişkiler Ki-Kare testi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın evrenini Esenyurt İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı kamu ve özel okullarda öğrenim görmekte olan okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Esenyurt ilçesinde öğrenim görmekte olan okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynleri arasından olasılık temelli örnekleme yöntemlerinden rastlantısal kümeleme yöntemi ile seçilmiştir. Araştırmanın örneklemini Esenyurt İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı kamu ve özel okullarda öğrenim görmekte olan 3-6 yaş arasında çocuğu olan 277 ebeveyn oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 22 istatistik paket programından yararlanılmış, ankette her maddeye karşılık gelen cevapların sayıları ve yüzdeleri alınmıştır. Araştırmanın sonucunda; okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin tamamına yakınının çocuğuna teknolojik aletleri kullanırken süre sınırlandırması yaptığı, çocuğunun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçtiği ve çocuğu bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili sorular sorduğu ortaya çıkmıştır. Ebeveynlerin tamamına yakınının çocuklarının bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesinin beden sağlıklarının bozulmasına neden olacağı görüşünde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin yarısı okul öncesi eğitiminde teknolojik aletlerin eğitici programlar ile kullanıldığında kitaplara göre daha faydalı olacağı ve teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocukların daha farklı düşünebilme becerileri kazanabileceği görüşünde olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: *Okul öncesi dönem, teknoloji kullanımı, ebeveyn görüşleri.*

INVESTIGATION OF PARENTS 'VIEWS FOR THE USE OF TECHNOLOGY OF PRE-SCHOOL PERIOD CHILDREN WITH DIFFERENT DEMOGRAPHIC FEATURES

ABSTRACT

The aim of the study is to examine the views of the parents on the preschool children's use of technology. The data of the research were collected by the parents' views questionnaire about the technology use of preschool children, which was developed by the researcher. While developing this questionnaire, the literature was searched and previous researches were taken into consideration. In the study, the Demographic Information Form, which was structured by the researcher, was used to collect information on the demographic characteristics of the sample. In the analysis of the data in this study; descriptive statistics such as frequency and percentage of responses given by parents were used in the parental opinion questionnaire about technology usage. In addition, in this study, the relationships between some demographic characteristics of parents of preschool children and views on their children's technology use were analyzed with the chi-square test. The data obtained from the parental opinion questionnaire about technology uses were analyzed using descriptive analysis method. The universe of the study consists of the parents of preschool children studying in public and private schools affiliated with Esenyurt District National Education Directorate. The sample of the study was selected by the random clustering method, one of the probability-based sampling methods, from among the parents of preschool children studying in Esenyurt district. The sample of the study consists of 277 parents with children between the ages of 3-6 who are studying in public and private schools affiliated to Esenyurt District National Education Directorate. SPSS 22 statistical package program was used in the analysis of the obtained data, and the numbers and percentages of the responses corresponding to each item in the questionnaire were taken. As a result of the study; it was revealed that almost all of the parents of preschool children limited their time while using technological devices to their children, they chose the computer programs that their children would use by researching them and they ask questions about what the child does on the computer while using the computer. It has been determined that almost all of the parents have the opinion that their children spending too much time with the computer will cause their physical health to deteriorate. In addition, half of the parents of preschool children think that when technological devices are used with educational programs in preschool education, they will be more useful than books and that children who are allowed to use technological devices can gain different thinking skills.

Keywords: *Pre-school period, technology use, parents' views.*

1. GİRİŞ

Hayatımıza hızlı bir şekilde giren teknoloji teriminin günümüz hayatında bilgiyi diğer insanlara aktarmada faal bir biçimde kullanılmaya başlaması ve yeni buluşlara şekil vermesi en önemli özelliği olarak açıklanmaktadır. Teknoloji bireylerin bilim sayesinde doğada üstünlük kurmasına yardım eden akılcı bir disiplindir (İşman, 2011). Teknoloji ile ilgili yapılan araştırmalar sonucunda 100 aileden 90'ının evinde bilgisayar bulunduğu ortaya konulmuştur. Geliri iyi olan ailelerin evlerinde bilgisayar olma durumu %100'ü bulurken, gelir durumu iyi olmayan ailelerde %40'ının evinde bilgisayar bulunduğu ortaya konmuştur. Gelir durumu iyi olmayan ailelerdeki oranın %40 oranında olması, facebook ve e-posta vb. internet iletişimlerine sahip olma oranının ortaokul öğrencilerinde dahi %80 oranında olması, çocukların ve anne babalarının teknoloji bağımlılıklarını açıkça göstermektedir. Benzer tespitlerin cep telefonları için de geçerli olduğunu belirtmek doğru olacaktır. Cep telefonu olan ortaokul öğrencilerinde oran %70, ortaöğretimdeki öğrencilerde de bu oran %97 seviyesindedir. Ayrıca ortaöğretime devam eden üç öğrenciden ikisinin cep telefonunda internet bağlantısı olduğu tespit edilmiştir (Akyürek, 2011, s. 85).

Teknolojiyle ilk temas çok küçük yaşlarda aile çevresinde olabilmektedir. Bu noktada anne babalara çok fazla görev düşmektedir. Çünkü çocuğun gelişimi boyunca edindiği öğrenmeler yalnızca çocukluk dönemine has olmayacak, gelişiminde edindiği öğrenmelerini ergenlik çağında, gençlik ve yetişkinlik çağında yaşantı olarak hayatına dahil edecektir. Özellikle 0-6 yaş dönemindeki çocukların teknolojik aletleri kullanarak hayatına ne derece fayda ne derece zarar getirdiği iyi hesaplanmalıdır. Anne babanın yetersiz kaldığı durumlarda mutlaka bir uzman desteği ile oluşabilecek risk faktörleri minimum düzeye indirgenmelidir. Okul öncesi çağda “bilgi öğrenmek”, “destek hizmet amacıyla faydalanmak” ve “öğrencilerin birbiriyle etkileşim sağlayarak oyunlar oynamalarına rehberlik etmek” hedefiyle internet ve teknolojiye faydalanılmaktadır (Namlu, 2004).

Okul öncesi dönemde internet ve teknolojiyi kullanma, sağlık alanıyla alakalı tıbbi yardımlardan önce olumlu etkilere sahiptir. Örnek olarak; ameliyat işleminden önce

çocukların ameliyatla ilgili kaygılarını azaltmak için teknolojiden faydalanılmaktadır (Goldschmidt ve Woolley, 2017). Literatüre bakıldığında yapılan bir araştırma, ameliyat işlemi öncesinde 3-7 yaş grubu çocukların anksiyete seviyelerini belirlemek için çocuklar üç ayrı grupta ele alınmıştır. Belirlenen gruplar; kontrol grubu, çocukların en çok ilgi duyduğu oyuncasını indüksiyona kadar yanına almasına izin verilen grup ve tablet, telefon gibi mobil cihazlarda çizgi film izlemesine izin verilen gruptur. Ameliyattan önce çocukların anksiyete seviyelerine bakıldığında, çizgi film seyreden çocukların anksiyete seviyesi, en çok ilgi duyduğu oyuncası yanına almasına izin verilen çocukların ve kontrol grubunun anksiyete seviyelerinden anlamlı olarak daha düşük seviyede olduğu saptanmıştır (Lee ve ark., 2012). Teknolojik oyuncaklar ve bilgisayar oyunları ile oynama, oyunun tamamlayıcısı olup okul öncesi zamanının değerli aktivite ve materyallerinin (kum, kitaplar ve hikâye anlatımı, sanat, el sanatları, masa oyunları, dramatik oyun gibi) yerine geçememektedir (Goldstein, 2013).

Pedro (2006), dijital yerlileri 1980 yılından sonra dünyaya gelen çocukları ifade etmek için kullanılan bir terim diye ifade etmiştir. Bu terim “binyılın öğrencileri (millennials), dijital yerliler (digital natives), internet nesli (net generation), oyun nesli (the gamer generation), gelecek kuşak (next generation), yeni nesil (N-generation), siber çocuklar (cyber kids), zıplayan insan (homo zappiens), çekirge zihin (grasshopper mind)” gibi değişik isimlerle de ifade edilmektedir. Sosyal ilişkilerin pozitif yönde şekil almasıyla, kişinin toplumla eş güdümlü hareket etmesine yardım eden, toplumsal hayatta var oluşuna katkıda bulunan ve kişilerin üzerine toplumdan yüklenen sorumluluk ve rolleri tam manasıyla yerine getirebilmesi için ortaya koyması gereken davranışlar sosyal beceriler olarak ifade edilmektedir (Avcioğlu 2005, Gülay ve Akman 2009).

Çocukların arkadaş ilişkilerinin gelişmesi ve içinde buldukları çevre ile etkileşimlerinin artışıyla, okul hayatına hazırlanma becerilerinin gelişmesi için fırsatlar yaratılması gerekmektedir. Ancak çocuklar bu kritik dönemde zamanlarının genelini televizyon karşısında geçirmekte, tablet ve akıllı telefon ekranlarında zamanlarını yok etmektedir. Bu alışkanlıklar çocukların gelişim dönemlerini olumsuz olarak etkilemektedir. Çocukların kullandıkları teknolojik aletlerin etkisi altında kalması, çocukların yaşlarına, gelişim düzeylerine, aile yaşantılarına, içinde buldukları çevrenin etkisine ve maruz kaldıkları yayın/program/oyunlara göre farklılık gösterebilmektedir (Büyükbaykal, 2007).

Çocukların yaş seviyelerine uygun, içeriğinde şiddet ve saldırganlık ifade ve görseli bulunmayan, zekâ gelişimini olumsuz etkilemeyecek biçimde programlanmış bilgisayar, tablet ve internet oyunlarının anne baba denetiminde oynanması durumunda çocukların zihinsel gelişimlerine olumlu etkisi olacağı düşünülmektedir (Gündoğdu vd. 2016). Gelişmiş ülkeler gelecek nesillerin eğitimini netleştirmek ve planlamak, gelecekte eğitimleri için gerekli olan insan gücünü sistemli bir biçimde yetiştirebilmek adına eğitimin her aşamasına çok fazla önem vermekte, bu sebeple çocukların eğitimine diğer alanlardan daha fazla kaynak ayırmaktadırlar (Kale, 2010). Eğitim yaşamı boyunca çocukların içinde yaşadıkları topluma entegre olması ve toplumun çıkarlarına göre hareket edebilen bireyler olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu hedefe yönelik okul öncesi dönemden sonra çocukların kazanması hedeflenen temel bilgi, beceri ve alışkanlıklara donanımlı bir eğitim verilmesiyle ulaşılabilir (Akyüz, 2011).

Okul öncesi eğitimde teknolojinin yer alıp almaması konusundan ziyade teknoloji ile ne kadar zaman geçirdiği, nerede, nasıl ve ne şekilde teknolojinin kullanıldığı yer almasının daha önemli olduğu düşünülmektedir (Sayan 2016). Unutulmamalıdır ki teknoloji, çocukların hayatında çok önemli bir yere sahiptir (Vorkapić and Milovanović 2014). Günümüzde çocuklar dünyaya gelir gelmez teknoloji ile tanışmakta ve onunla birlikte büyümektedirler (Can-Yaşar vd. 2012, Vorkapić and Milovanović 2014, Wu et al. 2014).

Çocuğun hayatının ilk yıllarından itibaren bakımı ve eğitiminden sorumlu olan ilk kurum ailesidir. Okul, aile ile eşgüdümlü bir yapı içerisinde bu sorumlulukların yerine getirilmesine öncülük etmektedir. Okul öncesi dönem aile ile okulun sürekli etkileşim halinde kalarak yürütmeleri gereken bir süreçtir. Okul öncesi eğitim kurumları tarafından verilen eğitim aile tarafından evde devam ettirilebilirse kalıcı ve etkili eğitim çocuğa sunulmuş olacaktır (Biber, 2012, s.38-39). Cömert ve Güleç (2004), eğitim kurumları ile ailenin, okul öncesi dönemde çocuk için paralel bir süreç yürütmesinin faydalarını şu şekilde ifade etmiştir;

- Ebeveynler okul öncesi eğitim sürecinde çocuğun aldığı eğitime gereken desteği verirse çocukların gelişimine çok yönlü katkılarda bulunacaklardır.
- Ebeveynler çocuklarının eğitim sürecine dahil olduğunda, eğitime katkı sağlayabileceklerini fark edecek ve kendi özgüvenlerini geliştireceklerdir.
- Eğitim sürecine aktif katılım sağlayan ebeveynlerin çocuklarıyla olan iletişimleri olumlu bir şekilde artacaktır.

- Eğitim ve ailenin iç içe olması çocukları bir birey olarak kabullenmelerini sağlayacaktır.
- Çocuğuna zaman ayıramadığını düşünerek suçluluk duygusuna kapılan ebeveynlerin olumsuz duygulardan arınmasına katkılar sunacaktır.
- Çocuğun okul öncesi eğitime hazırlanmasını, aktif olarak yer almasını sağlamak, çocuğun içinde bulunduğu gelişim dönemi ile ailenin yaşamsal tecrübelerine olumlu etkileri olmaktadır (Ural ve Ramazan, 2007).
- Aileler okul öncesi dönemde çocuklarına gerekli desteği sağlayarak yaşamından mutluluk duyan başarılı bir hayata hazır bireyler olmalarına katkılar sunmaktadırlar (Cömert ve Güleç, 2004).

Çocuk dünyaya geldiği andan itibaren anne ve babasını model alarak davranışlarını şekillendirmeye başlar. Bu süreçte anne babası ile kurduğu güven ilişkisi sonucunda özerkleşmeye başlar (Bulut, 1990), ve bu özerkleşme aile içinde rollerin ve nitelikli bağın oluşmasını sağlar. Geleceğimizi şekillendirecek çocukların, sağlıklı yetişkinler olabilmeleri ve sağlıklı kuşaklar yetiştirebilmeleri ebeveynlerin çocuklarına sunduğu olumlu rol model davranışlar ve sağlıklı tutumlarla mümkün olabilecektir (Tümkiye, Çelik ve Aybek, 2010)

Problemlerli internet kullanımı, bilinçsiz teknoloji kullanımı ve teknoloji bağımlılığı ile ilgili yapılan araştırmalar arasında, ebeveyn tutumunun koruyucu veya tetikleyici etkisinin olabileceği kanısına varılmıştır. Literatüre genel olarak bakıldığında, anne babaların genel tutumu veya internet kullanımı ile ilgili çocuklarına karşı tutumlarının problemlerli internet kullanımı, bilinçsiz teknoloji kullanımı ve teknoloji bağımlılığı ile ilişkisi olduğu ortaya konmuştur (Koning ve ark, 2018). Sonuçlar değerlendirildiğinde, ebeveynlerin çocuklarına karşı korumacı ve beklenti içerisinde olmalarının çocuklar üzerinde baskı oluşturabildiği ve bu doğrultuda baş etme veya kaçınma motivasyonu olarak riskli veya bağımlılık içeren davranışlara yönelimlerinin daha fazla olduğu ifade edilmiştir. Çocukların ailelerinin ilgisiz tutumda olduklarını bildirmeleri, aile tutumlarının problemlerli davranışlarla ilişkisini yansıttığı düşünülmektedir. Problemlerli internet kullanımı, bilinçsiz teknoloji kullanımı ve teknoloji bağımlılığı ile ilgisiz tutum pozitif ilişkili bulunmuştur (Erkan, 2019).

Türkiye’de yapılan çalışmalarda yüksek internet bağımlılık düzeyi ile ilgisiz ana babalık tutumunun (Büyüksahin, Çevik ve Çelikkaleli, 2010) ve koruyucu-istekçi ana

babalık tutumunun (Altıntaş ve Öztabak, 2016) ilişkili olduğu gösterilmiştir. Ayrıca internet kullanımına yönelik tutumlar çerçevesinde anne-baba katılımı ve anne babanın kontrol davranışı ile saplantılı internet kullanımının negatif yönde ilişkili olduğu görülmüştür (Özdemir, Kuzucu ve Ak, 2016). Başka bir çalışmada ise ailenin ihmalkar tutumuna sahip olmasının ergenlerin internet bağımlılığını tetiklediği sonucu bulunmuştur (Ayas ve Horzum, 2013). Problemlerli internet kullanımının ayrıca aileden alınan sosyal destek ile negatif ilişkisi bulunduğu görülmüştür (Esen ve Siyez, 2011; Günüç ve Doğan, 2013).

1.1 Araştırmanın Önemi

Literatürde yapılan araştırmalar incelendiğinde okul öncesi dönem, çocuğun dünyaya geldiği ilk andan başlayarak ilkököl dönemine kadar devam eden süreci kapsamaktadır. Okul öncesi dönem, çocukların gelecek yaşamında aktif olarak kullanacağı birçok yeteneğin, kazanımın, yaşam becerilerinin temelini oluşturulduğu dönemdir. Okul öncesi dönem çocukların duygusal, bilişsel, bedensel ve dil gelişim alanlarını büyük ölçüde tamamladığı kritik dönemdir. (Deretarla Gül, 2008). Okul öncesi dönemde çocuğun bütün gelişim alanları hızlı bir değişim içerisinde. Bu hızlı gelişim döneminde çocuklarla çevre uyaranlarla sürekli etkileşim halindedir. Çevre uyarıcılarla zenginleştirilmeli ve desteklenmelidir. Zengin uyarıcı çevre için okul öncesi döneminde çocuğu destekleyecek etkinlikler, programlar ve doğru ebeveyn yaklaşımı çocuk açısından çok önemli bir yere sahiptir. Zengin çevre ve uyaranlara maruz kalan çocuk ilkökölü hazır hale gelecektir (Duran, Dağlıoğlu, 2017).

Okul öncesi dönem çocuğunun gelecekteki davranışlarının şekillenmesinde etkili olan faktörler; çevresi, ailesi, arkadaşları ve okul öncesi kurumunda maruz kaldığı fiziksel ve duygusal faktörlerdir. Bu faktörlerin çocuk üzerindeki etkileri geleceğini şekillendirmede büyük bir öneme sahiptir (Dinçer, Akgün, Canarlan, 2011). Okul öncesi dönemdeki çocuğun ailesinin tutumu çocuk üzerinde en fazla etkiye sahip olan faktörlerin başında gelmektedir. Ailenin çocuğa karşı geliştirdiği model davranışlar ve yaklaşımlar çocukta sevginin, saygının, cesaretin, merhametin, sabrın, ahlaki temellerin öğretilmesi ve toplumun gelecek yapısının oluşturulmasında büyük bir öneme sahiptir (Pekdoğan, Korkmaz, 2017).

21. yüzyılda teknoloji gelişimini hızla sürdürmekte ve devam etmektedir. 21. Yüzyıla girilmesi ile taşınabilir internet bağlantılı teknolojiler hayatımıza girmiştir ve bu teknolojiler hızla yaygınlaşmaya devam etmektedir. Dokunmatik ekranlar, tablet, bilgisayarlar ve akıllı telefonlar hızla tüm evlerde yerini almaya başlamıştır. Hızlı yaygınlaşma sonucunda çocuklar da bu teknolojilere kolay bir şekilde ulaşmaya başlamıştır. Bu durum dijital nesil, dijital ebeveyn, dijital ebeveyn tutumu gibi kavramların hayatımızda yer edinmesine zemin hazırlamıştır. İnternet bağlantılı olan akıllı telefon ve tablet gibi teknolojik cihazlar, kolay erişilebilir web bağlantı platformları aracılığıyla basit dokunma ve sürüklenme hareketleri ile oyunlara ve başka etkileşimlere ulaşabilmeyi pratik bir şekilde sağlamaktadır. Teknolojik araçların taşınabilir olması da çocukların ve ebeveynlerin kolay bir şekilde istedikleri her an internete, dijital oyunlara ve diğer platformlara ulaşımını kolaylaştırmıştır. Bu sebeple günümüz çocukları hemen her yerde teknoloji ile iç içe olabilmektedir. Böylece çocuklar erken yaşlardan itibaren birer teknoloji kullanıcısı haline gelmiştir. Özellikle üç ile altı yaş arasındaki çocukların dijital oyunla, video platformlarıyla geçirdikleri zamanın arttığı gözlenmiştir (Bozkurt, 2014; Debra, Lieberman, Fisk & Biely, 2009). Küçükoğlu (2013), araştırmasında okul öncesi eğitimle ilgili bilgisayar destekli bir eğitim planlamıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerden elde edilen dönütlerle uzmanlar ve eğitim planı değerlendiricilerinin belirttikleri görüşler neticesinde tasarımın, ihtiyaçları karşıladığı açıklanmıştır. Hinkley ve diğerleri (2017) nin yaptığı çalışmada çocuklarda sosyal medya kullanımının bireylerarası ilişkileri, stres yönetimi ve duygusal yapıyı olumlu yönde etkilediği rapor olarak sunulmuştur. Araştırmada fiziksel aktivitelere dahil olmanın da psiko-sosyal gelişim üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı ortaya konmuştur.

İspir (2008) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre anne babaların çocuklarına güvenli bir ortam sağladığında, onları cesaretlendirdiğinde, onlara teknolojik aktivitenin hedeflerini aktardığında ve bunun devamlılığını sağladığında çocukların teknolojik aygıtları daha olumlu yönde kullandıkları ortaya konulmuştur. Çocukların bilişsel, dilsel, sosyal, duygusal ve motor gelişiminde hayatlarının ilk dönemleri büyük önem arz etmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalarda bu dönemde edinilen beceri ve alışkanlıkların kazanılmasında ileriki yaşamlarının da etkilendiği belirtilmektedir (Başal, 2005). Bu çağda çocukların içinde büyüdükleri aile, okul ve sosyal çevre eğitimlerinde önemli rol oynamaktadır. Okul çağından önce özellikle

aile ve okul, çocukların büyümesinde ve eğitiminde çok önemli bir rol oynamaktadır (Göğebakan, 2011).

Bilgisayarlar teknolojilerinin kişi ve toplum yaşamında hızla yaygınlaşması, gelecek yaşamın bugünkü yaşamdan daha karmaşık ve ileri düzeyde olabileceğinin ipuçlarını bizlere sunmaktadır. Bireylerin bu gelişen ve değişen teknolojik dünyaya uyum sağlayabilmesi için bilgisayarı anlama ve kullanma becerilerini geliştirmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu da bize gösteriyor ki hem yetişkinlerin hem çocukların erken yaştan itibaren bilgisayar teknolojisiyle tanışması gerekliliği bulunmaktadır. Bilgisayarlı teknolojilerin hayatlarına girmesi, teknolojiyi öğrenmeleri ve teknoloji kullanımı eğitimine başlamak için okul öncesi dönem, birçok eğitimciye ve aileye göre doğru zaman olarak ifade edilmektedir (Kaçar ve Doğan, 2007). Gacal'a göre (2005) içinde bulunduğumuz teknoloji çağında okul öncesi dönemden itibaren bilgisayarlı teknoloji araçlarıyla tanışan çocuklar günlük hayatlarında bilgisayarı kullanmaya başlıyorlar. Okul öncesi dönem çocuklarının bilgisayar ve türevleri olan teknoloji araçlarını kullanmaları dil gelişimlerini, sosyal duygusal gelişimlerini ve bilişsel gelişimlerini olumlu etkilemekle birlikte sunduğu zenginleştirilmiş çoklu ortamlarla öğrenmelerine katkıda bulunmaktadır. Ancak burada dikkatle üzerinde durulması gereken nokta; kullanım süresinin, kullanılan programların yaşa ve gelişim düzeyi ihtiyaçlarına uygunluğu ile yaşlılar arası işbirliği ve sosyal etkileşimi etkilemeyecek şekilde olmasıdır (Aktaran: Kenanoğlu ve Kahyaoğlu, 2011).

Aral ve Ayhan'a göre (2002) okul öncesi dönemde bilgisayar kullanımı soyut kavramların somutlaştırılmasında bilinçli kullanıldığında mümkün olabilmektedir. Bilinçli teknoloji kullanımı çocuğun kısa süreli belleğinin gelişmesine, kavram gelişiminin artmasına, öğrenilenlerin kalıcı hale gelmesine, problem çözme becerisinin gelişmesine, okuma-yazma ve matematik gibi temel akademik becerilerinin daha da artmasına katkılar sunabilmektedir. Teknoloji ile birlikte ortaya çıkan bu olumlu etkilerin oluşabilmesi için ebeveynlerin, öğretmenlerin ve çocukların teknoloji kullanımları konusunda bilinçlenmeleri gerekmektedir (Aktaran: İliş, 2006). Bilgisayar teknolojilerinin gelişmesiyle ortaya çıkan çoklu ortam olanakları görsel ve işitsel öğeleri içinde barındırarak öğrencilerle etkileşimi sağlayarak, soyut kavramların somutlaştırılmasına önemli katkılar sunmaktadır. Özellikle etkileşimli çoklu öğrenme ortamları öğrencileri birer izleyiciden, katılımcı olmasını sağlamaktadır (Çakıroğlu ve Taşkın, 2016).

Çocuklar için okul öncesi dönem çocuğun yeni öğrenmelere hazır olduğu kritik bir dönemdir. Okul öncesi dönem çocuğun gelecekteki hayatının temellerini attığı dönemdir. Bu dönemde çocuğun ailesinden ve öğretmeninden alacağı eğitim ileriki hayatındaki akademik becerilerini olumlu etkilemektedir. Okul öncesi dönemde çocuğun eğitiminden sorumlu ilk çevresi ailesidir. Ebeveynlerin okul öncesi dönemde çocuğa sundukları imkan ve çevre koşulları kritik bir öneme sahiptir. Teknolojinin hızlı ilerleyişi okul öncesi dönemi de büyük ölçüde etkilemektedir. Bu yüzden ebeveynler teknoloji ile ilgili temel bilgi ve becerilere sahip olmak zorundadır. Teknoloji kullanımı ile ilgili çocuğa yapacakları rehberlik, çocuğun teknolojiyi bilinçli kullanmasını olumlu etkileyecektir.

Bu çalışmalar okul öncesi dönemde teknoloji kullanımının çocukların gelişim görevlerinde kritik bir öneme sahip olduğunu göstermektedir. Çocuk hayatına dair ilk davranış kalıplarını ebeveynlerini rol model olarak oluşturmaktadır. Bu rol model davranışların çocuğa etkisini ailenin yaklaşımı belirlemektedir. Teknoloji günümüz dünyasında çocuklar ve gelişimleri üzerinde son derece etkiliyken ebeveynin teknoloji araçlarına olan tutumu da çocukların teknolojiye olan tutumunu etkilemektedir. Çocukların teknoloji ile kurduğu ilk organik bağ, teknolojiyi nasıl kullanması sorusu üzerine kuruludur. Bu sorunun yanıtına ebeveyni rehberlik eder. Bu yüzden çocuğun teknolojiye olan ilk tutumu ve kullanım alışkanlığı ebeveynlerinin yaklaşımından farklı olmayacaktır. Çalışmanın literatürde okul öncesi dönemi çocukları ebeveynleri hakkında önemli bir boşluğu dolduracağını ve gelecekteki çalışmalara kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Okul öncesi dönem çocuklarının gelişim alanları üzerine teknoloji kullanımının olumlu ve olumsuz etkileri bulunmaktadır. Buradan hareketle farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin görüşlerini saptamak, yorumlamak ve önerilerde bulunmak araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıda yer alan alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin anne öğrenim durumuna ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin anne öğrenim durumuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin baba öğrenim durumuna ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin baba öğrenim durumuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin aile gelir düzeyine ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin aile gelir düzeyine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
7. Farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin anne yaşına ilişkin görüşleri nelerdir?
8. Farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin anne yaşına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
9. Farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin baba yaşına ilişkin görüşleri nelerdir?
10. Farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin baba yaşına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.3 Varsayımlar

Bu araştırmada amaca yönelik verilerin toplanması sürecinde ve verilerin değerlendirilmesinde aşağıdaki varsayımların varlığı kabul edilmiştir:

1. Araştırma için seçilen örneklemin, evreni yeterli seviyede temsil edebilecek büyüklükte olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırmanın örneklemini oluşturan okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin ölçme araçlarını içtenlikle ve yansız olarak cevapladıkları varsayılmaktadır.

3. Araştırmada kullanılan “Ebeveyn Görüşleri Anketi” nin okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik yeterli bilgiyi toplayacağı varsayılmaktadır.

1.4 Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı öğrenim görmekte olan okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynleriyle,
- İstanbul’un Esenyurt ilçesiyle,
- Araştırmada toplanan veriler, okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynlerinin ölçeklere verdikleri yanıtlarıyla,
- Araştırmada kullanılan “Ebeveyn Görüşleri Anketi” nin güvenilirlik ve geçerliliğiyle, sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

Okul Öncesi Dönem: Okul öncesi eğitim; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini destekleyen ve çocukları ilköğretim sürecine hazırlayan bir dönemdir. Okul öncesi dönem çocuğun gelişiminin hızlı olduğu ve öğrendiği bilgilerin kalıcı etkiler oluşturduğu bir dönemdir.

Teknoloji Kullanımı: Bir sanayi dalı ile ilgili yapım yöntemlerini, kullanılan araç, gereç ve aletleri kapsayan bilgilerin kullanılmasıdır.

Ebeveyn Görüşleri: Çocuğun bakımından sorumlu olan kişilerin çocuğun teknoloji kullanımına dair gözlem ve düşüncelerini içermektedir.

2. KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde alan yazında yapılan araştırmalar incelenmiştir. İnceleme yapılan konular; okul öncesi dönem, okul öncesi eğitimin amacı ve önemi, teknoloji ve çocuk ilişkisi, okul öncesi dönemde internet kullanımı, Z kuşağı, teknolojinin okul öncesi eğitimde kullanımı, teknoloji kullanımının gelişim alanlarına etkisi, teknoloji kullanımının öğrenme ve eğitime etkisi, alan araştırmaları, ailenin tanımı-önemi ve temel işlevleri, aile içi iletişim ve önemi, teknoloji kullanımında ebeveynlerin rolüdür.

2.1 Okul Öncesi Dönem

Okul öncesi dönem, çocuğun hayatının ilk yıllarını kapsayan ve çocuğun gelecek eğitim hayatının temellerinin atıldığı, doğumla başlayıp ilkokulun başlangıcına uzanan zaman dilimidir. Okul öncesi dönem, ilkokula başlamadan önceki yıllar içerisinde çocuğun bir eğitim kurumundan ya da kendi ailesinden gelişim dönemlerine yönelik aldığı eğitimler bütünüdür (Koçyiğit 2012). Okul öncesi dönemde çocuk, temel yaşam becerilerini öğrenmekte, ilk davranış kalıplarını oluşturmakta ve edindiği tecrübelerle zihinsel olarak sürekli gelişmektedir (Güven ve Kartal, 2006). Okul öncesi dönemde verilen eğitim süreç merkezli işlemektedir. Bireyin yaşamı boyunca en hızlı gelişimin yaşandığı okul öncesi dönem 0-6 yaş aralığını içermektedir. Okul öncesi dönemde kazanılan yaşamsal beceriler, çocuğun gelecek yaşamının belirleyici faktörlerini oluşturmaktadır (Zembat 2010).

Çocuklar, okul öncesi dönemde yaşamlarının en hızlı gelişim evrelerini geçirmektedir. Bu gelişim birçok yönden çocuğu etkilemektedir. Çocuklar bu birçok etkilerin ve hızlı gelişimlerin farkında olamayabilirler. Farkında olamayan çocuklar ilgilerini, isteklerini veya ihtiyaçlarını ifade etmekte zorlanabilirler. Bu nedenle çocuğun birincil çevresinde olan ebeveynleri ve öğretmenleri çocuğa karşı rehberlik etmek sorumluluğu altındadırlar. Bu sorumluluklar sonucunda öğretmenler ve ebeveynler çocuğun yeteneklerini, ilgilerini keşfetmesi için doğru ortamı oluşturmakla yükümlüdürler. Okul öncesi dönemdeki bir çocuğun gelişimsel

başarıları elde edebilmesi için, gelişim dönemleri iyi bilinmeli, okulda öğretmenler evde ise ebeveynler tarafından bu dönem ve görevler desteklenmelidir (Sürmen, 2011). İçinde yaşadığımız dönemde okul öncesi eğitime yoğun ilgi gösterilmektedir. Eğitim basamaklarının vazgeçilmezi olarak görülen okul öncesi eğitimden çocuklarının yararlanması için aileler çocuklarına doğru, işlevsel eğitim ortamları hazırlamaktadırlar. Eğitim hayatına başlayan birçok çocuk okul öncesi eğitimle, eğitim hayatına başlamaktadır. Okul öncesi dönem, 0-6 yaş grubundaki çocukların bilişsel, duyuşsal ve davranışsal yönden gelişim özelliklerine uygun olarak desteklendiği eğitim kademesi olarak kabul edilmektedir. İlkokula başlayacak olan çocuğun, okul hayatına kendisini hazır hissetmesi, başarılı olması ve sosyalleşebilmesi için okul öncesi dönemdeki eğitimde uygulanan çalışmalar büyük önem taşımaktadır (Yapıcı ve Ulu, 2010). Okul öncesi dönemin çocuklara sağlayacağı yararlar ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında, okul öncesi dönemde eğitim alan çocukların ileriki hayatlarında suça yakalanma oranlarının daha az olduğu, eğitim yaşamlarının daha fazla sürdüğü, ortaöğretim mezun olma oranlarının daha fazla olduğu ve bağımlılığa yakalanma oranlarının daha az olduğu belirtilmiştir. Okul öncesi dönemde çocukların eğitim alması yalnızca aile odaklı düşünülmemeli, toplumsal olarak değerlendirilmelidir (Adams, Edie, Riley, Roach ve Ittig, 2004). Ulusal düzeyde yapılmış bir araştırma, okul öncesi dönemdeki eğitimin kaliteli ve düzenli olmasının çocuğa, aileye, Türkiye' ye ve ekonomik olarak ülkeye yüksek verimle geri döneceğini ortaya koymuştur (Kaytaz, 2005).

2.2 Okul Öncesi Eğitimin Amacı ve Önemi

Türk Milli Eğitim Sistemi içerisinde Okul öncesi dönem eğitiminin amaçları, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) genel amaçları ve temel ilkeleri ışığında aşağıda maddeler halinde sunulmuştur(MEB, 2013).

- Çocukların duyuşsal, beden, zihin ve sosyal yönden gelişmelerini ve aynı zamanda iyi alışkanlıklar edinmesini sağlamak.
- Çocukları temel eğitim olan ilkökula hazırlamak.
- Çocukların Türkçeyi güzel ve doğru bir şekilde konuşmalarını sağlamak.
- Koşulları elverişsiz ailelerden ve ortamlardan gelen çocuklar için ortak bir gelişim ortamı sunmak.

Ülkemizde okul öncesi dönemdeki bir çocuğun alması gereken eğitim ve amaçları yönetmeliklerle garanti altına alınmıştır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı Temel Kanunu'nda yer alan milli eğitimin genel amaçları, okul öncesi eğitimi de içerisinde barındırmaktadır (Pınar, 2006). Bu amaçlar doğrultusunda okul öncesi dönem eğitimin genel amaçları; çocukların Atatürk sevgisini, bayrak sevgisini, vatan sevgisini, millet sevgisini, aile ve insan sevgisini benimseyen, milli duygularına bağlı, içinde yaşadığı çevre ile sosyalleşebilen, özgüveni yüksek, modern düşünce yapısına sahip, dürüst, ilkel, sorumluluklarının farkında, farklılıklara saygı duyabilen bireyler haline gelmeleri için gerekli tüm çalışmaların yapılmasıdır (Pınar, 2006).

Kısaca okul öncesi dönemde eğitsel amaç, çocukların bütünsel olarak gelişimini sağlamak, doğal hak olarak elde ettiği temel bakım ve eğitim haklarını bir kurum aracılığı ya da aile aracılığıyla elde edebilmesini sağlamaktır (Gürkan 2009). İlâveten okul öncesi dönemdeki eğitim amaçları, eğitsel amaçlar, toplumsal amaçlar ve gelişimsel amaçlar olarak üç ana başlık altında toplanmaktadır. Eğitsel amaçlar, okul öncesi dönemdeki bir çocuğun duyu organlarını tanıması ve çevresine karşı duyarlı olmasını sağlamaktır. Toplumsal açıdan okul öncesi dönemdeki eğitimin amaçları, çocuğa uygun eğitim ortamını sunmak, ebeveynlerinin iş hayatının olumsuz etkilenmesine engel olmak, çocukların toplumsal yaşamda gerekli sosyalleşmeyi elde etmesine katkı sağlamak şeklinde ifade edilebilir. Okul öncesi dönemdeki eğitim içerisinde gelişimsel amaçlar, çocuğun doğal gelişim görevleri temel alınarak bireyselleşme kapasitesini arttırmak, öz bakım becerilerini kazanmasını sağlamak, dil konuşma becerilerini desteklemek şeklinde ifade edilebilir (Aral vd. 2011).

2.3 Teknoloji ve Çocuk İlişkisi

Türk Dil Kurumu (TDK) teknolojinin tanımını “Bir sanayi dalı ile ilgili yapım yöntemleri, kullanılan araç, gereç ve aletleri, bunların kullanım biçimlerini kapsayan uygulama bilgisi, uygulanım bilimi” ve “insanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla ürettiği ve geliştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tamamı” (TDK, 2011) diye açıklamıştır. Teknoloji terimi yıllar içerisinde birçok değişime uğramıştır. Eski tanımları incelersek teknoloji genel manada insan hayatını kolaylaştıran, içinde bulunduğu çevreyi manipüle etmesine olanak sağlayan mekanik araçlar yerine daha çok elektronik olarak geliştirilmiş olan araçları tanımlamak için

kullanılmaktadır. Her geçen gün bu tanım genişlemekle birlikte bilgisayar, akıllı telefon, tablet bilgisayar vb. birbirinden farklı teknolojik araçları ifade etmek için kullanılmaya başlanmıştır (Bergen, 2008).

Teknolojik araçlar, insanların merak ve çabaları neticesi sonucunda sürekli yenilenmeye açık bilgiler birikimidir. Teknoloji, hayatı kolaylaştırmak amacıyla herhangi bir ürünün ya da bilgi bütünüünün ortaya çıkması ve bu bilgilerin organize edilmesiyle sürekli gelişen tecrübeler bütünüdür (Töre, 2001). Bilgisayar teknolojileri içerisinde barındırdığı yüksek çözünürlüklü renkler, görüntü hareketleri ve seslerle çocuklar açısından cazip hale gelmektedir. Çocuklar birbirinden farklı bu teknolojik aletlerle anlamlı ve değişken tecrübeler elde ederek yeni öğrenme ve deneyimler kazanmaktadır (Saracho ve Spodek, 2008). Günümüz çocukları teknoloji sayesinde yalnızca üretilen oyuncaklara bağımlı kalmamakla birlikte birçok teknolojik araç sayesinde (bilgisayar, tablet, telefon, kamera vb.) farklı oyuncakları da hayatlarına dahil edebilmektedirler. Bu teknolojik araçlar okul öncesi dönem çocukları tarafından da yoğun bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır (Morrison, 2007).

Günümüz çocuklarının hayatlarında teknolojik olan ya da teknolojik olmayan çok fazla türde oyuncak bulunmaktadır. Basit düzeyde tasarlanmış peluş olarak tanımlanan oyuncularda dahi teknoloji aktif olarak kullanılmaktadır. Bu oyuncularda yerleştirilen teknoloji sayesinde oyuncaklar verilen komutları yanıtlayabilmektedirler. Çocuklar üretilen bu yeni oyuncaklarla, oyuncularda tepkiler verebilmekte ve oyunculardan da tepkiler alabilmektedirler (Bergen, 2001). Çocukların teknoloji ile olan ilişkileri üzerine birçok araştırma son zamanlarda literatürde yerini almaya başlamıştır fakat teknolojinin çocuklara sunduğu oyuncularda çocukları bilişsel ve davranışsal açıdan nasıl etkilediğine dair kesin veriler sunulmamaktadır (Fromberg & Bergen, 2006). Teknolojik oyuncularda etkileri üzerine çeşitli vaka araştırmaları yapılmıştır. Bu vaka araştırmalarının birinde bilgisayar aracılığıyla kitap okumayı öğrenmeyi başaran 2 yaşındaki bir çocuğun, sesli kitapla kurduğu etkileşim ve iletişim sonrasında konuşan kitaptaki tıklama komutlarını babasıyla da uygulamaya çalıştığı gözlemlenmiştir. Babasının söylediği komutları yapmakta, babasından bir şey talep ettiğinde de uygulamanın sunduğu komutları yinelemektedir (Smith, 2002). Çocuğun sergilediği bu davranışlar, Piaget'nin ortaya koyduğu şemaların asimilasyona uğramasına teknolojik oyuncularda etkisi olduğuna dair güçlü bir örnektir (Bergen, 2008). Teknolojinin

hızla yaygınlaşması, okul öncesi dönemdeki çocukların yaşamlarındaki değişimlerle ilgili anne babaların zihninde yeni soru ve problemlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ortaya çıkan bu sorular çocukların teknolojiden ne kadar etkilendiği, çocukları ne derece değiştireceği hakkındadır. Ayrıca bu değişim ve etkilerin çocukları bilişsel, duygusal ve sosyal gelişim bakımından olumsuz etkileyebileceği hatta çocukların bu değişimler ışığında tehdit altında olduğu düşünceleri hakimdir (Plowman L., McPake J., Stephen C., 2010). Birçok tartışma konusu ortaya atılsa da ekran içerikli medya ve teknoloji kullanımının çocuklarda obezite gibi yeme bozukluklarına, sosyal olarak yalnızlaşmalarına neden olacağı en çok öne sürülen olumsuzluklardır.

Çocuklar teknolojiyle sürekli iç içe olarak bedensel egzersizlerden uzak kalmaktadırlar. Hareketsizliğin çocuklarda omurga bozukluklarına, omurga yapılarının değişmesine ve ekrandan dolayı görme yetilerinde bozulmalara neden olduğu öne sürülmüştür. Teknolojinin sunduğu ekranda komutların sürekli değişimi çocuğun dikkatinin de sürekli dağılmasına neden olmaktadır. Bu hızlı uyarıcı değişimler de çocukta motivasyon bozukluklarının oluşmasına neden olmaktadır. (Cordes and Miller, 2000). Okul öncesi dönemdeki çocuğun beyin gelişimi devam ettiği için, bir yetişkin gibi sürekli değişen teknolojiye kolay bir şekilde adapte olamamaktadırlar. Gerçek hayatın tecrübelerine ihtiyacı olan çocuğun, temel düzeydeki etkileşimleri kendileri deneyimlemek zorundadırlar. Sanal ortamların çocukların bu deneyimleri edinmesine engel olduğu düşünülmektedir (Plowman, McPake ve Stephen, 2010). Ortaya atılan bu düşünceler ailelerde endişeler yaratmaktadır. Endişelerin medya kanalıyla aktarıldığı kadar aileler tarafından yaygın olarak kabul edilmediği yönünde çalışmalar da ortaya konmuştur (Plowman, McPake ve Stephen, 2010).

Benzer biçimde, sosyal gelişime engel durumlarla ilgili yeterli delil olmadığını, özellikle okul öncesi dönemdeki çocuklarla ilgili çalışmalarda evdeki televizyon sürekli açık tutulsada çocukların kesintisiz olarak televizyon izlemedikleri ya da ailesiyle televizyon seyretse dahi çocuğun odak noktasının izlenen program olmadığı aksine odak noktasının ailesiyle paylaştığı deneyimler ve kurduğu iletişim olduğunu gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Plowman ve McPake, 2010). Üzerinde durulması gereken bir diğer önemli konu ise okul öncesi dönemdeki bir çocuğun gelişim dönem özellikleridir. Bu gelişim dönemleri ayrı ayrı ele alınmalıdır. Çocuğun gelişimi ele alınırken bilişsel alan ve fiziksel alan ayrı ayrı

değerlendirilmedi. Bilişsel alan içerisinde algı, hafıza, dil gelişimi ve sosyal etkileşim gibi özellikler değerlendirme alanları olarak belirlenmelidir. Fiziksel alan dediğimizde bedensel uzunluk, ağırlık gibi farklılaşmaları ifade edebiliriz. Teknolojinin çocuğa sunduğu medya araçları, oyun ortamları, programlar, sanal platformlar yeni bir çevrenin oluşmasına neden olmuştur. Her çevrenin çocuğun gelişimi üzerinde etkili olduğunu biliyoruz. Çocuğun yaşamının ilk yıllarından maruz kaldığı bu teknolojik çevrenin çocuğun gelişimi üzerindeki etkilerini göz önüne almak ve araştırmalar yapmak kaçınılmaz olmuştur (Kılınç ve Kılınç, 2014). Teknolojinin sunduğu çevrenin hızlı yayılımı ve gelişimi hususunda farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Araştırmacılar bu teknolojilerle geçirilen zamanın, kullanılan program ve sanal platformları kullanan okul öncesi dönem çocuklarının yaş özellikleriyle programın özellikleri arasında bağ kurarak farklı yaklaşımlar ortaya koymuşlardır. Bilimsel araştırmaların ortaya koyduğu sonuçlar, teknolojinin hayatımıza kazandırdığı programların nasıl kullanıldığına bağlı olarak zararlı veya faydalı olduğunu ifade etmişlerdir. Bilimsel sonuçlar, teknolojinin nasıl kullanıldığının önemli olduğunu ortaya koymuştur. Teknolojiye yöneltilen nasıl kullanılmalı sorusu, teknolojinin faydalı mı zararlı mı olduğunu açıklamaktadır. Buna ek olarak internetin kullanımı ile ilgili iki zıt görüş vardır. İnternet kullanımının bireyin gelişiminde olumlu etkilerinin olması ya da bireyselleşmenin önündeki engelleyici bir faktör olduğunu savunan iki zıt görüşün hakim olduğu güncel çalışmalar da bulunmaktadır (Akbulut, 2013). Alan çalışmalarının bir tarafında, okul öncesi dönem çağında televizyon, bilgisayar, tablet vb. teknolojik araçları kullanmaya karşı olan bilimsel görüşler hâkim iken, diğer tarafta teknolojilerin kullanımlarının olumlu değerlendirilebileceği, gelişim dönemlerinin olumlu etkilenebileceği ve uygun programlarla çocukların yaratıcılıklarının geliştirilebileceği savunulmaktadır. (Haugland ve Wright, 1997).

Belirtilen iki zıt görüşü hakim kılmak ya da tamamen kabul etmek hatalı bir yaklaşım ortaya koymamıza neden olacaktır. Teknoloji ile iç içe olduğumuz çağda, çağın gereksinimlerini tamamen saf dışı bırakarak teknolojiden uzak bir çocuk yetiştirmek sağlıklı olmayacaktır. Dikkat edilmesi gereken nokta aşırı, kontrolsüz bir teknoloji kullanımı yerine bilinçli teknoloji kullanımının yolunu aydınlatmaktır (Akbulut, 2013).

2.4 Okul Öncesi Dönemde İnternet Kullanımı

Son zamanlardaki tablet, telefon ve bilgisayar teknolojilerindeki hızlı gelişim, internet kullanımını da bu doğrultuda arttırmaktadır. İnternetle birlikte kullanım alanı daha da artan bu teknolojileri en fazla kullanan yaş grubu ise çocuklar ve ergenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Okul öncesi dönem çocuklarından başlayarak ergenler dahil yaş gruplarının mobil cihazları kullanarak istedikleri her an internete bağlanabildiklerini görmekteyiz (Akbulut, 2013). İnternetin kullanılmasıyla ilgili de teknoloji kullanımı gibi farklı fikirler ortaya atılmıştır. Bu fikir ve görüşleri incelediğimizde internet kullanımı ile ilgili zararlı olduğunu savunanlarda dahi, çocukların teknolojiden tamamen uzaklaştırılmaması ve belirli bir yaşa ulaşınca kadar teknolojiyle tanışması, bilinçli bir bakış açısı geliştirmesi için çalışmalar yapılması yer almaktadır (Ceyhan ve Ceyhan, 2011).

Okul öncesi dönemdeki çocukları okula hazır hale getirmek için bilgisayar ve internetin kullanılması gerektiğini savunan çalışmalarda vardır (Li ve Atkins, 2004). Çevrimiçi oyunlar, konuşmalar, hem sosyal olarak, hem de zihinsel olarak çocuğun gelişimini olumlu etkilemektedir. Kullanılan program ve oyunlar doğru seçilirse çocuğun problem çözme becerileri geliştirdiği yönünde çalışmalar ortaya konulmuştur. Çevrimiçi internet platformlarına erişmek, oyunları bağımsız açabilmek ve oyununun istediği komutları gerçekleştirmek çocukların problem çözme yetilerinin gelişimine katkılar sunduğu belirlenmiştir. Problem çözme becerilerinin gelişmesinde teknolojinin sağladığı kolaylıklar kullanım alanının artmasını kaçınılmaz hale getirmektedir (Johnson ve Puplampu, 2008). İnterneti aktif olarak kullanan bazı çocukların okuma becerilerinin daha hızlı geliştiğini ortaya koyan çalışmalar da vardır (Johnson, 2006). Buna istinaden interneti aktif kullanan bazı çocuklarında dil konuşma becerilerinin olumsuz etkilendiği, kısa cümle yapıları oluşturmakta zorlandıklarını ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur (Greenfield ve Subrahmanyam, 2003). Gelişim çağındaki bir okul öncesi dönem çocuğunun internette harcadığı süre göz önüne alınırsa çocuğun psikolojik sağlığının ve sosyal etkileşimlerinin olumsuz etkilenebileceği aileleri için endişe kaynağı oluşturmaktadır. Deneysel çalışmaların birçoğunda çevrimiçi platformlar kullanımının psikososyal gelişimi arttırabileceği ortaya konmuştur. Alan yazında yapılan çalışmaların bir kısmında çocukların internet kullanımının sosyal etkileşimlerini ve bireysel verimi arttırdığı savunulurken (Valkenburg ve Peter,

2009), aynı şekilde çocukların izole olmasından ziyade sosyalliğin artmasına katkıları sunan bir araç olduğunu savunan araştırmalar da bulunmaktadır (Orleans ve Laney, 2009).

2.5 Z Kuşağı

Aynı dönemde ya da yakın yıllarda dünyaya gelmiş olan ve hayatlarında benzer global etkileşimlerin hakimiyetiyle birbirine yakın davranış kalıpları geliştiren bireylere kuşak adı verilmektedir. Şu anda yaşamasına rağmen birbirinden farklı davranış kalıpları sergileyen X, Y, Z gibi harflerle adlandırılan kuşakları görmekteyiz. Her kuşak için ayrı zaman aralıkları verilmiştir. X kuşağını 1965-1979 yılları arasında doğan kişiler ifade etmektedir. X kuşağını ifade ederken farklı olmayı seven, önyargıdan arınmış kişilerin daha etkili olduğu, kadınların iş hayatına daha yoğun girdiği dönem gibi özellikler kullanılmıştır. Teknolojiyi tanımaya çalışan bir kuşaktır. Y kuşağına baktığımızda 1980-1999 yılları arasında dünyaya gelen kişileri görmekteyiz. Teknolojiyle yoğun bir şekilde iç içe girmiş becerikli bir nesli görmekteyiz. Kural ve otoriteye karşı duran, tatmin duygusundan uzak, öğrenme ve araştırmayı seven bir nesil olarak karşımıza çıkmaktadır. Z kuşağı ise 2000-2021 yılları arasında dünyaya gelmiş ve gelecek kişilerdir. Z kuşağı teknolojiye adaptasyonu en yüksek, kendi icatları olan mesleklerle hayatlarını devam ettirme ihtimali yüksek olan bir nesildir. Z kuşağı anne babaları, kendilerini çocukları karşısında yetersiz görerek bunalıma girenler olabilmektedir. Z kuşağının hayal dünyasında sınır yoktur ve tatmin edilemeyen merak duyguları, sürekli değişen ve ortaya çıkan problemleri vardır. Kırılması zor direnişleri, otorite ve kural tanımayan yapıları olduğu için ebeveynleriyle sürekli çatışma yaşamaya açıktırlar (Çalışkan, 2016).

2.6 Teknolojinin Okul Öncesi Eğitimde Kullanımı

Günümüzde toplum olarak gelişmenin en büyük kriterlerinden biri de teknolojik araçları kullanabilme olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilgiyi öğrenmenin yanı sıra etkili şekilde kullanımı da zorunlu hale gelmiştir. Öğrenme süreci hızla gelişmekte ve bilgiler hızlı bir şekilde yayılmaktadır. Bilgiyi öğrenmenin yanı sıra bilginin eyleme dönüşmesi önemli hale gelmiştir. Bilginin merkeze alındığı toplumun bilgiyi

aktif olarak kullanması ve eyleme dönüştürmesi gerekmektedir (Şimşek ve Çınar, 2008).

Okul öncesi dönemi başlangıç kabul ederek, çocuğun eğitiminde etkileşim yoğun bir şekilde yer alır ve bu dönemden itibaren teknolojiyi sorgular, merak duygusu artarak devam eder. Okul öncesi eğitimle okula başladığında teknolojik araçları tanır, nasıl kullanması gerektiğini öğrenir ve ne işine yarayacağı konusunda ilk tecrübeleri edinir. Böylece etkileşimli şekilde bilgiyi nasıl elde edebileceği konusunda ilk adımı atmış olur (Şimşek ve Çınar, 2008). Eğitim-öğretim sürecinde yeni teknolojik araçların kullanılması ve bu teknolojik araçların kullanımının yaygın hale getirilmesiyle ilgili okul öncesi eğitim düzeyinden itibaren bilgisayar destekli eğitim programlarının hazırlanması, okulların teknolojik alt yapılarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı, teknolojik gelişmeleri Türk eğitim sistemine entegre edebilmek adına birçok çalışma gerçekleştirmektedir (Şimşek ve Çınar, 2008). İçinde bulunduğumuz çağ doğal olarak bilimsel ve teknolojik gelişmelerden payına düşeni almaktadır. İçinde bulunduğumuz çağ teknolojik gelişmelerden etkilenmekte ve değişmektedir. Bu teknolojik ve bilimsel gelişmeler toplumsal ilişkileri de etkilemektedir. Toplumsal ilişkiler etkilendiği için toplumun bireyleri bu değişimleri, gelişmeleri takip etmeli ve günlük yaşamına adaptasyonunu sağlamalıdır (İşman, 2008).

Eğitimdeki teknolojik gelişmeler; teknik alanlardaki yeni varyasyonlar, öğrenme süreçlerindeki değişimler, program hazırlama tekniklerinin değişimi, eğitimde alan anlayışının değişimi, eğitimdeki insan makine gücündeki dağılımların farklılaşması gibi kategoriler oluşmasını kaçınılmaz hale getirmiştir (Alkan, 2005). Ülkemize baktığımızda eğitim alanında teknolojiye yoğunlaşma giderek artmaktadır. Eğitimin en önemli parçalarından biri olan öğretmenler bu değişimlerin farkında olup, eğitim ortamında teknolojiye gereken önemi vermekteler. Evlerinde ve eğitim ortamlarında teknolojiye yoğun bir şekilde yer vererek eğitimi daha ileriye götürme çabası içerisindedirler. Birçok alanda başarılı şekilde eğitim öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmeyi hedefleyen resmi ve özel okullar teknolojiyi yoğun bir şekilde eğitsel faaliyetlere dahil etme çabası içerisine girmişlerdir. Öğrenciler ve öğretmenler bu okullarda eğitsel hedeflerini gerçekleştirirken etkinliklerini bilgisayar laboratuvarlarında uygulamalı olarak gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Örneğin fen bilgisi hedeflerini gerçekleştirirken deneyleri teknoloji aracılığıyla daha kalıcı ve somut hale getirebilmektedirler. Teknolojiyi aktif olarak kullanan bu okullar

teknolojinin sayesinde üreten ve teknolojiyi yayan bir konuma gelmişlerdir (İşman, 2008). Eğitim literatürünü ele aldığımızda; bilgisayar, internet, projeksiyon, bilgisayar destekli öğrenme modelleri gibi ifadelerin sık sık kullanılması teknolojinin eğitimde yoğun olarak kullanılmaya başladığının en büyük göstergelerindedir. Teknoloji ile ilgili ilerlemeler yalnızca eğitimle kalmayıp diğer bütün alanlarda yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenlere bu noktada düşen en büyük görev ise bu değişiklikleri yakından takip etmek ve eğitim faaliyetlerinde kaliteyi, verimi arttıracak çalışmaları yapabilmektir. Özellikle maddi anlamda kaygı yaşamayan özel eğitim kurumlarının büyük bir kısmında internet, akıllı tahta, projeksiyon, yansıtma cihazları için gerekli alt yapı hazırlanmış ve eğitim öğretime sunulmuş durumdadır (Alkan, 2005).

Günümüz eğitim öğretim yöntem ve tekniklerinin alt yapısında bilimsel gelişimlere bağlı olarak iki tür yaklaşım belirlenmiştir. Bu iki yaklaşım; yapılandırmacılık ve bilişsel öğrenme yaklaşımlarıdır. Bilişsel yaklaşım öğrenmeyi, problemin tanımlanması ve anlaşılması için gerekli olan süreçler bütünüdür, diye açıklamıştır. Öğretmenin bilişsel yaklaşıma göre görevi; bilginin kolay bir şekilde öğrencilere aktarması için aktiviteleri iyi belirlemesi ve teknolojiyle bağdaştırabilmesidir. Yapılandırmacı yaklaşım da ise bilgi, toplumsal ve bireysel olarak iki grupta ele alınmalıdır. Burada en önemli nokta bilginin öğretmenden öğrenciye aktarılmasından daha ziyade, bilginin somut olarak elde edilmesi, keşfedilmesi ve geliştirilmesi için gereken zeminin hazırlanmasıdır (Aytaç, 2006).

Okul öncesi dönemdeki çocuklara eğitim veren öğretmenler hayatları süresince elde etmiş oldukları bilgi ve becerileri eğitim ortamına aktarırken kendileriyle doğru bağlantıları kurabilmelidirler. Okul öncesi dönem çocukları model alma yoluyla öğrenme gerçekleştirdiği için öğretmen öğrenci arasında yoğun bir etkileşim görmemiz kaçınılmaz olacaktır. Çocuklar teknolojinin bu denli hızlı ilerleyişi karşısında kendilerini doğru yönde geliştirebilmelidirler. Yani sürekli gelişen ve değişen bilimsel gelişmeler karşısında oluşan bilgi kalabalığında doğru bilgiyi edinebilmeli, uygulayabilmeli ve gerektiği zamanda doğru kararları alabilmelidir. Bu bağlamda; öğretmen odaklı bir eylem algısı faaliyete geçirilecekse önce doğru modellerin sınırları iyi çizilmelidir. 21. Yüzyılın bizlere sunduğu yeni bilgi ve yeterlilikler öğrencilere iyi aşılmalı ve doğru rehberlik modeli geliştirilmelidir. Öğrenci merkezli eğitim anlayışında; bilgi aktarıcısı, içerik uzmanı öğretmen yerine bilginin rehberi, bilginin yönünü ve modelini belirleyen kişi, her şeyden önemlisi

öğrencileriyle birlikte öğrenen roller daha mühim hale gelmiştir. Öğretmenler 21. Yüzyılın gelişimleriyle bu rolleri iyi benimsemeli ve mesleki yeterlilik haline getirebilmelidir. Eğitimdeki bilişim teknolojileri, öğretmen-öğrenci ilişkisindeki yeni görev tanımlamalarına uyum sağlamada ve öğrenci merkezli eğitim anlayışına geçişte dikkate alınması gereken en önemli kaynaklardır. Bu yeni anlayışı eğitime uyarlayan öğretmenler, sürecin ilerlemesiyle birlikte teknolojik araç gereçleri kullanmaya alışacak ve daha yoğun bir şekilde kullanmaya devam edeceklerdir. Alışılan bu yeni düzenlemeler belirli bir süre sonra öğretmenin günlük yaşamını da daha kolaylaştıran ve verimi arttıran bir hal alacaktır. Öğretmenler bilimsel gelişmeleri takip ederek, bu gelişmeleri eğitime adapte etmek zorundadırlar. Öğretmenlerin kullandığı bu bilişim araçlarının 1940'lardan günümüze kadar kullanımı 15 kat artmış olup daha da artmaya devam edecektir (Alkan, 2005).

2.7 Teknoloji Kullanımının Gelişim Alanlarına Etkisi

Okul öncesi dönemde teknoloji kullanımı, çocukların gelişim alanları üzerinde olumlu ve olumsuz etkilere sahiptir. Çocukları teknolojiden soyutlamak günümüz dünyasında mümkün ve sağlıklı olmayacaktır. Okul öncesi dönemde teknoloji bilinçli kullanıldığı takdirde gelişim dönemleri üzerinde olumlu etkiler oluşturacaktır. 18-24 aylık okul öncesi dönem çocuklarını teknolojik aletlerle ve medyayla tanıştırmak isteyen anne-babalar içerik kalitesi yüksek programlar seçmeye özen göstermeli ve bu programları çocukla birlikte kullanmalıdır. Dijital ebeveynlik tutumu göz önüne alınarak anne-babalar teknolojik araçların kullanımına yönelik her şeyi bilmeleri, çocukların gelişim dönemlerine olabilecek olumsuz etkileri engellemelerine yardımcı olacaktır.

2.7.1 Teknoloji kullanımının dil gelişim alanına etkisi

Dil, çevreye uyum sağlamak için kullanılan bir anlatım aracıdır ve zekâ gelişimi ile ilgili önemli göstergelerden biridir. Dil, düşünebilmekle, zihni aktif kullanabilmekle ilgili en önemli bilişsel alt yapı olarak açıklanmaktadır. Dil gelişimi, olgunlaşmaya ve öğrenmenin paralel olarak ilerleyebilmesine bağlıdır (Muslugüme, 2015). Bazı araştırmalarda bilişsel gelişim ve dil gelişimi ayrı ele alınsa da dil gelişimi, bilişsel gelişimle iç içe geçmiş ve bilişsel gelişimden doğrudan etkilenen bir gelişim alanı olarak literatürde karşımıza çıkmaktadır. Bilişsel gelişim alanının doğrudan etkilediği

dil gelişimi, sosyal duygusal gelişim alanını da doğrudan etkilemektedir. İnsanoğlunun en önemli yeteneği ve diğer canlılardan ayrılan en önemli yeteneklerinden biri konuşabilmesidir. Dil insanların birbirleriyle iletişim kurabilmelerini sağlayan en önemli araçtır. İnsan dünyaya geldiği andan itibaren dil gelişimi başlar ve hayatının sonuna kadar devam eder. Erken çocukluk döneminde dil kazanımı farklı araştırma ve yaklaşımlarla ifade edilmeye çalışılmış ve bu alanlarda yapılan araştırmalar ışığında dil gelişimi ile ilgili elde edilen bilgilerde 1950'lerden bu yana önemli değişiklikler olmuştur. Dilin öğrenilmesine yönelik davranışçı kuramcılar bebeğin konuşmaları taklit etmesi, evresindeki yetişkinlerin ödüllendirmeleri, çocuğun çıkardığı seslerin desteklemesi çalışmaları üzerine yoğunlaşmışlardır. Biyolojik kuramı incelediğimizde bebeğin doğuştan sahip olduğu özel yetenekler sayesinde dil öğrenmeye bir şekilde programlanmış olarak dünyaya geldiğini savunmaktadır. Sosyal etkileşim kurama göre de dilin öğrenilmesi, içinde yaşanılan çevre ile karşılıklı etkileşimlerin kurulmasıyla gerçekleşebilmektedir (Karacan, 2000).

Okul öncesi dönem çocuklarının dil gelişim alanlarına destek olmak için çocuklara hikayeler anlatılması, birlikte resim yapılması, oyun oynanması ve yetişkinlerle karşılıklı iletişim kurabilmeleri bu dönem için önemli çalışmalardandır (Akkoyunlu, 2002, Tuğrul, 2002). Sürekli değişen ve gelişen teknolojinin sağladığı konsantrasyon ve fırsatlar okul öncesi dönem çocuklarının dil gelişimlerine önemli katkılar sunabilir. Bilgisayar destekli teknolojilerin gelişmesiyle birlikte geliştirilen programlar, çocukların potansiyelleri doğrultusunda karışık ve yeteri uzunlukta cümleler kurabilmesini sağlamakta, akıcı bir şekilde iletişim kurabilmelerine yardımcı olmaktadır.

Okul öncesi dönemdeki bir çocuk ekran karşısında çizdikleri resimleri, hareket ettirebildikleri nesnelere veya ekranda izlediği çizgi filmleri yani ekranda gerçekleştirdikleri bütün etkinlikleri anlatmaya çalışmaktadırlar. Çocuk yaşadığı bu deneyimleri büyük bir heyecanla ve keyifle paylaşır. Bunlara ek olarak bazı bilgisayar destekli oyunların da çocukların dil konuşma alanına olumlu katkılar sunabileceği ifade edilmiştir (Kearney, 2007).

2.7.2 Teknoloji kullanımının motor gelişim alanına etkisi

Motor davranışlarının gelişimi, basit refleks davranışlarla başlar. Bebeklik dönemindeki duruş hareketleri ve sonrasındaki yürüme, koşma, sıçrama vb. yer değiştirme hareketleri de gerçekleşir. Gelişim dönemlerine paralel olarak çocukların motor gelişimi, baştan ayağa, genelden özele ve merkezden dışa olacak şekilde düzenli bir sırada ilerlemektedir. Motor beceriler kaba motor beceriler ve ince motor beceriler olarak iki başlık altında ele alınmaktadır (San Bayhan ve Artan, 2011). Kaba motor beceriler insanın bacak ve kollarında bulunan büyük kasların hareketlerini ifade eden beceriler olarak açıklanabilir. Kaba motor beceriler lokomotor, lokomotor olmayan ve denge gerektiren hareketler olarak üç ana başlık altında ele alınmaktadır. Lokomotor hareketler insan vücudunun bulunduğu bir yerden başka bir yere hareketini kapsayan hareketlerdir. Lokomotor olmayan hareketler insanın bulunduğu yerde, yer değiştirmeden yaptığı ve büyük kaslarını kullanmasını zorunlu kılan hareketleridir (Purtaş ve Duman, 2017). Denge hareketleri ise hareket etmeyi öğrenmenin temel aşaması ve vücudun pozisyonunu bozmadan davranışını devam ettirmesi durumudur (Çoknaz, 2017). İnce motor beceriler insanın küçük kaslarının hareketlerini içeren davranışlarıdır. Kalem tutma, ayakkabı bağcıklarını bağlama ve topu ya da bir nesneyi parmağıyla kontrol etme gibi davranışlar ince motor becerilerin gelişmesiyle öğrenilebilir. İnce motor beceriler kaba motor becerilerden daha sonra gelişir (San Bayhan ve Artan, 2011).

Okul öncesi dönemdeki çocukların motor becerileri farklı etkinlikler kullanılarak geliştirilebilir. Bilgisayar desteği kullanılarak hazırlanacak programların uygun koşullarda ve sürelerde kullanılması çocukların motor gelişimlerini destekleyici olacaktır. Örneğin, küçük kas becerilerini geliştirmek için farenin tıklanması, hareket ettirmeye çalışması ya da klavye kullanması olumlu katkılar sağlayacaktır. Motor becerileri geliştirmek için el göz koordinasyonunu geliştirmek etkili bir çalışma olacaktır. Bunun için çocuk fare imlecini takip edebilir ve istenilen noktaya sürükleyebilir. Ekrandaki hareket ve değişimleri izlemesi de görsel becerilerin buna paralel olarak gelişmesini sağlayacaktır (Akkoyunlu ve Tuğrul, 2002).

2.7.3 Bilgi iletişim teknolojisinin bilişsel gelişim alanına etkisi

Bilişsel gelişimi incelemeyi önce biliş kavramını iyi tanımlamak gerekmektedir. Biliş, insan zihninin çevresinde olup biten ve değişen olayları öğrenmeye, anlamaya

yönelik ortaya koyduğu performanslar bütünüdür. Bu performanslar kendi içerisinde süreçler barındırmaktadır. Bu zihinsel süreçler; dikkat, algı, bellek, hatırlama, okuma ve yazma, problem çözme, düşünme, tahminde bulunma, çıkarımda bulunma, yaratıcılık vb. şeklinde açıklanmaktadır (Elibol, 2018). Bilişsel gelişimin kritik döneminde çocuk bilgi kazanma, dili uygun kullanma, akıl yürütme ve problem çözme gibi becerileri çevresiyle etkileşim kurarak kazanmaktadır. Bilişsel gelişim sürecinde karşılaştırma yapma, renkleri tanıma-ayırma etme, yarım bırakılanı tamamlama ve kavramları sınıflama gibi bilişsel görevleri kazanmaktadır (Gander ve Gardinier, 2015; Ruffin, 2019). Piaget bilişsel gelişimin, beyin ve sinir sisteminin belirli bir olgunluğa gelerek çocuğun çevresine uyumuna yardım eden tecrübelerin toplamı olduğunu ifade etmektedir (Bee ve Boyd, 2009; Ömeroğlu ve Kandır, 2005). Bilişsel gelişim süreci, doğum öncesi dönemden başlayarak yaşam boyu süren, insanın içinde yaşadığı çevreyi anlama süreci olarak ifade edilebilir. İnsanın var olduğu ve içinde yaşamını sürdürdüğü çevreyi algılama biçimlerini belirli dönemler şeklinde inceleyen ve bilişsel gelişimle ilgili kuramlar oluşturan bilim insanları incelendiğinde karşımıza öncelikle Piaget, Vygotsky ve Bruner çıkmaktadır (Senemoğlu, 2018).

Değişen ve gelişen teknoloji okul öncesi dönemdeki bir çocuğa çeşitli zihinsel, somut ve öznel tecrübeler sunmaktadır. Buna ek olarak gerçek yaşamda karşısına çıkmayacak fırsatları sunabilir. Böylece çocuğun zihinsel aktivitelerinin aktif hale gelmesini sağlamaktadır. (Clements ve Sarama, 2003). Teknoloji kullanılarak çocuğa görevler verilebilir. Çocuk bu görevleri yerine getirirken kendi kendilerine karar verme ve uygulama becerilerini de geliştirme fırsatları bulabileceklerdir (Papert, 1980).

Okul öncesi dönemdeki çocukların bilgisayar destekli teknolojileri kullanması yaratıcılık, eleştirel düşünebilme, problem çözme yetileri vb. üst düzey zihinsel becerilerin gelişmesine de olumlu katkılar sağlayacaktır (Siraj-Blatchford ve Siraj-Blatchford, 2003). Aral ve Ayhan'a göre (2003) okul öncesi dönemdeki bir çocuğun bilgisayar destekli teknolojileri kullanması çocuklarda kısa süreli belleği geliştirmesine, öğrenme çıktılarının pekiştirilmesine, problem çözme yetilerinin gelişmesine katkılar sağlayacaktır. Diğer bir iletişim teknolojisi olan televizyonla ilgili yapılan araştırmalar okul öncesi dönem çocuklarının yaş seviyelerine uygun televizyon programlarını izlemesinin zihin gelişimini olumlu etkileyeceği ifade edilmiştir (Göksu, 2004).

2.7.4 Teknoloji kullanımının sosyal - duygusal gelişim alanına etkisi

Sosyal duygusal gelişim genel olarak; bireyin kendini ifade edebilmesi, duygularının fark edebilmesi, tanınması ve ifade edebilmesi, kendisini olduğu gibi kabul edebilmesi ve çevresiyle her açıdan uyum halinde olabilmesi olarak açıklanmaktadır (Payton vd. 2000). Sosyal gelişim; bireyin kişiler ile sağlıklı ilişki kurmasını sağlayan bilgi, beceri ve değerleri öğrendiği ayrıca içinde yaşam sürdüğü topluma karşı uyum becerileri geliştirdiği dinamik bir süreçtir. Duygusal gelişim ise, olgunlaşma ve öğrenme neticesinde gerçekleşmektedir. Sosyal gelişimin temelini duygusal gelişim oluşturmaktadır. Bu iki gelişim alanı birbiriyle sürekli etkileşim halindedir. Bu yüzden bu iki gelişim alanı birlikte kullanılmaktadır (Kandır ve Alpan, 2008). Çocukların duygusal gelişimleri konusunda yapılan araştırmalar incelendiğinde, duygusal gelişimin öğrenme ve olgunlaşma sonucu oluştuğu, hiçbirinin tek başına etkili olmadığı ortaya konulmuştur (Saarni, 2001). Sosyal gelişim doğumla birlikte başlayan, hayat boyu devam eden ve bireyin içinde yaşamını sürdürdüğü topluma uyumunu sağlayan bir süreçtir (Aral, Baran, Bulut ve Çimen, 2001).

Teknoloji araçlarının okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal-duygusal gelişimlerine etkisini değerlendirdiğimizde; okul öncesi dönemdeki çocukların teknolojik araçları kullanabilmesi için uygun ortamlar oluşturulursa konsantrasyonu arttırdığı, sosyal-duygusal gelişimi olumlu etkilediği ortaya konmuştur (NAEYC, 1996). Bilgisayardaki yönergelere bağlı olarak çocuğa verilen bir işi tamamlaması sorumluluklarını yerine getirme becerisini geliştirdiği, iş birliği yetisini geliştirdiği ve paylaşmayı arttırdığı savunulmaktadır. Bilgisayar destekli çalışmalarda liderlik rolü üstlenen çocukların çevrelerinde daha paylaşımcı özellikler sergilediği gözlemlenmiştir (Clements ve Natassi, 1993; Haughland ve Wainwright, 2006). Bilgisayar destekli teknolojiler kullanılırken doğru program seçimleri yapılırsa çocukların sosyal etkileşimini arttıracaktır (Clements ve Natassi, 1993). Okul öncesi dönem çocuklarının etkileşimini, paylaşımını arttırmak için tek bir bilgisayar sınıfa yerleştirilirse, birden fazla çocuk aynı bilgisayarı dönüşümlü olarak kullanabilir. Bu da çocukları grup içi davranışlarını geliştirmeyi ve paylaşmayı öğretir.

2.7.5 Teknoloji kullanımının öz bakım becerileri alanına etkisi

Okul öncesi dönem çocuklarının öz bakım becerileri ile ilgili beklenen gelişim özellikleri aşağıda sunulmuştur;

- Bağımsız olarak dişlerini fırçalayabilir,
- Ellerini ve yüzünü yıkayabilir, kuruyabilir,
- Banyosunu yapar,
- Günlük rutin işlerde sorumluluklar alır ve bu sorumlulukları yerine getirir,
- Mevsimsel özelliklere uygun kıyafetleri belirler,
- Kıyafetlerini giyme ve çıkarma işlerini bağımsız yapar,
- Kıyafetlerde bulunan düğmeleri ve çitçitleri bağımsız kullanır,
- Ayakkabıları bağımsız olarak bağlar ve giyer,
- Yemek için kullanılan araçları doğru olarak kullanır,
- Yemek hazırlanma aşamasında ihtiyaç duyulan tabak ve araçları taşır,
- Kişisel temizlik yapar,
- Yaşadığı alanı temizlemek için kullanabileceği malzemeleri bilir,
- Tehlike ve tehlikesiz ayrımını yapar (TEGM, 2013).

Çocukların ihtiyaçlarını bağımsız bir şekilde gerçekleştirmeleri okul öncesi gelişim görevlerinin temelini oluşturmaktadır. Çünkü okul öncesi dönemde kazanılacak olan öz bakım becerileri çocuğu bağımsızlaştırır. Bu dönem ne kadar erken başlarsa çocuğun ebeveyninden bağımsızlaşma zamanı da daha geriye gelecektir. Bu sebeple çocuğun gelişim özellikleri bilinmeli ve bu gelişim özelliklerine uygun öz bakım becerileri erken yaşlardan itibaren çocuğa kazandırılmaya çalışılmalıdır. Çocuk öz bakım becerilerini kazandıktan sonra otonom davranabilecek ve bağımsızlaşacaktır. Böylece çocuk ihtiyaçlarını karşılamak için bağımlı olmadığını, sorumluluk alması gerektiğini öğrenecektir (Megep, 2006).

2.8 Teknoloji Kullanımının Öğrenme ve Eğitime Etkisi

Eğitim ve teknoloji insan hayatının daha verimli ve etkin hale getirilmesinde önemli rollere sahip iki temel etkidir. Her iki etkende bireyin doğal ve sosyal çevresine hâkim olma yönünde ortaya koyduğu çabalarda başvurduğu temel araçlardır. Eğitim, insanın doğuştan getirdiği gizil yetilerin ve yeteneklerin ortaya çıkarılmasına, insanın daha güçlü, daha olgun, yaratıcı ve yapıcı bir canlı olarak gelişme ve büyümesine katkılar sunmaktadır. Teknoloji ise, bireyin eğitim yoluyla edindiği bilgi ve becerilerden daha etkin, daha verimli biçimde yararlanabilmesine, eğitimi daha sistemli ve bilinçli olarak uygulayabilmesine katkılar sunmaktadır (Alkan, 2005).

Aslantaş (2014)'a göre eğitim ve öğretimde teknoloji kullanma nedenleri şu şekilde sıralanmıştır:

- Eğitim ve öğretime erişim oranını arttırmak,
- Öğrenimin kalitesini daha iyi seviyelere yükseltmek,
- Eğitim maliyetlerini azaltarak verimi arttırmak,
- Eğitimde maliyet problemlerini minimuma indirmek,
- Teknolojik değişim zorunluluğuna uyum sağlamak.
- Öğrencilere çalışma ve özel yaşamlarında ihtiyaç duyabilecekleri bazı becerileri teknoloji ile sağlamak.

Bilgisayarların öğrenmede, çocuklara zengin bir uyarıcı çevre sağlanmasında bir araç olması herkes tarafından kabul edilmektedir. Bilgisayarları eğitimde kullanırken öncelikle eğitimcilerin bilgisayarlı teknoloji araçlarını öğrenmeleri, sonra da çocuklara doğru bir rehberlikle tanıtılmaları gerekmektedir (Çığırtaç, Yılmaz ve Solak, 2006).

Sürekli değişen ve gelişen teknoloji yeni bilgiler öğrenilmesinde etkilidir. Ayrıca teknoloji öğrenilen bilgiler ile yeni ürünler ortaya koyabilmek için fırsatlar sunar. Teknoloji yeni öğrenme ortamları sunar. Sunduğu bu öğrenme ortamlarında bireysel farklılıklara ve öğrenme stillerine göre destekleyici bir yöne sahiptir. Bireysel olarak çocukların öğrenme ortamlarını ve şeklini zenginleştirir (Clements ve Sarama, 2003). Okul öncesi dönemdeki çocukların bilişsel gelişimleri desteklemek adına uyarıcılar önemli yer tutar. Teknoloji okul öncesi dönemdeki çocuklar için birbirinden farklı, zenginleştirilmiş uyarıcılar sunarak öğrenmeyi etkili hale getirir.

2.9 Ailenin Tanımı, Önemi ve Temel İşlevleri

Türk Dil Kurumu'na göre aile, “evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik”, “aynı soydan gelen veya aralarında akrabalık ilişkileri bulunan kimselerin tümü” ile “erkeğin ve kadının çocuklarıyla oluşturdukları, iş bölümüne dayalı, küçük (çekirdek) ve büyük ya da dar ve geniş aile gibi çeşitleri olan toplumsal ve ekonomik temel birlik” olarak farklı tanımlanmıştır (TDK, 2021).

Aile, sosyal, duygusal, psikolojik ve ekonomik olarak farklı boyutlara sahip olan toplumsal düzenin temel yapı taşıdır (Akt. Özgün, 2017). Farklı bir tanıma göre, aile biyolojik ilişkiler üzerine kurulu, insan türünün devamını sağlayan, toplumun ürettiği

ve koruduğu maddi, manevi kültürel değerleri gelecek kuşaklara aktarma kaygısı taşıyan, içerisinde kültürel, sosyal, ekonomik vs. birçok unsur barındıran temel bir kurumdur (Salman ve Uzunboylu; Akt. Gürsoy ve Özaslan, 2014). Aile genel olarak küçük bir grup olmasına rağmen, çocuğun yaşamından çevreye ve topluma kadar uzanan bir köründür (Tezel Şahin ve Özyürek, 2011). Aile birey ile toplum arasında bağ oluşmasını sağlar. Toplumsal ve sosyal normları içinde barındıran aile, gelenekleri, değerleri, kültürel ve toplumsal rolleri kendinden sonraki nesillere aktarır (Erkan, 2015). Genel olarak değerlendiğinde aile, biyolojik kan bağıyla ya da sonradan evlat edinme gibi bağlarla birbirine bağlanmış, aynı ev içerisinde ortak geliri paylaşan, çeşitli rolleri benimsemiş, sürekli etkileşim halinde olan ve toplumsal normları yaşatan insan topluluğunun birleşimidir (Hasipek, 1990; Akt. Erkan, 2015). Aslında aile kişinin içinde yaşadığı en küçük bağlam birliğidir. Bireyin güvenlik ihtiyacının karşılandığı, hayatta kalmak için birbirine destek verdiği, gelişebilmek ve toplumla uyumlu bir hayatın devamını sağladığı temel kurum olmasından dolayı çocuğun hayatının ilk yıllarında aile çok önemli bir yere sahiptir. Çocuğun kişiliğinin oluşması, sosyalleşebilmesi, diğer insanlarla sağlıklı iletişim kurabilmesi için aile büyük bir öneme sahiptir (Gürsoy ve Özaslan, 2014). Sezal (1992)'e göre, ailenin temel işlevleri 4 kategoride toplanmıştır. Bunlar:

- Kadın ve erkeğin toplumsal rollerini en iyi şekilde yerine getirebilecekleri ortamı yaratmak.
- Kadın ve erkeğin ihtiyaç ve beraberliklerini toplumca kabul edilebilmesi için meşrulaştırmak.
- Çocukların doğum, bakım ve gelişimleri için en iyi ortamı yaratmak.
- Toplumun kültürel zenginliklerini kuşaktan kuşağa aktarmak (Akt. Erkan, 2015).

Tüm bu işlevlere ilaveten Bernardes (2003), Bjorklund, Yunger, ve Pellegrini (2002), Bukatko ve Daehler (1992) ve United Nations (1993) aşadığaki işlevlerin de ailede yer aldığı belirtmişlerdir:

- Eşler arasında bağ kurmak (ekonomik, toplumsal, duygusal).
- Çocuk dünyaya getirmek, isim vermek, toplumsallaştırmak ve eğitmek.
- Çocuklara, engelli ve yaşlılara destek ve bakım sağlamak.
- Aile üyelerini koruyup kollamak ve maddi manevi desteklemek (Akt. Özgün, 2017).

2.10 Aile İçi İletişim ve Önemi

Aile içi iletişim çocuğun anne-babası ile olan etkileşimleri ile anne-babanın kendi arasındaki iletişimi kapsar. Anne ve baba çocuğun hayatında çok önemli bir yere sahiptir.

2.10.1 Anne-Çocuk iletişimi ve annenin çocuğun hayatındaki önemi

Anne-çocuk arasındaki ilişki çocukla anne arasında özel bir bağa sahiptir. Anne-çocuk bağı doğum öncesi dönemde başlar ve doğum sonrası da beslenme sebebiyle en yoğun fiziksel ve duygusal bağlılık çocuk ile anne arasında kurulur (Güngör Aytar ve Kaytez, 2014). Çoğu araştırmacı anne çocuk arasındaki etkileşimin kaliteli olmasının önemine vurgu yapar:

- Schaffer, bebeğin tepkisine karşılık annesinin verdiği yanıtın önemli olduğuna vurgu yapar.
- Bowlby, çocuk ile anne ilişkisindeki bağlanma türleri ve samimi, içten ilişkinin doyum ve haz sağlamak için çocuk açısından önemli yere sahip olduğunu ifade eder.
- Freud, çocuğun ebeveynleriyle kurduğu ilişki ve özdeşimin gelecek hayatındaki kuracağı ilişkiler için önemine ve çocuğun kişiliğine etkilerine yer vermiştir.
- Erikson, ilk 18 ayda çocuğun temel ihtiyaçlarının ebeveynleri tarafından karşılanmasının çocuğun kişilik gelişiminde kritik bir yere sahip olduğunu ifade eder. Bütün bu bakış açıları çerçevesinde anne ile çocuk arasındaki ilişkinin önemine vurgu yapmaktadır (Yavuzer, 2017).

2.10.2 Baba-Çocuk iletişimi ve babanın çocuğun hayatındaki önemi

Baba ile ilgili araştırmalar her ne kadar anne ile yapılan araştırmalardan sonra gelse de sonuçlar gösteriyor ki, baba figürü çocukların bilişsel, sosyal, duygusal ve akademik gelişimleri üzerinde pozitif yönde bir ilişkiye sahipken; saldırganlık, şiddet ve akademik başarı ile negatif bir ilişki içerisindedir (Flouri, 2016).

- Babanın çocuğun gelişimindeki rolüne kuramsal açıdan baktığımızda da çoğu kuram, babanın olumlu etkilerinden söz eder:
- Watson ve Skinner gibi Davranışçı Kuram temsilcileri, genellikle zamanın büyük bir kısmını işte geçirdiği için anneden daha az çocukla zaman geçiren

babanın uygun davranışı pekiştirme ve olumsuz davranışı söndürme konusunda ve kadın-erkek cinsiyet farklarını anlamada daha etkili olduklarını belirtmiştir.

- Sosyal Öğrenme Teorisi temsilcisi Bandura, çocukların aynı cinsiyetteki anne babayı model aldığını, karşı cinsi de gözlemleyerek öğrendiğini savunur.
- Psikanalitik teori savunucusu Freud, 4-5 yaşa kadar anne ile kurulan ilişkiye odaklanır ve kız ve erkek çocuklarının yaşadığı elektra ve oedipus komplekslerinde babanın önemli rolü olduğunu belirtir.
- Johnson, annelerin daha çok çocukların bakımı ve onları memnun etmekten; babaların ise dış dünyayı tanıtmaya, başarı konusunda ilgili olma ve kız ve erkek çocuklara cinsiyetine uygun davranmada önemli olduğunu ileri sürmüştür.
- Ekolojik Sistemler Teorisi'ni ileri süren Urie Bronfenbrenner farklı yaş gruplarıyla çalışmış, 15-16 yaş grubuyla çalışırken babaların kız ve erkek çocuklarla iletişimde farklı tavırlar takındığını belirtmiştir (Yavuzer, 2017).

2.11 Teknoloji Kullanımında Ebeveynlerin Rolü

Okul öncesi dönem, 3 ile 6 yaş aralığındaki çocukların içinde bulunduğu dönemi içermektedir. Bu dönem çocuğun gelişim hızının en yüksek olduğu kişiliğinin temellerinin atıldığı dönemdir. Çocuğun 2 yaşında konuşmaya, 3 yaşında kendisini doğru bir şekilde ifade ederek çevresiyle ilk anlamlı iletişimini kurmaya başladığı görülmektedir. Çocuk ailesine bağımlı olduğu bu dönemde, birey olma yolunda kimliğinin ve değerlerinin temelini atar. Bu dönemde çocuk, davranışlarının sınırlarını belirler ve çevresine uyum sağlamaya çalışır. Anne babanın en etkili olduğu bu dönemde çocuk, anne babanın yaptırımları, yaklaşımları, ilişkileri, çocuğun davranışlarına verilen tepkileri çocuk üzerinde olumlu ve olumsuz birçok etki oluşturmaktadır. Çekirdek aileden farklı olarak aile ile birlikte yaşayan dede, anneanne, babaanne gibi farklı aile bireyi varsa çocuğu etkileyen faktörler olarak kabul edilmelidir (Oktay, 2011). Okul öncesi dönem, çocuğun yetişkin olmadan önce ilk davranış ve kişilik kalıplarını oluşturduğu dönemdir. Bu nedenle çocuğun yaşamı için önemli yer tutan okul öncesi dönemde ebeveynin çocukla ilişkisi çok önemlidir. Yetişkin bireyler okul öncesi dönemden kalan izlerinin özelliklerini taşımaktadırlar. Çocuğun eğitimi konusunda anne ve babanın eş güdümlü hareket etmesi önemlidir.

Çocuk için kararlar alırken anne baba paralel hareket edebilmeli ve alınan kararlar çocuğun gelişim özelliklerine uygun olmalıdır. Bunların hayata uyarlanabilmesi için anne ve babanın çocuk eğitimi ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmaları, eğitim almaları ve karşılıklı olarak birbirlerine yardımcı olmaları çocuğun gelişiminde önemli bir yere sahiptir (Gül, 2016). Okul öncesi dönemde çocuklar hayatı oyunla keşfeder. Hayatlarının merkezinde oyun vardır. Çocukların okul öncesi dönemde oynadıkları oyunun türü içinde yaşanılan dönemden etkilenmektedir. Günümüzde de oyun çeşitleri geçmişe oranla farklılık göstermektedir. Son yıllarda teknolojinin gelişmesiyle birlikte teknolojik oyunlarda hayatımızda yer etmeye başlamıştır.

Hemen hemen her evde internet bağlantısının olması, taşınabilir tablet ve bilgisayarlar ile akıllı telefonun yaygınlaşması çocuklara istedikleri anda sanal oyunlara ulaşma imkanı tanımıştır. Çocuklar, teknolojinin yaygınlığı sonucunda olumlu ve olumsuz birçok uyarıcıya maruz kalmaktadır. Bu durumda ailelerin teknoloji konusunda bilinçlendirilmesini zorunlu hale getirmiştir. Ailenin teknoloji ile ilgili farkındalığının olması ve çocuğa teknoloji konusunda doğru model olması çok önemlidir. (Akel, 2016). Sağlıklı, doğru rol model olabilen ebeveynler, çocuklarının sohbet içinde hayallerini geliştirir, doğru rol model olamayan ailelerin çocuklarının ise hayalleri gelişemez, gelişmiş hayalleri yok edilir (Cüceloğlu, 2017). Sağlıklı nesillerin yetişmesi için okul öncesi dönem çocuğunun yetiştiği aile ortamı bu anlamda çok önemli bir rol oynar. Teknoloji ile hayatımıza dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı kavramları girmiştir. Ebeveynlerin dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı donanımları çocukların gelişimi ile teknoloji kaynaklı çocuğa gelebilecek zararlardan çocuğun korunması açısından önemlidir. Dijital okuryazarlık, gerçek ve sanal ortamdaki verilerin amacına uygun, verimli şekilde kullanılması için olumlu ile olumsuz olanın ayırt edilebilmesidir. Medya çok geniş bir alana sahip olduğundan bu kavram medya eğitimi, görsel okuryazarlık, haber okuryazarlığı, sağlık medyası okuryazarlığı kavramlarını içermektedir. Medya okuryazarlığı, medya ve teknolojinin olumlu gördüğümüz yönlerini geliştirirken olumsuz yönlerini gidererek bilinçli kullanımı hedefler (İrvan, 2017).

Buna göre çocuğun gelişiminde ve kişiliğinin oluşmasında öncelikli olarak etkileşim kurduğu, rol model olarak davranış kalıplarını oluşturduğu anne ve babasıdır. Anne ve babası ile paylaştığı ortam, çevre koşulları, ailenin disiplin anlayışı çocuğun gelişimini etkileyen önemli faktörlerdir (Dinç, 2012). Okul öncesi dönemde çocuğun gelişim ve eğitiminde ailenin rolleri şöyle sıralanabilir:

- Aile, çocuğun gireceği gruplarda uyum sağlayan bir birey olabilmesi için güven duygusu sağlar.
- Çocuğun toplum içerisinde sosyal onay alabilmesi için gerekli ortamı çocuğa sunar.
- Çocuğun doğru sosyalleşebilmesi için kabul görmüş uygun davranış biçimlerini içeren bir rol model oluşturur.
- Sosyal açıdan toplumun kabul ettiği davranış biçimlerini gelişimine uygun öğrenebilmesi için rehberlik eder.
- Çocuğun yetişkin olma yolunda karşılaşılabileceği sorunlarını çözmesine yardımcı olur.
- Uyum için gerekli olan davranışla ilgili, sözlü ve toplumsal alışkanlıkların kazanılmasına yardımcı olur.
- Okul ve sosyal hayatında çocuğun hedeflerine ulaşabilmesine yardımcı olmak için, çocuğun yeteneklerini keşfeder ve geliştirir.
- Çocuğun ilgi ve yeteneklerini keşfetmesine, geliştirmesine yardım eder (Yavuzer, 1999).

Okul öncesi dönemde çocukların doğru eğitimi almasından sorumlu olan ailelerin değişen teknoloji ile birlikte sorumlulukları da değişmiş ve artmıştır (Gögebakan, 2011). Nitekim günümüzde çocuklar doğdukları andan itibaren teknolojiyle karşılaşmakta ve bunları küçük yaşlarından itibaren kullanabilmektedir. Televizyon, kamera, bilgisayarlar, akıllı telefonlar modern toplumumuzun içerisinde çocukların hayatlarının bir parçası olmuştur (Akkoyunlu ve Tuğrul,2002). Okul öncesi dönemdeki çocuğun teknoloji kullanımında ailenin göz önünde bulundurması gereken noktalar şunlardır (Kol,2017):

- Çocuklar üç yaşından önce teknolojik araçlarla tanıştırılmamalıdır.
- Çocuğun teknoloji ile olan sınırları net ve gelişim sürecine uygun olarak çocuğa ifade edilmelidir. Kullanım süresi bittiğinde keskin ifadelerden kaçınılmalıdır.
- Çocuğun teknolojiyle sınırsız şekilde baş başa kalmasına izin verilmemelidir. Sınırsız kullanım bağımlılık reaksiyonlarının ortaya çıkmasına neden olabilir.
- Okul öncesi dönem çocuğunun en önemli gelişim görevlerinden biri öz bakım becerilerini kazanmasıdır. Öz bakım becerileri kazandırılırken teknoloji ödül veya ceza olarak kullanılmamalıdır.

- Çocuk yaşamsal becerileri ilk olarak gerçek yaşamda deneyimlemelidir. Teknoloji ile sunulan sanal ortam pekiştirici veya destekleyici olarak kullanılmalıdır.
- Çocuğa teknoloji ile sunulan sınırlamalara aile rol model olmalı ve uymalıdır.
- Okul öncesi öğretmeni ile aile sürekli iletişim halinde olmalıdır. Böylece okulun teknoloji desteği evde de doğru desteklenmelidir. Çocukta kavram gelişimini destekleyen yazılımları bularak çocuğa rehberlik etmelidir.

2.12 Okul Öncesi Dönemde Teknoloji Kullanımı Alan Araştırmaları

Bu bölümde okul öncesi dönemdeki çocuklarla ilgili teknoloji kullanımına yönelik yapılmış ulusal ve uluslararası çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

2.12.1 Okul öncesi dönemde teknoloji kullanımı ile ilgili ulusal araştırmalar

Doğum öncesi dönemden başlayarak hayatın ilk yıllarından itibaren çocuklar, teknoloji ile iç içe oldukları bir çevrede hayata hazırlanmaktadır. Yaygınlaşan ve ulaşımı kolay hale gelen teknolojinin tablet bilgisayarlar, akıllı telefonlar aracılığıyla çocuğun her an ulaşabileceği araçlar haline gelmesi yaşam kriterlerinde birçok ritüelin değişmesine neden olmaktadır. Bu bakış açısını baz alarak alan yazın incelendiğinde nicel ve nitel araştırmaların fazla olduğu, örneklem grubunun ebeveynleri ve çocuk ilişkilerini kapsadığı görülmektedir. Ulusal araştırmalarda genel olarak ele alınan konular; çocukların teknoloji kullanımları, ebeveynlerin teknoloji kullanım alışkanlıkları, teknolojinin çocuk gelişim alanlarına etkisi olarak incelenmiştir.

Şahin (2006), araştırmasında okul öncesi dönem çocuklarına fen bilgisi dersine ait terimlerin öğretilmesi sırasında bilişim teknolojilerinin etkisini incelemiştir. Araştırmasında örneklem grubu olarak 50 okul öncesi dönem çocuğuna ulaşmıştır. Araştırma sonunda okul öncesi dönem çocuklarının öğrendiği kavramları hatırlama ve gösterilen başarı açısından geleneksel düzeyde alınan eğitime oranla bilişim teknolojilerinin daha etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlara bağlı olarak bilişim teknolojilerinin çocukların derse olan ilgilerini arttırdığı, iş birliğini olumlu etkilediği, fen bilgisi dersine ait temel terimlerin öğrenilmesini kolaylaştırdığı, motivasyon sürelerini arttırdığı ve çocukların analitik düşüncelerini sağladığı yönünde sonuçlar ortaya koymuştur.

Demir (2007) tarafından yapılan araştırmada bilişim teknolojileri aracılığıyla yapılan renkleri öğrenme çalışmalarında, bilişim teknolojilerinin öğretim çalışmalarına olan etkisini incelemiştir. Araştırma örneklemine 20 kız 20 erkek 3 yaş grubu ve 20 kız 20 erkek 4 yaş grubu okul öncesi dönem çocuğu dahil olmuştur. Araştırma sonuçlarında ana ve ara renk kavramlarının öğrenilmesinde bilişim teknolojilerinin sunulduğu deney grubu okul öncesi dönem çocuklarının başarılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Kaçar ve Doğan (2007), tarafından yapılan çalışmada okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde bilgisayar destekli öğrenme faaliyetlerinin etkilerini incelemişlerdir. Araştırma örnekleminde iki farklı ilkokulun anasınıfında öğrenim görmekte olan 42'si kız ve 38'i erkek, toplamda 80 okul öncesi dönem çocuğu yer almaktadır. Çalışma yapılırken deney grubunda yer alan çocuklara bilgisayar destekli öğretim gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın kontrol grubuna ise geleneksel yöntemlerin yer aldığı öğretim faaliyetleri uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda yapılan testler bilgisayar destekli eğitim alan deney grubunun, kontrol grubuna oranla daha başarılı olduğunu ortaya koymuştur.

Türkkent (2012), tarafından yapılan çalışma okul öncesi dönem çocuklarının televizyon izlemelerinden etkilenme düzeyleri ile ilgili öğretmen ve anne görüşlerini incelediği bir araştırmadır. Çalışmanın bulgularına göre okul öncesi dönem çocuklarının televizyonda daha çok çizgi film izlemeyi istediklerini ve kız çocuklarının erkek çocuklardan daha çok televizyon izlemeye vakit ayırdıklarını açıklamıştır. Okul öncesi dönem çocuklarının anne ve öğretmenlerinin de çocukların çizgi filmlerin çok fazla etkisi altında kaldığını belirttiklerine yer vermiştir.

Kol (2012) tarafından yapılan çalışmada, bilgisayar destekli öğretim yöntemleri kullanarak 6 yaş grubundaki çocukların zaman ve mekan kavramlarını öğrenmelerinde, bilgisayar destekli öğretimin etkisini incelemiştir. Çalışmada örneklem grubu olarak 60 okul öncesi dönem çocuğu yer almıştır. Çalışmanın sonuçları incelendiğinde zaman ve mekan kavramlarının öğretilmesinde kullanılan bilgisayar destekli öğretim faaliyetlerinin, geleneksel yöntemlere oranla başarıya daha fazla etkisi olduğu ortaya konmuştur.

Sezgin ve Tonguç (2016), tarafından Antalya bölgesinde yapılan araştırmada ebeveynlerin ve çocuklarının teknoloji kullanım alışkanlıklarını belirlemişlerdir. Araştırma örneklemini yaşları 3 ile 6 arasında olan 266 okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynler oluşurmaktadır. Örneklem grubunun %54'ünü kız çocuklar,

%46'sını da erkek çocuklar oluşturmaktadır. Örneklem grubundaki ebeveynlerin %95'inin mobil teknoloji kullandığı, anne babaların %37,6'sının günlük ortalama olarak 3 ile 4 saat arasında teknoloji kullandığı belirlenmiştir. Ayrıca araştırma örneklemindeki çocukların %43,2 sinin günlük mobil teknoloji kullanım sürelerinin ortalama 2 saat olduğu tespit edilmiştir.

Özyürek, (2018) tarafından yapılan araştırmada anne görüşlerine dayanarak okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımları incelenmiştir. Araştırma örnekleminde yer alan çocukların yaşları 3 ile 4 yaş arasındadır. Anne görüşleri incelendiğinde çocukların %20,9'unun 2 yaş ve daha öncesinde, %40,7'sinin 3 yaşında ve %48,8'inin 4 yaşından itibaren teknoloji kullanımına başladıklarını ortaya koymuştur. Sonuçlara göre çocukların %48,8'inin günlük teknoloji kullanımlarının en az 1 ya da 2 saat olduğu belirlenmiştir. Çocukların %76,7'sinin oyun oynama amaçlı, %17,4'ünün video izleme amaçlı teknolojiyi kullandıkları bulgulanmıştır. Annelerin görüşleri incelendiğinde, annelerin %11,6'sının çocuklarının bilgisayarda geçirdikleri zamana sınırlama koymadığı; %88,4'ünün ise çocuklarının dikkatini teknolojiden uzaklaştırarak engel olmaya çalıştıkları belirlenmiştir. Annelerden alınan yanıtların %31,4'ünün kontrollü teknolojiyi kullanımını savunduklarını gösterirken; annelerin %57'sinin çocuklarının teknolojiyi öğrenmesini desteklediğini; %60'lık kısımdaki annelerin de bilinçli teknoloji kullanımı adına eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

2.12.2 Okul öncesi dönemde teknoloji kullanımı ile ilgili uluslararası araştırmalar

Literatürde yer alan çalışmalar bakıldığında, teknolojinin çocuk gelişimi üzerinde olumlu veya olumsuz birçok etkisi bulunmaktadır. Uluslararası literatür incelendiğinde genel olarak seçilen araştırma yöntemleri nicel ve karma yöntemler olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneklem olarak anne babaların ve okul öncesi dönem çocuklarının belirlendiği incelenmiştir. Konu olarak ulusal çalışmalardan çok farklı olmayıp teknolojinin çocuğun gelişim alanlarına etkileri ile ebeveyn-çocuk ilişkisinde teknolojinin önem ve etkileri üzerine çalışmalar görmektediriz.

Livingstone vd. (2010) tarafından yapılan çalışmada Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi kapsamında, 25 Avrupa ülkesinden 9 ile 16 yaş aralığındaki 23.420 çocuğun kendisiyle ve bu çocukların ebeveynlerinden biri ile yüz yüze görüşmeler yapmışlardır. Çalışma bulgularına göre; az sayıdaki anne babanın çocukların

teknoloji kullanımını esnasında ulaşabileceği imkânların ya da teknoloji aracılığıyla karşılaşılabileceği tehlikelerin farkında olduğunu; çocuğun karşılaşılabileceği tehlikelere karşı çocuklarını koruyabilecek bilgi birikimine sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Thorpe vd. (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada Avustralya'daki okul öncesi öğretmenlerinin öğretim faaliyetlerinde internetin yer almasının etkilerini incelemişlerdir. Araştırma örnekleminde farklı okullarda görev yapmakta olan 131 okul öncesi öğretmeni yer almaktadır. Örneklem grubunun demografik özellikleri, dijital teknolojilere yaklaşımları ve dijital teknoloji kullanımı ile ilgili tutum ve davranışları incelenmiştir. Örneklem grubunda yer alan 131 okul öncesi öğretmenin, 69'unun sınıf ortamında internet erişiminin olduğu belirlenmiştir. Bu 69 öğretmenin günlük olarak teknolojik araçları kullanmaları ile sınıf içerisindeki internet kullanımları arasında çeşitli farklar belirlenmiştir. Bu sonuçlar Avustralya milli eğitim amaçları ile belirtilen hedeflerden olan dijital okuryazarlığın yaygınlaştırılması ile ilgili çalışmaların yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmanın sonuçları incelendiğinde okul öncesi eğitim kurumlarında bilgisayar destekli eğitim çalışmaları etkili bir şekilde kullanılmamaktadır. Thorpe vd. (2015) çalışma sonuçlarından hareketle öğretmenlere ve eğitim kurumlarına bilgisayar destekli eğitsel çalışmaların oranını, verimini arttırmaya yönelik önerilerde bulunmuşlardır.

Muis vd. (2015) tarafından yapılan çalışmada teknolojiden yararlanarak hızlı ve anlık dönüt alımının, okul öncesi dönemdeki çocukların hissettikleri, tutumları, etkinliklere aktif katılımları ve öğrenme başarısına etkilerini incelemişlerdir. Araştırma örnekleminde 64 okul öncesi dönem çocuğu yer almıştır. Çocukları 31 ve 33 olarak iki gruba ayırarak incelemişlerdir. Araştırmalarında çocukların okuma yazma becerilerine uygun birbirinden farklı bilgisayar programlarına yer vermişlerdir. Örneklemdeki bir grup anında dönüt verebileceği programları kullanırken, diğer grup dönütün yer almadığı programları kullanmıştır. Çalışmanın etkisini ölçmek ve verileri toplamak için yapılandırılmış görüşme formları, okuma yazma becerisini ölçen ölçme araçları kullanmışlardır. Çalışma sonuçları, anında dönüt veren uygulamaları kullanan okul öncesi dönem çocuklarının daha başarılı olduğunu ortaya koymuştur. Programları kullanan çocukların olumlu dönüt aldıklarında mutlu, olumsuz dönüt aldıklarında mutsuz oldukları gözlemlenmiştir. Genel olarak araştırma sonuç verileri, çocukların gelişim özelliklerine uygun programlar

kullanılmasının ve bu programların anlık dönütler vermesinin çocukların başarısı üzerinde olumlu etkilerini ortaya koymaktadır.

Nikolopoulou ve Gialamas (2015) tarafından yapılan araştırmada Yunanistan’da okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin bilişim teknolojileri ve bilgisayar destekli oyunlarla ilgili inanış ve tutumlarını incelemişlerdir. Yunanistan eğitim kurumları geleneksel öğretim süreçlerinden uzaklaşarak bilgisayar destekli öğretim programlarına geçiş yapmaktadırlar. Araştırma örneklemini 48 eğitim kurumunda görev yapmakta olan 190 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem grubuna 28 maddeden oluşan bir anket uygulanmıştır. Araştırmada çocukların öğrenme çalışmalarını destekleyecek bilgisayar temelli oyun oynama ve bilgisayarı yalnızca oyun amacıyla kullanımı alt düzeyleri ele alınmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, öğretmenlik tecrübesi az fakat bilgisayar destekli programları kolay bir şekilde kullanabilen öğretmen grubunun bilgisayar destekli çalışmaların oyundan ibaret görmediklerini, aksine öğrenme faaliyetlerine olumlu katkı sunan araçlar olarak gördükleri ortaya konmuştur. Öğretmenlerin bu tutum ve yaklaşımlarının sınıf içi faaliyetleri ve öğrenme süreçlerini etkilediğini ifade etmişlerdir. Araştırmanın öneri kısmında okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan ders programlarına bilgisayar destekli programların yerleştirilmesinin önemine yer verilmiştir.

Kerckaert ve arkadaşları (2015) tarafından Flemen okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan çalışmada bilişim teknolojilerinin okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılmasının etkileri incelenmiştir. Araştırma örnekleminde Flemen okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapmakta olan 232 okul öncesi öğretmeni yer almaktadır. Çalışmada uygulanan ankette bilişim teknolojilerinin eğitim faaliyetlerinde nasıl kullanıldığı ve kullanım düzeyinin hangi etkenlerden etkilendiği belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim kurumlarında temel teknoloji kullanım becerileri ve tutumlarını destekleyen bireysel öğrenmeyi hızlandıran şeklinde iki farklı yaklaşım ortaya konmuştur. Kişisel öğrenme ve içeriklere uygun bilgisayar destekli teknolojilerin kullanılmasında okul dönem çocuklarının yaş düzeyleri ve okul öncesi öğretmenlerinin bilgisayar destekli teknolojileri kullanımları mesleki gelişim düzeyleri ile anlamlı bulunmuştur. Sonuçlar incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri algılanan yeterlilikleri ve mesleki gelişim düzeylerinin sınıfta bilgisayar destekli eğitim programları kullanmaları ve okul öncesi dönemdeki çocukların öğrenme başarıları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Oluwadare (2015) tarafından yapılan araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarında fen eğitiminde bilgisayar destekli teknoloji kullanımının etkisi incelenmiştir. Araştırma Nijerya Ekiti eyaletinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma örnekleminde 16 okul öncesi eğitim kurumunda eğitim almakta olan 260 okul öncesi dönem çocuğu yer almaktadır. Örnekleme grubu deney ve kontrol grubu olmak üzere iki gruba bölünmüştür. Kontrol grubunda yer alan okul öncesi dönem çocuklarına geleneksel yöntemler kullanılarak fen eğitimi verilmiştir. Deney grubunda yer alan okul öncesi dönem çocuklarına bilgisayar destekli fen eğitimi verilmiştir. Sonuçların toplanması için uygulanan ön test ve son test sonuçları incelendiğinde deney grubundaki okul öncesi dönem çocuklarının fen öğretiminde daha fazla başarı elde ettikleri ortaya konmuştur. Çalışma sonucunda bilgisayar destekli teknoloji yaklaşımların yenilikçi ve eğitim öğretim ortamlarını daha etkin hale getiren yöntemler olduğunu belirtmişlerdir.

Fox ve Mainess (2018), tarafından yapılan araştırmada okul öncesi dönem çocuklarında oluşabilecek dil konuşma bozukluklarıyla ipad, tablet, bilgisayar, mobil telefonlar gibi teknolojilerinin kullanım oranları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Ayrıca araştırma örneklemine dahil edilen okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynlerinin de teknoloji kullanımlarını incelemişlerdir. Araştırma sürecinde ebeveynlere anket uygulanmıştır. Dil konuşma bozukluğu olan okul öncesi dönem çocukları ile dil konuşma bozukluğu olmayan okul öncesi dönem çocukları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmada yer alan araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, araştırma sürecinde yararlanılan veri toplama araçları, bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

3.1 Araştırma Modeli

Farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin görüşlerinin incelenmesi amacı ile yapılan araştırmada toplanılan verilerin analizinde; teknoloji kullanımları ile ilgili ebeveyn görüşleri anketinde ebeveynlerin verdiği yanıtlara ilişkin, frekans ve yüzde gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımları ile ilgili ebeveyn görüşleri anketinden elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Betimsel analiz; verilerin olduğu gibi gösterildiği, betimlendiği, resmedildiği, anlatıldığı bir irdelemedir (Sönmez ve Alacapınar, 2013). Araştırmadan elde edilen veriler SPSS programına aktarılmış ve betimleyici istatistik kullanılarak analiz edilmiştir. Betimleyici istatistikte amaç, araştırma verilerinin betimlenip temel özellikleri açıklamak ve bu yolla temel özelliklerin başkaları tarafından da kolayca anlaşılabilmesini sağlamaktır (Christensen, Johnson ve Turner, 2015).

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Esenyurt İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı kamu ve özel okullarda öğrenim görmekte olan okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynleri oluşturmaktadır. Ailelerin demografik yapısı ve araştırmacı için ulaşılabilir bir örneklem olması sebebiyle evren Esenyurt ilçesi olarak belirlenmiştir. Esenyurt ilçesinde öğrenim görmekte olan okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerine ulaşmanın ekonomik zorluğu ve zaman güçlüğü göz önünde bulundurularak, araştırma örnekleme 277 okul öncesi dönem çocukları ebeveynleri ile

sınırlandırılmıştır. Örneklem olasılık temelli örnekleme yöntemlerinden rastlantısal kümeleme yöntemi ile seçilmiştir. Örneklemede birimlerinin seçimi araştırmacı tarafından doğru zamanda doğru yerde bulunan birimler, gönüllü katılımcılar arasında yapılmıştır.

Çizelge 1. Demografik Özelliklere İlişkin Frekans Çizelgesi

		Frekans	Yüzde
Anne Yaş	20-30 Yaş	63	22,7
	31-40 Yaş	185	66,8
	41-50 Yaş	29	10,5
	Toplam	277	100
Anne Öğrenim Durumu	İlkokul	21	7,6
	Ortaokul	27	9,7
	Lise	73	26,4
	Üniversite	132	47,6
	Lisansüstü	24	8,7
	Toplam	277	100
Baba Yaş	20-30 Yaş	22	7,9
	31-40 Yaş	185	66,8
	41-50 Yaş	67	24,2
	50+ Yaş	3	1,1
	Toplam	277	100
Baba Öğrenim Durumu	İlkokul	21	7,6
	Ortaokul	41	14,8
	Lise	89	32,1
	Üniversite	102	36,8
	Lisansüstü	24	8,7
	Toplam	277	100
Aile Gelir Düzeyi	1500-2500 TL	48	17,3
	2500-4000 TL	91	32,9
	4000-6500 TL	93	33,6
	6500 ve Üstü TL	45	16,2
	Toplam	277	100

Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından anne yaş için oranı %22,7 olanların 20 ile 30 yaş aralığında, oranı %66,8 olanların 31 ile 40 yaş aralığında, oranı %10,5 olanların 41 ile 50 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından anne öğrenim durumu için oranı % 7,6 olanların ilkokul mezunu, oranı % 9,7 olanların ortaokul mezunu, oranı %26,4 olanların lise mezunu, oranı %47,6 olanların üniversite mezunu, oranı %8,7 olanların ise lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından anne çalışma durumu için yarısından fazlası çalışmaktadır.

Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından baba yaş için oranı

%7,9 olanların 20 ile 30 yaş aralığında, oranı %66,8 olanların 31 ile 40 yaş aralığında, oranı %24,2 olanların 41 ile 50 yaş aralığında, oranı %1,1 olanların ise 50 yaş üstü olduğu görülmektedir. Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından baba öğrenim durumu için oranı % 7,6 olanların ilkokul mezunu, oranı % 14,8 olanların ortaokul mezunu, oranı %32,1 olanların lise mezunu, oranı %36,8 olanların üniversite mezunu, oranı %8,7 olanların ise lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir.

Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından evde internet bağlantısı olma durumu için %90'ının evde internet bağlantısı vardır. Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından annenin gün içinde televizyon izleme süresi için, yarısından fazlası 3 ile 4 saat aralığında televizyon izlemektedir. Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından babanın gün içinde televizyon izleme süresi için %60'tan fazlası 3 ile 4 saat aralığında televizyon izlemektedir. Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından aile gelir düzeyi için oranı %17,3 olanların 1500 ile 2500 TL arasında, oranı % 32,9 olanların 2500 ile 4000 TL arasında, oranı %33,6 olanların 4000 ile 6500 TL arasında, oranı %16,2 olanların 6500 ve üstü TL gelir düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından çocuğun gün içinde televizyon izleme süresi için yarısından fazlası 3 ile 4 saat aralığında, televizyon izlemektedir. Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından çocuğun teknolojik aletleri kullanırken kontrol edilme durumu için %90'ından fazlası kontrol etmektedir. Ankete katılanların içinde demografik özelliği alt boyutlarından annenin gün içinde çocukla geçirdiği zaman için %56'sı 5 saat ve üzerinde, demografik özelliği alt boyutlarından babanın gün içinde çocukla geçirdiği zaman için %54'ü 0 ile 2 saat aralığında zaman geçirmektedir.

3.3 Veri Toplama Araçları

3.3.1 Teknoloji kullanımı ebeveyn görüşleri anketi

Okul öncesi dönemdeki çocukların teknoloji kullanımları ile ilgili ebeveyn görüşleri anketi tez danışmanının desteğiyle literatüre dayalı olarak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Anket okul öncesi dönemdeki çocukların teknoloji kullanımı

hakkında ebeveyn görüşlerinden oluşmaktadır. Okul öncesi dönemdeki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri kısmı anket olarak düzenlenmiş olup, 30 maddeden oluşmuştur. Ankette soldan sağa “1-Evet, 2-Hayır” şeklinde yanıtlar sıralanmıştır. Anketin geçerliğini sağlamak için alanında uzman iki akademisyene anket gönderilmiştir. Akademisyenlerden uzman görüşü alınarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Sınırlı bir katılımcı grubuyla pilot uygulama yapılarak 20 örnekleme uygulanmıştır. Pilot uygulama sonucunda elde edilen veriler tekrar alanında uzman akademisyenlere gönderilmiş olup yeniden uzman görüşü alınmıştır. Pilot uygulama sonrası anket nihai halini almıştır. Anketten çıkartılan sorular neticesinde 23 madde olarak son halini almıştır. Güvenirliğini sağlamak amacıyla ise verilerin analizinin nasıl olacağına dair alanında uzman bir akademisyenin görüşüne başvurulmuştur (Creswell, 2008).

3.3.2 Demografik bilgi formu

Araştırmada, örneklemin demografik özelliklerine ilişkin bilgileri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından yapılandırılmış Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Demografik Bilgi Formu, araştırmacı tarafından hazırlanmış ve form tez danışmanının kontrolünden geçerek son şeklini almıştır

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

AraŐtırmamın bu bölümünde okul öncesi dönem çocuğu olan 277 ebeveynden toplanan verilerin betimsel analizlerinden elde edilen bulgular, baŐlıklar altında ayrıntılı bir biçimde ifade edilmiştir. Okul ncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerden elde edilen veriler SPSS programında bulunan yüzde ve frekans gibi betimsel istatistiklerle analiz edilmiştir. Ayrıca bu araştırmada okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin bazı demografik özellikleri ile çocuklarının teknoloji kullanımı görüşleri arasındaki ilişkiler Ki-Kare testi ile analiz edilmiştir.

Çizelge 2.Anne Öğrenim Durumuna İlişkin Frekans ve Ki Kare Testi Çizelgesi

Anne Öğrenim Durumu		Soru Maddeleri																						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
İlkokul	Evet	15 %5,4	16 %5,8	14 %5,1	17 %6,1	17 %6,1	6 %2,2	12 %4,3	10 %3,6	17 %6,1	10 %3,6	13 %4,7	9 %3,2	12 %4,3	16 %5,8	18 %6,5	20 %7,2	10 %3,6	20 %7,2	20 %7,2	19 %6,9	3 %1,1	9 %3,2	13 %4,7
	Hayır	6 %2,2	5 %1,8	7 %2,5	4 %1,4	4 %1,4	15 %5,4	9 %3,2	11 %4,0	4 %1,4	11 %4,0	8 %2,9	12 %4,3	9 %3,2	5 %1,8	3 %1,1	1 %0,4	11 %4,0	1 %0,4	1 %0,4	2 %0,7	18 %6,5	12 %4,3	8 %2,9
Ortaokul	Evet	26 %9,4	21 7,6	18 %6,5	15 %5,4	23 %8,3	10 %3,6	13 %4,7	9 %3,2	24 %8,7	10 %3,6	20 %7,2	12 %4,3	11 %4,0	19 %6,9	18 %6,5	25 %9,0	10 %3,6	24 %8,7	27 %9,7	26 %9,4	2 %0,7	7 %2,5	18 %6,5
	Hayır	1 %0,4	6 %2,2	9 %3,2	12 %4,3	4 %1,4	17 %6,1	14 %5,1	18 %6,5	3 %1,1	17 %6,1	7 %2,5	15 %5,4	16 %5,8	8 %2,9	9 %3,2	2 %0,7	17 %6,1	3 %1,1	0 %0	1 %0,4	25 %9,0	20 %7,2	9 %3,2
Lise	Evet	66 %23,8	54 %19,5	46 %16,6	36 %13,0	69 %24,9	21 %7,6	35 %12,6	30 %10,8	58 %20,9	21 %7,6	47 %17,0	25 %9,0	34 %12,3	54 %19,5	59 %21,3	70 %25,3	27 %9,7	68 %24,5	70 %25,3	73 %26,4	8 %2,9	27 %9,7	28 %10,1
	Hayır	7 %2,5	19 %6,9	27 %9,7	37 %13,4	4 %1,4	52 %18,8	38 %13,7	43 %15,5	15 %5,4	52 %18,8	26 %9,4	48 %17,3	39 %14,1	19 %6,9	14 %5,1	3 %1,1	46 %16,6	5 %1,8	3 %1,1	0 %0	65 %23,5	46 %16,6	45 %16,2
Lisans	Evet	117 %42,2	92 %33,2	57 %20,6	57 %20,6	119 %43,0	23 %8,3	65 %23,5	46 %16,6	111 %40,1	37 %13,4	86 %31,0	53 %19,1	43 %15,5	103 %37,2	102 %36,8	126 %45,5	37 %13,4	128 %46,2	126 %45,5	127 %45,8	9 %3,2	58 %20,9	79 %28,5
	Hayır	15 %5,4	40 %14,4	75 %27,1	75 %27,1	13 %4,7	109 %39,4	67 %24,2	86 %31,0	21 %7,6	95 %34,3	46 %16,6	79 %28,5	89 %32,1	29 %10,5	30 %10,8	6 %2,2	95 %34,3	4 %1,4	6 %2,2	5 %1,8	123 %44,4	74 %26,7	53 %19,1
Lisansüstü	Evet	21 %7,6	15 %5,4	15 %5,4	11 %4,0	20 %7,2	7 %2,5	9 %3,2	10 %3,6	17 %6,1	6 %2,2	16 %5,8	11 %4,0	14 %5,1	17 %6,1	18 %6,5	24 %8,7	7 %2,5	23 %8,3	23 %8,3	23 %8,3	2 %0,7	8 %2,9	12 %4,3
	Hayır	3 %1,1	9 %3,2	9 %3,2	13 %4,7	4 %1,4	17 %6,1	15 %5,4	14 %5,1	7 %2,5	18 %6,5	8 %2,9	13 %4,7	10 %3,6	7 %2,5	6 %2,2	0 %0	17 %6,1	1 %0,4	1 %0,4	1 %0,4	22 %7,9	16 %5,8	12 %4,3
Toplam	Evet	245 %88,4	198 %71,5	150 %54,2	136 %49,1	248 %89,5	67 %24,2	134 %48,4	105 %37,9	227 %81,9	84 %30,3	182 %65,7	110 %39,7	114 %41,2	209 %75,5	215 %77,6	265 %95,7	91 %32,9	263 %94,9	266 %96,0	268 %96,8	24 %8,7	109 %39,4	150 %54,2
	Hayır	32 %11,6	79 %28,5	127 %45,8	141 %50,9	29 %10,5	210 %75,8	143 %51,6	172 %62,1	50 %18,1	193 %69,7	95 %34,3	167 %60,3	163 %58,8	68 %24,5	62 %22,4	12 %4,3	186 %67,1	14 %5,1	11 %4,0	9 %3,2	253 %91,3	168 %60,6	127 %45,8
Ki Kare Testi	χ^2	7,88	2,13	12,40	10,92	5,16	7,10	1,82	2,06	3,61	4,28	1,05	1,63	10,04	1,21	3,19	1,73	4,39	3,72	1,27	5,28	1,95	3,84	11,44
	sd	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
	p	,096	,712	,015	,027	,270	,131	,767	,724	,461	,369	,901	,802	,040	,875	,526	,784	,355	,445	,866	,259	,745	,427	,022

Çizelge 2 incelendiğinde okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımında anne öğrenim durumu alt boyutunda annelerin en fazla evet yanıtını verdikleri maddelerin sırasıyla, *Çocuğunuz teknolojik aletleri kolaylıkla kullanır mı (1.madde-%89)*, *Ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletler okul öncesi dönem çocukları için faydalı mıdır (5.madde-%90)*, *Çocuğunuz akıllı telefonları kolaylıkla kullanabilir mi (9.madde-%82)*, *Çocuğunuza teknolojik aletleri kullandırırken süre sınırlandırması yapar mısınız (16.madde-%96)*, *Çocuğunuzun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesi beden sağlığının bozulmasına neden olur mu (18.madde-%95)*, *Çocuğunuzun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçer misiniz (19.madde-%96)*, *Çocuğunuzun bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğunuza sorular sorar mısınız (20.madde-%97)* olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre annelerin okul öncesi dönem çocuklarının teknolojiyi kullanmaları konusunda bilinçli ve kontrollü davrandıklarını söylemek mümkündür.

Anne öğrenim durumu alt boyutunda annelerin *Çocuğunuza şekilleri öğretmek için teknolojik aletleri kullanır mısınız(10.madde-%70)*, *Çocuğunuzun rakamları ve sayıları öğrenmesinde teknolojik aletleri kullanır mısınız (17.madde-%67)*, *Çocuğunuz evdeki tüm boş zamanını teknoloji kullanarak mı geçirir (21.madde-%91)* maddelerine en fazla hayır yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre annelerin okul öncesi dönem çocuklarının bilişsel gelişim alanını destekleyen öğrenmelerde teknolojik aletleri pek kullanmadıklarını söylemek mümkündür.

Çizelge 2 incelendiğinde katılımcı grubunu oluşturan *annelerin ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını (%90) çocuğunun teknolojik aletleri kolaylıkla kullanacağı görüşündedir*. Buna göre annelerin okul öncesi dönem çocuklarının teknolojik aletleri kolaylıkla kullanabildiği görüşünde olmaları çocukların teknolojiye adaptasyonlarının yüksek olduğunu gösterdiği söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *annelerin ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını (%90) ebeveyn eşliğinde kullanıldığında teknolojik aletlerin faydalı olduğu görüşündedir*. Buna göre annelerin çocuğa karşı rehberlik etme sorumluluğunda teknolojik aletlerin kullanımına dair sorumluluğun da olduğu söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *annelerin ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını (%96) teknolojik aletleri kullanırken çocuğuna süre sınırlandırması yaptığını belirtmektedir.* Bu bağlamda annelerin teknolojinin neden olacağı olumsuz etkileri kontrol etmeye çalıştıkları söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *annelerin ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını (%95) çocuğunun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesinin beden sağlığının bozulmasına neden olacağı görüşündedir.* Buna bağlamda annelerin bilgisayarla çok fazla geçirilen zamanın hareketsizliğe bağlı olarak sağlık sorunları oluşturacağını düşündükleri söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *annelerin ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını (%96) çocuğunun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçtiğini belirtmektedir.* Buna bağlı olarak annelerin çocuk için bilgisayar programları ile oluşacak yeni çevrenin etkilerini göz önüne alarak araştırma yapma gereği duydukları söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *annelerin ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını (%97) çocuğu bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğuna sorular sorduğunu belirtmektedir.* Buna göre annelerin çocuklarının bilgisayarı nasıl kullandıklarını (zararlı ve faydalı) takip etmek ve çocuklarıyla birlikte öğrenen bir model oluşturmak için sorular sorduğu söylenebilir.

Çizelge 2 incelendiğinde katılımcı grubunu oluşturan *annelerin ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olmaları ile teknolojik aletleri sıklıkla kullanan çocukların dünyayı daha iyi tanıdığına(3.madde) dair görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2 (4)=12,40 p<.05$). Annelerin ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olmaları ile teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocukların daha farklı düşünebilme becerileri kazanacağına(4.madde) dair görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2 (4)=10,92 p<.05$). Annelerin ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olmaları ile uygun programlar kullanıldığında teknolojik aletlerin çocukların dil gelişimine katkı sağlayacağına(13.madde) dair görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2 (4)=10,04 p<.05$). Annelerin ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olmaları ile çocuğunun teknoloji*

aracılığıyla izlediği insanların davranışlarını örnek almasına(23.madde) dair görüşleri arasında istatiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2(4)=11,44 p<.05$).

Bu sonuçlara göre annelerin okul öncesi dönem çocuklarının teknolojiyi kullanmaları konusunda bilinçli ve kontrollü davrandıkları, annelerde çocuğa karşı rehberlik etme sorumluluğunda teknolojik aletlerin kullanımına dair sorumluluğun da oluştuğu, teknolojinin neden olacağı olumsuz etkileri kontrol etmeye çalıştıklarını söylemek mümkündür. Annelerin çocuklarına sorular sorarak çocuklarının bilgisayarını nasıl kullandıklarını (zararlı ve faydalı) takip ettikleri ve çocuklarıyla birlikte öğrenen bir model oluşturmak için sorular sorduğu söylenebilir.

Çizelge 3.Baba Öğrenim Durumuna İlişkin Frekans ve Ki Kare Testi Çizelgesi

Baba Öğrenim Durumu	Soru Maddeleri																							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
İlkokul	Evet	19 %6,9	16 %5,8	14 %5,1	13 %4,7	20 %7,2	4 %1,4	13 %4,7	11 %4,0	16 %5,8	6 %2,2	15 %5,4	11 %4,0	9 %3,2	21 %7,6	16 %5,8	21 %7,6	9 %3,2	21 %7,6	21 %7,6	21 %7,6	2 %0,7	8 %2,9	13 %4,7
	Hayır	2 %0,7	5 %1,8	7 %2,5	8 %2,9	1 %0,4	17 %6,1	8 %2,9	10 %3,6	5 %1,8	15 %5,4	6 %2,2	10 %3,6	12 %4,3	0 %0	5 %1,8	0 %0	12 %4,3	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	19 %6,9	13 %4,7
Ortaokul	Evet	37 %13,4	27 %9,7	24 %8,7	22 %7,9	34 %12,3	13 %4,7	23 %8,3	16 %5,8	34 %12,3	17 %6,1	24 %8,7	19 %6,9	16 %5,8	29 %10,5	32 %11,6	39 %14,1	16 %5,8	37 %13,4	38 %13,7	40 %14,4	3 %1,1	9 %3,2	25 %9,0
	Hayır	4 %1,4	14 %5,1	17 %6,1	19 %6,9	7 %2,5	28 %10,1	18 %6,5	25 %9,0	7 %2,5	24 %8,7	17 %6,1	22 %7,9	25 %9,0	12 %4,3	9 %3,2	2 %0,7	25 %9,0	4 %1,4	3 %1,1	1 %0,4	38 %13,7	32 %11,6	16 %5,8
Lise	Evet	79 %28,5	67 %24,2	48 %17,3	43 %15,5	84 %30,3	22 %7,9	39 %14,1	32 %11,6	73 %26,4	20 %7,2	59 %21,3	30 %10,8	38 %13,7	64 %23,1	66 %23,8	84 %30,3	24 %8,7	84 %30,3	87 %31,4	86 %31,0	8 %2,9	41 %14,8	43 %15,5
	Hayır	10 %3,6	22 %7,9	41 %14,8	46 %16,6	5 %1,8	67 %24,2	50 %18,1	57 %20,6	16 %5,8	69 %24,9	30 %10,8	59 %21,3	51 %18,4	25 %9,0	23 %8,3	5 %1,8	65 %23,5	5 %1,8	2 %0,7	3 %1,1	81 %29,2	48 %17,3	46 %16,6
Lisans	Evet	88 %31,8	77 %27,8	55 %19,9	44 %15,9	91 %32,9	23 %8,3	50 %18,1	33 %11,9	84 %30,3	30 %10,8	72 %26,0	35 %12,6	39 %14,1	76 %27,4	80 %28,9	97 %35,0	32 %11,6	98 %35,4	97 %35,0	98 %35,4	10 %3,6	43 %15,5	54 %19,5
	Hayır	14 %5,1	25 %9,0	47 %17,0	58 %20,9	11 %4,0	79 %28,5	52 %18,8	69 %24,9	18 %6,5	72 %26,0	30 %10,8	67 %24,2	63 %22,7	26 %9,4	22 %7,9	5 %1,8	70 %25,3	4 %1,4	5 %1,8	4 %1,4	92 %33,2	59 %21,3	48 %17,3
Lisansüstü	Evet	22 %7,9	11 %4,0	9 %3,2	14 %5,1	19 %6,9	5 %1,8	9 %3,2	13 %4,7	20 %7,2	11 %4,0	12 %4,3	15 %5,4	12 %4,3	19 %6,9	21 %7,6	24 %8,7	10 %3,6	23 %8,3	23 %8,3	23 %8,3	1 %0,4	8 %2,9	15 %5,4
	Hayır	2 %0,7	13 %4,7	15 %5,4	10 %3,6	5 %1,8	19 %6,9	15 %5,4	11 %4,0	4 %1,4	13 %4,7	12 %4,3	9 %3,2	12 %4,3	5 %1,8	3 %1,1	0 %0	14 %5,1	1 %0,4	1 %0,4	1 %0,4	23 %8,3	16 %5,8	9 %3,2
Toplam	Evet	245 %88,4	198 %71,5	150 %54,2	136 %49,1	248 %89,5	67 %24,2	134 %48,4	105 %37,9	227 %81,9	84 %30,3	182 %65,7	110 %39,7	114 %41,2	209 %75,5	215 %77,6	265 %95,7	91 %32,9	263 %94,9	266 %96,0	268 %96,8	24 %8,7	109 %39,4	150 %54,2
	Hayır	32 %11,6	79 %28,5	127 %45,8	141 %50,9	29 %10,5	210 %75,8	143 %51,6	172 %62,1	50 %18,1	193 %69,7	95 %34,3	167 %60,3	163 %58,8	68 %24,5	62 %22,4	12 %4,3	186 %67,1	14 %5,1	11 %4,0	9 %3,2	253 %91,3	168 %60,6	127 %45,8
Ki Kare Testi	χ^2	,938	10,04	4,32	4,01	7,63	1,87	4,41	6,06	,540	7,80	4,96	9,94	1,32	8,15	2,03	2,50	4,00	3,37	3,00	1,00	,906	7,59	3,23
	sd	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
	p	,919	,040	,364	,405	,106	,758	,353	,194	,969	,099	,291	,041	,857	,086	,730	,644	,405	,497	,558	,909	924	,107	,520

Çizelge 3 incelendiğinde okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımında baba öğrenim durumu alt boyutunda babaların en fazla evet yanıtını verdikleri maddelerin sırasıyla, *Çocuğunuz teknolojik aletleri kolaylıkla kullanır mı (1.madde-%89)*, *Ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletler okul öncesi dönem çocukları için faydalı mıdır (5.madde-%90)*, *Çocuğunuz akıllı telefonları kolaylıkla kullanabilir mi (9.madde-%82)*, *Çocuğunuza teknolojik aletleri kullandırırken süre sınırlandırması yapar mısınız (16.madde-%96)*, *Çocuğunuzun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesi beden sağlığının bozulmasına neden olur mu (18.madde-%95)*, *Çocuğunuzun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçer misiniz (19.madde-%96)*, *Çocuğunuzun bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğunuza sorular sorar mısınız (20.madde-%97)* olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre babaların da anneler gibi okul öncesi dönem çocuklarının teknolojiyi kullanmaları konusunda bilinçli ve kontrollü davrandıklarını söylemek mümkündür.

Baba öğrenim durumu alt boyutunda babaların *Teknolojik aletlerin kullanımı çocuğunuzun dikkat etme süresini artırır mı (6.madde-%76)*, *Çocuğunuza şekilleri öğretmek için teknolojik aletleri kullanır mısınız(10.madde-%70)*, *Çocuğunuzun rakamları ve sayıları öğrenmesinde teknolojik aletleri kullanır mısınız (17.madde-%67)*, *Çocuğunuz evdeki tüm boş zamanını teknoloji kullanarak mı geçirir (21.madde-%91)* maddelerine en fazla hayır yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre babaların okul öncesi dönem çocuklarının teknolojik aletleri kullanmasının çocuklarda dikkat dağınıklığına neden olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Çizelge 3 incelendiğinde katılımcı grubunu oluşturan *babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını (%89) çocuğunun teknolojik aletleri kolaylıkla kullandığını belirtmektedir*. Buna göre babaların okul öncesi dönem çocuklarının teknolojik aletleri kolaylıkla kullanabildiği görüşünde olmaları çocukların teknolojiye adaptasyonlarının yüksek olduğunu gösterdiği söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını (%90) ebeveyn eşliğinde kullanıldığında teknolojik aletlerin faydalı olduğunu belirtmektedir*. Buna göre babaların da anneler

gibi çocuğa karşı rehberlik etme sorumluluğunda teknolojik aletlerin kullanımına dair sorumluluğu oluştuğu söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını (% teknolojik aletleri kullanırken çocuğuna süre sınırlandırması yaptığını belirtmektedir.* Bu bağlamda babaların teknolojinin neden olacağı olumsuz etkileri kontrol etmeye çalıştıkları söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını (%95) çocuğunun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesinin beden sağlığının bozulmasına neden olacağı görüşündedir.* Buna bağlamda babaların bilgisayarla çok fazla geçirilen zamanın hareketsizliğe bağlı olarak sağlık sorunları oluşacağını düşündükleri söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını (%96) çocuğunun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçtiğini belirtmektedir.* Buna bağlı olarak babaların çocuk için bilgisayar programları ile oluşacak yeni çevrenin etkilerini göz önüne alarak araştırma yapma gereği duydukları söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakınının (%97) çocuğu bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğuna sorular sorduğu görülmektedir.* Buna göre babaların çocuklarının bilgisayarı nasıl kullandıklarını (zararlı ve faydalı) takip etmek ve çocuklarıyla birlikte öğrenen bir model oluşturmak için sorular sorduğu söylenebilir.

Bu bağlamda babaların bilgisayarla çok fazla geçirilen zamanın hareketsizliğe bağlı olarak çocuklarında sağlık sorunları oluşacağını, çocuk için bilgisayar programları ile oluşacak yeni çevrenin etkilerini göz önüne alarak araştırma yapma gereği duydukları, okul öncesi dönem çocuklarının teknolojik aletleri kullanmasının çocuklarda dikkat dağınıklığına neden olabileceğini, çocuklarının teknolojik aletleri kolaylıkla kullanabildiği görüşünde olmaları çocukların teknolojiye adaptasyonlarının yüksek olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Çizelge 3 incelendiğinde katılımcı grubunu oluşturan *babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olmaları ile okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde teknolojik aletlerin kullanılmasına dair görüşleri*

arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2 (4)=10,04$ $p<.05$).
Babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olmaları ile çocuğunun çevrimiçi oyunlar oynadığına dair görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2 (4)=9,94$ $p<.05$).

Çizelge 4.Aile Gelir Düzeyine İlişkin Frekans ve Ki Kare Testi Çizelgesi

Aile Gelir Düzeyi	Soru Maddeleri																							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1500-2500 TL	Evete	42 %15,2	29 %10,5	25 %9,0	23 %8,3	41 %14,8	10 %3,6	19 %6,9	15 %5,4	41 %14,8	13 %4,7	31 %11,2	14 %5,1	20 %7,2	41 %14,8	39 %14,1	46 %16,6	13 %4,7	48 %17,3	43 %15,5	48 %17,3	3 %1,1	21 %7,6	27 %9,7
	Hayır	6 %2,2	19 %6,9	23 %8,3	25 %9,0	7 %2,5	38 %13,7	29 %10,5	33 %11,9	7 %2,5	35 %12,6	17 %6,1	34 %12,3	28 %10,3	7 %2,5	9 %3,2	2 %0,7	35 %12,6	0 %0	5 %1,8	0 %0	45 %16,2	27 %9,7	21 %7,6
2500-4000 TL	Evete	80 %28,9	66 %23,8	39 %14,1	35 %12,6	84 %30,3	20 %7,2	44 %15,9	37 %13,4	75 %27,1	27 %9,7	59 %21,3	36 %13,0	34 %12,3	67 %24,2	69 %24,9	85 %30,7	30 %10,8	84 %30,3	88 %31,8	88 %31,8	8 %2,9	31 %11,2	51 %18,4
	Hayır	11 %4,0	25 %9,0	52 %18,8	56 %20,2	7 %2,5	71 %25,6	47 %17,0	54 %19,5	16 %5,8	64 %23,1	32 %11,6	55 %19,9	57 %20,6	24 %8,7	22 %7,9	6 %2,2	61 %22,0	7 %2,5	3 %1,1	3 %1,1	83 %30,0	60 %21,7	40 %14,4
4000-6500 TL	Evete	81 %29,2	68 %24,5	59 %21,3	53 %19,1	84 %30,3	25 %9,0	53 %19,1	38 %13,7	73 %26,4	31 %11,2	64 %23,1	41 %14,8	39 %14,1	70 %25,3	72 %26,0	90 %32,5	36 %13,0	88 %31,8	90 %32,5	89 %32,1	11 %4,0	40 %14,4	50 %18,1
	Hayır	12 %4,3	25 %9,0	34 %12,3	40 %14,4	9 %3,2	68 %24,5	40 %14,4	55 %19,9	20 %7,2	62 %22,4	29 %10,5	52 %18,8	54 %19,5	23 %8,3	21 %7,6	3 %1,1	57 %20,6	5 %1,8	3 %1,1	4 %1,4	82 %29,6	53 %19,1	43 %15,5
6500 ve Üstü TL	Evete	42 %15,2	35 %12,6	27 %9,7	25 %9,0	39 %14,1	12 %4,3	18 %6,5	15 %5,4	38 %13,7	13 %4,7	28 %10,1	19 %6,9	21 %7,6	31 %11,2	35 %12,6	44 %15,9	12 %4,3	43 %15,5	45 %16,2	43 %15,5	2 %0,7	17 %6,1	22 %7,9
	Hayır	3 %1,1	10 %3,6	18 %6,5	20 %7,2	6 %2,2	33 %11,9	27 %9,7	30 %10,8	7 %2,5	32 %11,6	17 %6,1	26 %9,4	24 %8,7	14 %5,1	10 %3,6	1 %0,4	33 %11,9	2 %0,7	0 %0	2 %0,7	43 %15,5	28 %10,1	23 %8,3
Toplam	Evete	245 %88,4	198 %71,5	150 %54,2	136 %49,1	248 %89,5	67 %24,2	134 %48,4	105 %37,9	227 %81,9	84 %30,3	182 %65,7	110 %39,7	114 %41,2	209 %75,5	215 %77,6	265 %95,7	91 %32,9	263 %94,9	266 %96,0	268 %96,8	24 %8,7	109 %39,4	150 %54,2
	Hayır	32 %11,6	79 %28,5	127 %45,8	141 %50,9	29 %10,5	210 %75,8	143 %51,6	172 %62,1	50 %18,1	193 %69,7	95 %34,3	167 %60,3	163 %58,8	68 %24,5	62 %22,4	12 %4,3	186 %67,1	14 %5,1	11 %4,0	9 %3,2	253 %91,3	168 %60,6	127 %45,8
Ki Kare Testi	χ^2	1,28	3,92	8,61	7,21	2,07	1,05	5,51	1,94	1,34	,699	,699	3,09	1,13	3,78	,536	1,88	2,95	3,93	7,33	2,14	2,54	2,02	,724
	sd	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	p	,733	,269	,035	,065	,558	,788	,138	,585	,719	,873	,873	,378	,769	,286	,911	,597	,399	,269	,062	,543	,467	,568	,868

Çizelge 4 incelendiğinde okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımında aile gelir düzeyi alt boyutunda ebeveynlerin en fazla evet yanıtını verdikleri maddelerin sırasıyla, *Çocuğunuz teknolojik aletleri kolaylıkla kullanır mı (1.madde-%89), Ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletler okul öncesi dönem çocukları için faydalı mıdır (5.madde-%90), Çocuğunuz akıllı telefonları kolaylıkla kullanabilir mi (9.madde-%82), Çocuğunuza teknolojik aletleri kullanırken süre sınırlandırması yapar mısınız (16.madde-%96), Çocuğunuzun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesi beden sağlığının bozulmasına neden olur mu (18.madde-%95), Çocuğunuzun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçer misiniz (19.madde-%96), Çocuğunuzun bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğunuza sorular sorar mısınız (20.madde-%97) olduğu görülmektedir. Buna karşılık aile gelir düzeyi alt boyutunda ebeveynlerin *Çocuğunuza şekilleri öğretmek için teknolojik aletleri kullanır mısınız(10.madde-%70), Çocuğunuzun rakamları ve sayıları öğrenmesinde teknolojik aletleri kullanır mısınız (17.madde-%67), Çocuğunuz evdeki tüm boş zamanını teknoloji kullanarak mı geçirir (21.madde-%91) maddelerine en fazla hayır yanıtı verdikleri görülmektedir.**

Çizelge 4 incelediğinde katılımcı grubunu oluşturan *ailelerin gelir düzeyi 1500-2500 TL, 2500-4000 TL, 4000-6500 TL arasında olanlar ile 6500 TL ve üstünde olanların yarısından fazlası (%72) okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde teknolojik aletlerin kullanılması görüşündedir.* Buna bağlı olarak aile gelir düzeyi düşük ve yüksek olanlar, okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde yeni öğrenme ve deneyimler ile teknolojiyle değişen hayata çocukların kendilerini hazır hissetmesi açısından teknolojik aletlerin kullanılması gerektiğini düşündükleri söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *ailelerin gelir düzeyi 1500-2500 TL, 2500-4000 TL, 4000-6500 TL arasında olanlar ile 6500 TL ve üstünde olanların yarısı okul öncesi eğitiminde teknolojik aletlerin eğitici programlar ile kullanıldıklarında kitaplara göre daha faydalı olduğu görüşündedir.* Buna göre aile gelir düzeyi düşük ve yüksek olanların bilgisayar destekli eğitim programların daha kalıcı öğrenmeler sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *ailelerin gelir düzeyi 1500-2500 TL, 2500-4000 TL, 4000-6500 TL arasında olanlar ile 6500 TL ve üstünde olanların çoğunluğu (%82)*

çocuğunun akıllı telefonları kolaylıkla kullandığını belirtmektedir. Buna göre ailelerin gelir düzeyi düşük ve yüksek olanların akıllı telefona sahip oldukları ve çocuklarına model oldukları söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan ailelerin gelir düzeyi 1500-2500 TL, 2500-4000 TL, 4000-6500 TL arasında olanlar ile 6500 TL ve üstünde olanların yarısından fazlasının (%60) çocuğu çevrimiçi oyunlar oynamamaktadır. Buna bağlı olarak ailelerin gelir düzeyi düşük ve yüksek olanların çocukların internet kullanımının zararlı olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Bu sonuçlara göre aile gelir düzeyi düşük ve yüksek olanlar, okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde yeni öğrenme ve deneyimler ile teknolojiyle değişen hayata çocukların kendilerini hazır hissetmesi açısından teknolojik aletlerin kullanılması gerektiğini, bilgisayar destekli eğitim programların daha kalıcı öğrenmeler sağladığını, akıllı telefona sahip oldukları ve çocuklarına model oldukları, çocukların internet kullanımının zararlı olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Çizelge 4 incelendiğinde katılımcı grubunu oluşturan ailelerin gelir düzeyi 1500-2500 TL, 2500-4000 TL, 4000-6500 TL arasında olanlar ile 6500 TL ve üstünde olanların teknolojik aletleri sıklıkla kullanan çocukların dünyayı daha iyi tanıdığına dair görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2 (3)=8,61$ p<.05).

Çizelge 5. Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Anne Yaşına İlişkin Frekans ve Ki Kare Testi Çizelgesi

Anne Yaş	Soru Maddeleri																							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
20-30 Yaş	Evete	51 %18,4	43 %15,5	40 %14,4	31 %11,2	54 %19,5	14 %5,1	28 %10,1	26 %9,4	48 %17,3	23 %8,3	41 %14,8	16 %5,8	26 %9,4	49 %17,7	44 %15,9	57 %20,6	23 %8,3	59 %21,3	59 %21,3	57 %20,6	9 %3,2	24 %8,7	35 %12,6
	Hayır	12 %4,3	20 %7,2	23 %8,3	32 %11,6	9 %3,2	49 %17,7	35 %12,6	37 %13,4	15 %5,4	40 %14,4	22 %7,9	47 %17,0	37 %13,4	14 %5,1	19 %6,9	6 %2,2	40 %14,4	4 %1,4	4 %1,4	6 %2,2	54 %19,5	39 %14,1	28 %10,1
31-40 Yaş	Evete	166 %59,9	134 %48,4	92 %33,2	92 %33,2	171 %61,7	47 %17,0	92 %33,2	69 %24,9	154 %55,6	56 %20,2	122 %44,0	78 %28,2	75 %27,1	137 %49,5	145 %52,3	180 %65,0	60 %21,7	175 %63,2	180 %65,0	183 %66,1	15 %5,4	77 %27,8	104 %37,5
	Hayır	19 %6,9	51 %18,4	93 %33,6	93 %33,6	14 %5,1	138 %49,8	93 %33,6	116 %41,9	31 %11,2	129 %46,6	63 %22,7	107 %38,6	110 %39,7	48 %17,3	40 %14,4	5 %1,8	125 %45,1	10 %3,6	5 %1,8	2 %0,7	170 %61,4	108 %39,0	81 %29,2
41 – 50 Yaş	Evete	28 %10,1	21 %7,6	18 %6,5	13 %4,7	23 %8,3	6 %2,2	14 %5,1	10 %3,6	25 %9,0	5 %1,8	19 %6,9	16 %5,8	13 %4,7	23 %8,3	26 %9,4	28 %10,1	8 %2,9	29 %10,5	27 %9,7	28 %10,1	0 %0	8 %2,9	11 %4,0
	Hayır	1 %0,4	8 %2,9	11 %4,0	16 %5,8	6 %2,2	23 %8,3	15 %5,4	19 %6,9	4 %1,4	24 %8,7	10 %3,6	13 %4,7	16 %5,8	6 %2,2	3 %1,1	1 %0,4	21 %7,6	0 %0	2 %0,7	1 %0,4	29 %10,5	21 %7,6	18 %6,5
50 + Yaş	Evete	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0
	Hayır	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0	0 %0
Toplam	Evete	245 %88,4	198 %71,5	150 %54,2	136 %49,1	248 %89,5	67 %24,2	134 %48,4	105 %37,9	227 %81,9	84 %30,3	182 %65,7	110 %39,7	114 %41,2	209 %75,5	215 %77,6	265 %95,7	91 %32,9	263 %94,9	266 %96,0	268 %96,8	24 %8,7	109 %39,4	150 %54,2
	Hayır	32 %11,6	79 %28,5	127 %45,8	141 %50,9	29 %10,5	210 %75,8	143 %51,6	172 %62,1	50 %18,1	193 %69,7	94 %34,3	167 %60,3	163 %58,8	68 %24,5	62 %22,4	12 %4,3	186 %67,1	14 %5,1	11 %4,0	9 %3,2	253 %91,3	168 %60,6	127 %45,8
Ki Kare Testi	χ^2	5,62	,416	4,40	,241	5,87	,476	,526	,476	1,97	3,49	,016	8,75	,191	,612	4,67	5,33	,761	1,81	2,36	10,66	5,33	2,12	3,44
	sd	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	P	,060	,812	,111	,886	,053	,788	,769	,788	,372	,175	,992	,013	,909	,736	,097	,069	,684	,404	,306	,005	,069	,346	,179

Çizelge 5 incelendiğinde okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımında anne yaş alt boyutunda annelerin en fazla evet yanıtını verdikleri maddelerin sırasıyla, *Çocuğunuz teknolojik aletleri kolaylıkla kullanır mı (1.madde-%89), Ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletler okul öncesi dönem çocukları için faydalı mıdır (5.madde-%90), Çocuğunuz akıllı telefonları kolaylıkla kullanabilir mi (9.madde-%82), Çocuğunuza teknolojik aletleri kullanırken süre sınırlandırması yapar mısınız (16.madde-%96), Çocuğunuzun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesi beden sağlığının bozulmasına neden olur mu (18.madde-%95), Çocuğunuzun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçer misiniz (19.madde-%96), Çocuğunuzun bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğunuza sorular sorar mısınız (20.madde-%97) olduğu görülmektedir. Buna karşılık anne yaş alt boyutunda annelerin *Teknolojik aletlerin kullanımı çocuğunuzun dikkat etme süresini artırır mı (6.madde-%76), Çocuğunuza şekilleri öğretmek için teknolojik aletleri kullanır mısınız(10.madde-%70), Çocuğunuzun rakamları ve sayıları öğrenmesinde teknolojik aletleri kullanır mısınız (17.madde-%67), Çocuğunuz evdeki tüm boş zamanını teknoloji kullanarak mı geçirir (21.madde-%91)* maddelerine en fazla hayır yanıtı verdikleri görülmektedir.*

Çizelge 5 incelendiğinde katılımcı grubunu oluşturan *annelerin 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş arasında olanların çoğunluğu (%76) teknolojik aletlerin kullanımının çocuğunun dikkat etme süresini arttırmayacağını belirtmektedir.* Buna göre annelerin teknolojinin ekranda sunduğu sürekli değişimlerin çocukların dikkatinin de sürekli dağılmasına sebep olacağını düşündükleri söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *annelerin 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş arasında olanların yarısından fazlası (%62) çocuğuna kelime ve sesleri öğretirken teknolojik aletleri kullanmadığını belirtmektedir.* Buna bağlı olarak annelerin çocuklarının dil konuşma becerilerinin olumsuz etkileneceğini düşündükleri söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *annelerin 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş arasında olanların çoğunluğu (%70) çocuğuna şekilleri, rakamları ve sayıları öğretirken teknolojik aletleri kullanmadığını belirtmektedir.* Bu bağlamda annelerin çocukların zihinsel aktivitelerini bu yönde belirledikleri söylenebilir. Bu sonuçlara göre farklı yaş grubunda olan annelerin çocuğuna şekilleri, rakamları, sayıları, kelime ve sesleri öğretirken teknolojik aletleri kullanmadığı söylenebilir.

Çizelge 5 incelendiğinde katılımcı grubunu oluşturan *annelerin 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş arasında olanların çocuğunun çevrimiçi oyunlar oynadığına dair görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2 (2)=8,75 p<.05$).* *Annelerin 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş arasında olanların çocuğu bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğuna sorular sormasına dair görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2 (2)=10,66 p<.05$).*

Çizelge 6. Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Baba Yaşına İlişkin Frekans ve Ki Kare Testi Çizelgesi

Baba Yaş		Soru Maddeleri																						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
20-30 Yaş	Evet	13 %4,7	15 %5,4	11 %4,0	9 %3,2	18 %6,5	3 %1,1	6 %2,2	7 %2,5	14 %5,1	6 %2,2	15 %5,4	6 %2,2	9 %3,2	17 %6,1	15 %5,4	18 %6,5	5 %1,8	21 %7,6	21 %7,6	19 %6,9	4 %1,4	7 %2,5	14 %5,1
	Hayır	9 %3,2	7 %2,5	11 %4,0	13 %4,7	4 %1,4	19 %6,9	16 %5,8	15 %5,4	8 %2,9	16 %5,8	7 %2,5	16 %5,8	13 %4,7	5 %1,8	7 %2,5	4 %1,4	17 %6,1	1 %0,4	1 %0,4	3 %1,1	18 %6,5	15 %5,4	8 %2,9
31-40 Yaş	Evet	168 %60,6	135 %48,7	99 %35,7	89 %32,1	170 %61,4	47 %17,0	90 %32,5	69 %24,9	155 %56,0	54 %19,5	123 %44,4	72 %26,0	74 %26,7	144 %52,0	143 %51,6	178 %64,3	58 %20,9	176 %63,5	180 %65,0	181 %65,3	13 %4,7	71 %25,6	105 %37,9
	Hayır	17 %6,1	50 %18,1	86 %31,0	96 %34,7	15 %5,4	138 %49,8	95 %34,3	116 %41,9	30 %10,8	131 %47,3	62 %22,4	113 %40,8	111 %40,1	41 %14,8	42 %15,2	7 %2,5	127 %45,8	9 %3,2	5 %1,8	4 %1,4	172 %62,1	114 %41,2	80 %28,9
41 – 50 Yaş	Evet	61 %22,0	45 %16,2	39 %14,1	37 %13,4	58 %20,9	16 %5,8	36 %13,0	27 %9,7	55 %19,9	23 %8,3	42 %15,2	29 %10,5	29 %10,5	47 %17,0	54 %19,5	66 %23,8	26 %9,4	63 %22,7	62 %22,4	65 %23,5	7 %2,5	30 %10,8	30 %10,8
	Hayır	6 %2,2	22 %7,9	28 %10,1	30 %10,8	9 %3,2	51 %18,4	31 %11,2	40 %14,4	12 %4,3	44 %15,9	25 %9,0	38 %13,7	38 %13,7	20 %7,2	13 %4,7	1 %0,4	41 %14,8	4 %1,4	5 %1,8	2 %0,7	60 %21,7	37 %13,4	37 %13,4
50 + Yaş	Evet	3 %1,1	3 %1,1	1 %0,4	1 %0,4	2 %0,7	1 %0,4	2 %0,7	2 %0,7	3 %1,1	1 %0,4	2 %0,7	3 %1,1	2 %0,7	1 %0,4	3 %1,1	3 %1,1	2 %0,7	3 %1,1	3 %1,1	3 %1,1	0 %0	1 %0,4	1 %0,4
	Hayır	0 %0	0 %0	2 %0,7	2 %0,7	1 %0,4	2 %0,7	1 %0,4	1 %0,4	0 %0	2 %0,7	1 %0,4	0 %0	1 %0,4	2 %0,7	0 %0	0 %0	1 %0,4	0 %0	0 %0	0 %0	3 %1,1	2 %0,7	2 %0,7
Toplam	Evet	245 %88,4	198 %71,5	150 %54,2	136 %49,1	248 %89,5	67 %24,2	134 %48,4	105 %37,9	227 %81,9	84 %30,3	182 %65,7	110 %39,7	114 %41,2	209 %75,5	215 %77,6	265 %95,7	91 %32,9	263 %94,9	266 %96,0	268 %96,8	24 %8,7	109 %39,4	150 %54,2
	Hayır	32 %11,6	79 %28,5	127 %45,8	141 %50,9	29 %10,5	210 %75,8	143 %51,6	172 %62,1	50 %18,1	193 %69,7	95 %34,3	167 %60,3	163 %58,8	68 %24,5	62 %22,4	12 %4,3	186 %67,1	14 %5,1	11 %4,0	9 %3,2	253 %91,3	168 %60,6	127 %45,8
Ki Kare Testi	χ^2	20,40	2,12	1,15	1,96	4,79	1,62	5,10	1,59	6,07	,731	,382	6,38	1,03	4,49	2,34	11,75	3,84	,303	3,06	8,36	3,69	1,46	4,19
	sd	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	p	,000	,546	,765	,579	,187	,654	,165	,661	,108	,866	,944	,094	,793	,212	,504	,008	,276	,960	,382	,039	,296	,690	,241

Çizelge 6 incelendiğinde okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımında baba yaş alt boyutunda babaların en fazla evet yanıtını verdikleri maddelerin sırasıyla, *Çocuğunuz teknolojik aletleri kolaylıkla kullanır mı (1.madde-%89), Ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletler okul öncesi dönem çocukları için faydalı mıdır (5.madde-%90), Çocuğunuz akıllı telefonları kolaylıkla kullanabilir mi (9.madde-%82), Çocuğunuza teknolojik aletleri kullanırken süre sınırlandırması yapar mısınız (16.madde-%96), Çocuğunuzun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesi beden sağlığının bozulmasına neden olur mu (18.madde-%95), Çocuğunuzun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçer misiniz (19.madde-%96), Çocuğunuzun bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğunuza sorular sorar mısınız (20.madde-%97) olduğu görülmektedir. Buna karşılık baba yaş alt boyutunda babaların *Teknolojik aletlerin kullanımı çocuğunuzun dikkat etme süresini artırır mı (6.madde-%76), Çocuğunuza şekilleri öğretmek için teknolojik aletleri kullanır mısınız(10.madde-%70), Çocuğunuzun rakamları ve sayıları öğrenmesinde teknolojik aletleri kullanır mısınız (17.madde-%67), Çocuğunuz evdeki tüm boş zamanını teknoloji kullanarak mı geçirir (21.madde-%91)* maddelerine en fazla hayır yanıtı verdikleri görülmektedir.*

Çizelge 6 incelendiğinde katılımcı grubunu oluşturan *babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş, 41-50 yaş ile 50 yaş ve üstünde olanların yarısı teknolojik aletleri kullanan çocukların daha farklı düşünebilme becerileri kazanamayacağı görüşündedir.* Buna göre araştırma grubuna dahil olan babaların yarısının teknolojik aletlerin çocukların yaratıcılıklarını geliştirmediğini düşündüğü söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş, 41-50 yaş ile 50 yaş ve üstünde olanların çoğunluğu (%60) uygun programlar kullanıldığında teknolojik aletlerin çocukların dil gelişimine katkı sağlamayacağını belirtmektedir.* Bu bağlamda babaların bilgisayar destekli teknolojilerin çocukların dil konuşma alanına olumlu etkisi olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş olanların çoğunluğu (%75) teknolojik aletlerin kullanımının çocukların sosyal becerilerini olumsuz yönde etkileyeceğini belirtmektedir.* Buna bağlı olarak babaların teknolojinin sunduğu medya araçları, oyun ortamları ve programların çocuğun sosyal gelişimini desteklemediğini düşündükleri söylenebilir.

Katılımcı grubunu oluşturan *babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş, 41-50 yaş ile 50 yaş ve üstünde olanların çoğunluğu (%78) teknolojik aletleri çok fazla kullanan çocukların kendilerini ifade etmekte zorlanacağını belirtmektedir*. Buna göre babaların teknolojik aletlerin fazla kullanılmasının çocukların dil ve sosyal gelişimlerini olumsuz etkileyeceğini düşündükleri söylenebilir.

Bu sonuçlara göre farklı yaş grubunda olan babaların çocukların dil konuşma alanına olumlu etkisi olmadığını, teknolojinin sunduğu medya araçları, oyun ortamları ve programların çocuğun sosyal gelişimini desteklemediğini, teknolojik aletlerin fazla kullanılmasının çocukların dil ve sosyal gelişimlerini olumsuz etkileyeceğini düşündükleri söylenebilir.

Çizelge 6 incelendiğinde katılımcı grubunu oluşturan *babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş, 41-50 yaş ile 50 yaş ve üstünde olanların çocuğunun teknolojik aletleri kolaylıkla kullandığına dair görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2 (3)=20,40 p<.05$)*. *Babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş, 41-50 yaş ile 50 yaş ve üstünde olanların çocuğuna teknolojik aletleri kullandırırken süre sınırlandırması yaptığına dair görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2 (3)=11,75 p<.05$)*. *Babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş, 41-50 yaş ile 50 yaş ve üstünde olanların çocuğu bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğuna sorular sormasına dair görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2 (3)=8,36 p<.05$)*.

Çizelge 7. Teknoloji Kullanımı Ebeveyn Görüşleri Frekans Çizelgesi

Anket Soruları	Ebeveyn Görüşleri	
	Evet	Hayır
1 Çocuğunuz teknolojik aletleri kolaylıkla kullanır mı?	245 (%88,4)	32 (%11,6)
2 Okul öncesi dönem çocukları eğitiminde teknolojik aletler kullanılmalı mıdır?	198 (%71,5)	79 (%28,5)
3 Teknolojik aletleri sıklıkla kullanan çocuklar dünyayı daha iyi tanır mı?	150 (%54,2)	127 (%45,8)
4 Teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocuklar daha farklı düşünebilme becerileri kazanır mı?	136 (%49,1)	141 (%50,9)
5 Ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletler okul öncesi dönem çocukları için faydalı mıdır?	248 (%89,5)	29 (%10,5)
6 Teknolojik aletlerin kullanımı çocuğunuzun dikkat etme süresini artırır mı?	67 (%24,2)	210 (%75,8)
7 Okul öncesi eğitiminde teknolojik aletler eğitici programlar ile kullanıldığında kitaplara göre daha faydalı mıdır?	134 (%48,4)	143 (%51,6)
8 Çocuğunuza kelime ve sesleri öğretirken teknolojik aletleri kullanır mısınız?	105 (%37,9)	172 (%62,1)
9 Çocuğunuz akıllı telefonları kolaylıkla kullanabilir mi?	227 (%81,9)	50 (%18,1)
10 Çocuğunuza şekilleri öğretmek için teknolojik aletleri kullanır mısınız?	84 (%30,3)	193 (%69,7)
11 Çocuğunuzun telefonla oyun oynamasına izin verir misiniz?	182 (%65,7)	95 (%34,3)
12 Çocuğunuz çevrimiçi oyunlar oynar mı?	110 (%39,7)	167 (%60,3)
13 Uygun programlar kullanıldığında teknolojik aletler çocukların dil gelişimine katkı sağlar mı?	114 (%41,2)	163 (%58,8)
14 Teknolojik aletlerin kullanımı çocukların sosyal becerilerini olumsuz yönde etkiler mi?	209 (%75,5)	68 (%24,5)
15 Teknolojik aletleri çok fazla kullanan çocuklar kendilerini ifade etmekte zorlanırlar mı?	215 (%77,6)	62 (%22,4)
16 Çocuğunuza teknolojik aletleri kullandırırken süre sınırlandırması yapar mısınız?	265 (%95,7)	12 (%4,3)
17 Çocuğunuzun rakamları ve sayıları öğrenmesinde teknolojik aletleri kullanır mısınız?	91 (%32,9)	186 (%67,1)
18 Çocuğunuzun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesi beden sağlığının bozulmasına neden olur mu?	263 (%94,9)	14 (%5,1)
19 Çocuğunuzun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçer misiniz?	266 (%96,0)	11 (%4,0)
20 Çocuğunuzun bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğunuza sorular sorar mısınız?	268 (%96,8)	9 (%3,2)
21 Çocuğunuz evdeki tüm boş zamanını teknoloji kullanarak mı geçirir?	24 (%8,7)	253 (%91,3)
22 Ev işlerinde kendinize zaman yaratmak için çocuğunuza teknoloji kullanmasına izin verir misiniz?	109 (%39,4)	168 (%60,6)
23 Çocuğunuz teknoloji aracılığıyla izlediği insanların davranışlarını örnek alır mı?	150 (%54,2)	127 (%45,8)

Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %90'nı çocuklarının teknolojik aletleri kolaylıkla kullandıklarının ve ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletlerin okul öncesi dönem çocukları için faydalı olacağı ortaya çıkmıştır. Anne ve babaların

ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını çocuğunun teknolojik aletleri kolaylıkla kullandığını ve ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletlerin okul öncesi dönem çocukları için faydalı olacağını belirtmektedir. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde ebeveyn ile birlikte kullanılan teknolojik aletler, çocuğu teknoloji aracılığıyla gelebilecek tehlikelerden koruyacağı düşünüldüğünde olumlu bir sonuçtur.

Okul öncesi dönem çocukları *ebeveynlerinin %70'den fazlası okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde teknolojik aletlerin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir.* Aile gelir düzeyi 1500-2500 TL, 2500-4000 TL, 4000-6500 TL arasında olanlar ile 6500 TL ve üstünde olanların yarısından fazlası okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde teknolojik aletlerin kullanılması görüşündedir. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde öğrenmeyi aktif hale getirdiği ve çocukların birden fazla duyu organına etki ettiği için kalıcı öğrenme ortamlarının oluşması açısından okul öncesi eğitimde teknoloji kullanılması gerektiğini söylemek mümkündür.

Okul öncesi dönem çocukları *ebeveynlerinin % 50'si teknolojik aletleri sıklıkla kullanan çocukların dünyayı daha iyi tanıdığı görüşündedir.* Anne ve babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların yarısı teknolojik aletleri sıklıkla kullanan çocukların dünyayı daha iyi tanıdığını belirtmektedir. İnternet ile birlikte akıllı teknoloji diye adlandırdığımız araçlar, dünya ile ilgili verilere anlık ve hızlı ulaşmamıza olanak sağlamaktadır. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde çocukların teknolojiyi kullanarak zaman ve mekan konusunda sınır tanımaksızın dünyanın her tarafına kolay bir şekilde ulaşabildiği, dünyayı inceleyebildiği ve keşfedebildiği görülmektedir. Bunun da okul öncesi dönem çocuklarının eğitimine olumlu katkılar sunduğunu söylemek mümkündür.

Okul öncesi dönem çocukları *ebeveynlerinin % 50'si okul öncesi eğitiminde teknolojik aletlerin eğitici programlar ile kullanıldığında kitaplara göre daha faydalı olacağı ve teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocukların daha farklı düşünebilme becerileri kazanabileceği görüşünderken, % 50'si faydalı olmayacağı ve farklı düşünebilme becerileri kazanamayacağı görüşündedir.* Aile gelir düzeyi 4000-6500 TL arasında olanların yarısından fazlası okul öncesi eğitiminde teknolojik aletlerin eğitici programlar ile kullanıldıklarında kitaplara göre daha faydalı olduğu görüşündedir. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde teknolojik eğitici programların kullanımının kitaplara göre daha faydalı olacağı görüşünün olumlu ya da olumsuz değerlendirilebilmesi, okul öncesi eğitim kurumunun teknolojiyi kullanabiliyor

olmasına ve öğretmenin teknoloji içerikli eğitim programlarını eğitim sürecine dâhil etme ve uygulama becerisine bağlı olarak değişim göstereceğini söylemek mümkündür.

Okul öncesi dönem çocukları *ebeveynlerinin %80'inden fazlası çocuğunun akıllı telefonları kolaylıkla kullanabildiğini belirtmiştir*. Aile gelir düzeyi 1500-2500 TL, 2500-4000 TL, 4000-6500 TL arasında olanlar ile 6500 TL ve üstünde olanların tamamına yakını çocuğunun akıllı telefonları kolaylıkla kullandığını belirtmektedir. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde okul öncesi dönemdeki çocuklar model alma yoluyla öğrenmelerini gerçekleştirdiği için ebeveyn çocuk arasındaki etkileşimin çocukların erken yaşlardan itibaren teknolojiyi kolay bir şekilde kullanabilmelerine olanak sağladığı düşünülebilir.

Okul öncesi dönem çocukları *ebeveynlerinin %40'ı çocuğunun çevrimiçi oyunlar oynadığını belirtmiştir*. Aile gelir düzeyi 1500-2500 TL, 2500-4000 TL, 4000-6500 TL arasında olanlar ile 6500 TL ve üstünde olanların yarısından daha azının çocuğu çevrimiçi oyunlar oynamaktadır. *Ankete katılan ebeveynlerin %90'ının evde internet bağlantısı vardır*. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde çevrimiçi oyunlar internet kullanımını gerektirdiği için zararlı olabileceği düşünülebilir. Ancak çocuklarda bilinçli bir teknoloji kullanımı bakış açısı oluşturabilmek için uygun yaşta ve zamanda teknoloji ile tanıştırılmasının çocukları teknoloji kaynaklı zararlardan korumasına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Okul öncesi dönem çocukları *ebeveynlerinin %60'ı uygun programlar kullanıldığında teknolojik aletlerin çocukların dil gelişimine katkı sağlamayacağı, %80'i teknolojik aletleri çok fazla kullanan çocukların kendilerini ifade etmekte zorlanacağı görüşündedir*. Anne ve babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş arasında olanların çoğunluğu uygun programlar kullanıldığında teknolojik aletlerin çocukların dil gelişimine katkı sağlamayacağını ve kendilerini ifade etmekte zorlanacağını belirtmektedir. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde çocukların dil gelişimi iki ayrı boyutta ele alınmalıdır. İfade edici ve alıcı dil gelişim alanlarının bütünsel bir şekilde gelişebilmesi için çocukların sosyal etkileşime ve doğru rol modele maruz kalması kritik bir öneme sahiptir. Dil gelişimi kritik evrelerinde çocuğun yoğun ve kontrolsüz bir şekilde teknolojiye maruz kalması sosyal etkileşimi azaltacak ve ebeveyni ile olan rol model etkileşiminin olumsuz etkileneceğini; ifade edici ve alıcı dil gelişim alanlarında sorunlar ortaya çıkabileceğini söylemek mümkündür. Dil gelişim dönemlerinde bilinçli kullanılan (yaşa uygun, ebeveyn

kontrollü, doğru rol model, gelişim düzeyine uygun) teknolojik araçların dil gelişimine olumsuz bir etkisi olmayacağı aksine öğrenme sürecinde çocukların akıcı bir şekilde iletişim kurabileceklerini söylemek mümkündür.

Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %70'e yakını çocuğunun rakamları, sayıları, şekilleri, kelime ve sesleri öğrenmesinde teknolojik aletleri kullanmadığını belirtmiştir. Annelerin ve babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş arasında olanların çoğunluğu çocuğuna rakamları, sayıları, şekilleri, kelime ve sesleri öğretirken teknolojik aletleri kullanmadığını belirtmektedir. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde okul öncesi dönem çocuklarının bilgisayar destekli teknolojileri kullanmasının kısa süreli belleği geliştirmesine, öğrenmelerin pekiştirilmesine, problem çözme becerilerinin gelişmesine katkılar sağlayacağını söylemek mümkündür.

Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %65'i çocuğunun telefonla oyun oynamasına izin verdiğini belirtmiştir. Anne ve babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların çoğunluğu çocuğunun telefonla oyun oynamasına izin verdiğini belirtmektedir. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde ebeveynlerin yarısından fazlasının çocuklarının oyun oynamadığında öfkelendiği için, yemek yemek istemediği için, annenin günlük işlerini kolaylıkla yapabilmesi ve diğer nedenlerden dolayı çocuklarına okul öncesi dönemde yoğun bir şekilde telefonda vakit geçirmelerine izin verdiklerini söylemek mümkündür.

Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %75'i teknolojik aletlerin kullanımının çocukların sosyal becerilerini olumsuz yönde etkileyeceği görüşündedir. Anne ve babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş olanların çoğunluğu teknolojik aletlerin kullanımının çocukların sosyal becerilerini olumsuz yönde etkileyeceğini belirtmektedir. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde çocukların bilgisayardaki yönergeye bağlı olarak çocuğa verilen bir işi tamamlama sorumluluklarını yerine getirme becerisini ve iş birliği yetisini geliştireceği, paylaşmayı arttıracığını söylemek mümkündür.

Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin tamamına yakını çocuğuna teknolojik aletleri kullanırken süre sınırlandırması yaptığı, çocuğunun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçtiği, çocuğu bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğuna sorular sorduğu, çocuğunun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesinin beden sağlığının bozulmasına neden

olacağı görüşündedir. Anne ve babaların ilkökul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını çocuğuna teknolojik aletleri kullanırken süre sınırlandırması yaptığı, çocuğunun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçtiği, çocuğu bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğuna sorular sorduğunu ve çocuğunun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesinin beden sağlığının bozulmasına neden olacağını belirtmektedir. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde çocuğu teknoloji aracılığıyla gelecek zararlardan koruyacak kişilerin çocuğun birincil çevresinde olan ebeveynleri olduğu düşünülmektedir. Teknolojinin hızla yaygınlaşması anne babaların çocuklarının teknolojiden ne kadar etkileneceği, teknolojinin çocuklarını ne derece değiştireceği düşüncesi içinde olduklarını söylemek mümkündür. Teknoloji ile sürekli iç içe olan çocuklar hareketsiz kalmaktadır. Bunun da çocuklarda omurga bozukluklarına, omurga yapılarının değişmesine, duruş bozukluklarına ve görme yetilerinde bozulmalara sebep olduğunu söylemek mümkündür.

Okul öncesi dönem çocukları *ebeveynlerinin %90'ından fazlası çocuğunun evdeki tüm boş zamanını teknoloji kullanarak geçirmediğini belirtmiştir.* Anne ve babaların ilkökul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını çocuğunun evdeki tüm boş zamanını teknoloji kullanarak geçirmediğini belirtmektedir. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde okul öncesi dönem çocuklarının odak noktasının ailesiyle kurduğu iletişim ve paylaştığı deneyimler olduğundan, çocuğun zamanının büyük çoğunluğunu teknolojiye değil aile etkileşimine yönlendirilmesinin gelişimini olumlu etkileyeceğinden olumlu bir sonuçtur.

Okul öncesi dönem çocukları *ebeveynlerinin %40'ı ev işlerinde kendilerine zaman yaratmak için çocuğunun teknoloji kullanmasına izin verdiğini belirtmiştir.* Araştırma sonucu değerlendirildiğinde ebeveynlerin çocuğa karşı rehberlik etmek sorumluluğu altında olduklarını ve çocuğun yeteneklerini, ilgilerini keşfetmesi için doğru ortamı oluşturmakla yükümlü olduğunu söylemek mümkündür.

Okul öncesi dönem çocukları *ebeveynlerinin yarısından fazlası çocuklarının teknoloji aracılığıyla izlediği insanların davranışlarını örnek aldığı görüşündedir.* Lise mezunu annelerin çoğunluğu çocuklarının teknoloji aracılığıyla izlediği insanların davranışlarını örnek almadığını belirtmektedir. Araştırma sonucu değerlendirildiğinde çocuğun teknolojik aletlerin etkisi altında kalması, çocukların yaşlarına, gelişim düzeylerine, aile yaşantılarına, içinde buldukları çevrenin

etkisine ve maruz kaldıkları yayın/program/oyunlara göre farklılık gösterebilmektedir. Çocuğun gelişim dönemlerinin olumlu etkilenebileceği içeriklerin seçiminin önemli olduğunu söylemek mümkündür.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmayla İstanbul ili Esenyurt ilçesi kamu ve özel eğitim kurumlarında öğrenim görmekte olan okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımlarına yönelik ebeveynlerinin görüşlerinin incelenmesi hedeflenmiştir. Yapılan araştırmada toplanılan verilerin analizinde; teknoloji kullanımları ile ilgili ebeveyn görüşleri anketinde ebeveynlerin verdiği yanıtlara ilişkin, frekans ve yüzde gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımları ile ilgili ebeveyn görüşleri anketinden elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Ayrıca bu araştırmada okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin bazı demografik özellikleri ile çocuklarının teknoloji kullanımı görüşleri arasındaki ilişkiler Ki-Kare testi ile analiz edilmiştir. Araştırmada verilerin analizi için SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Gönüllü katılımcılarla belirlenen örneklem grubunu 277 okul öncesi dönemde eğitim gören çocukların ebeveynleri oluşturmuştur. Verilerin toplanılmasında araştırmacı tarafından geliştirilen “Teknoloji Kullanımı Ebeveyn Görüşleri Anketi” kullanılmıştır. Ölçekle birlikte elde edilen veriler analiz edilmiş olup ortaya çıkan sonuçlar aşağıda maddeler halinde sunulmuştur;

- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %90'nı çocuklarının teknolojik aletleri kolaylıkla kullandıklarının ve ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletlerin okul öncesi dönem çocukları için faydalı olacağı ortaya çıkmıştır. Anne ve babaların ilköğretim, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını çocuğunun teknolojik aletleri kolaylıkla kullandığını ve ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletlerin okul öncesi dönem çocukları için faydalı olacağını belirtmektedir.
- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %70'den fazlası okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde teknolojik aletlerin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Aile gelir düzeyi 1500-2500 TL, 2500-4000 TL, 4000-6500 TL arasında olanlar ile 6500 TL ve üstünde olanların yarısından fazlası okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde teknolojik aletlerin kullanılması görüşündedir.

- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin % 50'si teknolojik aletleri sıklıkla kullanan çocukların dünyayı daha iyi tanıdığı görüşündedir. Anne ve babaların ilkökul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların yarısı teknolojik aletleri sıklıkla kullanan çocukların dünyayı daha iyi tanıdığını belirtmektedir. İnternet ile birlikte akıllı teknoloji diye adlandırdığımız araçlar, dünya ile ilgili verilere anlık ve hızlı ulaşmamıza olanak sağlamaktadır.
- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin % 50'si okul öncesi eğitiminde teknolojik aletlerin eğitici programlar ile kullanıldığında kitaplara göre daha faydalı olacağı ve teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocukların daha farklı düşünebilme becerileri kazanabileceği görüşünderken, % 50'si faydalı olmayacağı ve farklı düşünebilme becerileri kazanamayacağı görüşündedir. Aile gelir düzeyi 4000-6500 TL arasında olanların yarısından fazlası okul öncesi eğitiminde teknolojik aletlerin eğitici programlar ile kullanıldıklarında kitaplara göre daha faydalı olduğu görüşündedir.
- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %80'inden fazlası çocuğunun akıllı telefonları kolaylıkla kullanabildiğini belirtmiştir. Aile gelir düzeyi 1500-2500 TL, 2500-4000 TL, 4000-6500 TL arasında olanlar ile 6500 TL ve üstünde olanların tamamına yakını çocuğunun akıllı telefonları kolaylıkla kullandığını belirtmektedir.
- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %40'ı çocuğunun çevrimiçi oyunlar oynadığını belirtmiştir. Aile gelir düzeyi 1500-2500 TL, 2500-4000 TL, 4000-6500 TL arasında olanlar ile 6500 TL ve üstünde olanların yarısından daha azının çocuğu çevrimiçi oyunlar oynamaktadır. Ankete katılan ebeveynlerin %90'ının evde internet bağlantısı vardır.
- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %60'ı uygun programlar kullanıldığında teknolojik aletlerin çocukların dil gelişimine katkı sağlamayacağı, %80'i teknolojik aletleri çok fazla kullanan çocukların kendilerini ifade etmekte zorlanacağı görüşündedir. Anne ve babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş arasında olanların çoğunluğu uygun programlar kullanıldığında teknolojik aletlerin çocukların dil gelişimine katkı sağlamayacağını ve kendilerini ifade etmekte zorlanacağını belirtmektedir.
- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %70'e yakını çocuğunun rakamları, sayıları, şekilleri, kelime ve sesleri öğrenmesinde teknolojik aletleri kullanmadığı

belirtmiştir. Annelerin ve babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş arasında olanların çoğunluğu çocuğuna rakamları, sayıları, şekilleri, kelime ve sesleri öğretirken teknolojik aletleri kullanmadığını belirtmektedir.

- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %65'i çocuğunun telefonla oyun oynamasına izin verdiğini belirtmiştir. Anne ve babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların çoğunluğu çocuğunun telefonla oyun oynamasına izin verdiğini belirtmektedir.
- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %75'i teknolojik aletlerin kullanımının çocukların sosyal becerilerini olumsuz yönde etkileyeceği görüşündedir. Anne ve babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş olanların çoğunluğu teknolojik aletlerin kullanımının çocukların sosyal becerilerini olumsuz yönde etkileyeceğini belirtmektedir.
- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin tamamına yakını çocuğuna teknolojik aletleri kullanırken süre sınırlandırması yaptığı, çocuğunun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçtiği, çocuğu bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğuna sorular sorduğu, çocuğunun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesinin beden sağlığının bozulmasına neden olacağı görüşündedir. Anne ve babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını çocuğuna teknolojik aletleri kullanırken süre sınırlandırması yaptığı, çocuğunun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçtiği, çocuğu bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğuna sorular sorduğunu ve çocuğunun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesinin beden sağlığının bozulmasına neden olacağını belirtmektedir.
- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %90'ından fazlası çocuğunun evdeki tüm boş zamanını teknoloji kullanarak geçirmediğini belirtmiştir. Anne ve babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını çocuğunun evdeki tüm boş zamanını teknoloji kullanarak geçirmediğini belirtmektedir.
- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %40'ı ev işlerinde kendilerine zaman yaratmak için çocuğunun teknoloji kullanmasına izin verdiğini belirtmiştir.

- Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin yarısından fazlası çocuklarının teknoloji aracılığıyla izlediği insanların davranışlarını örnek aldığı görüşündedir. Lise mezunu annelerin çoğunluğu çocuklarının teknoloji aracılığıyla izlediği insanların davranışlarını örnek almadığını belirtmektedir. Yukarıda belirtilen bulgular dikkate alınarak literatürde araştırma yapılmış olup tartışılmıştır.

Özyürek (2018) tarafından yapılan çalışmada okul öncesi dönem çocuklarının annelerinin teknoloji kullanım süresi ile ilgili çocuklarını ikna etmek için mücadele verdiklerini ve çocukla teknoloji arasında kurallar belirlediklerini ortaya koymuştur. Bu konuyla ilgili yapılan benzer çalışmalarda anne babaların, çocukların teknoloji ile maruz kalacakları içerik ve programları seçerek ve kontrol sağlayarak zararı en aza indirmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir (Mitchell, Finkelhor ve Wolak, 2003). Ayrıca anne babaların, okul öncesi dönem çocuklarının teknolojiyi bilinçsiz kullandıklarını, anne babaların bu bilinçsiz kullanımları kontrol edemediğini ve hatta çocukları teknoloji ile oyalayarak kendilerine zaman yaratmaya çalıştıklarını ifade eden çalışmalarda bulunmaktadır (Ateş-Durmuşoğlu ve Saltalı, 2019; Kırık, 2014). Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %40'ı ev işlerinde kendilerine zaman yaratmak için çocuğunun teknoloji kullanmasına izin verdiğini belirtmiştir. Araştırmanın sonuçları ile literatür araştırması sonucu elde edilen bulgular arasında karşılaştırma yapıldığında sonuçların literatürdeki sonuçlarla örtüştüğünü söylemek mümkündür.

Sayan'ın (2016) araştırmasında teknolojik araçların sınırsızca kullanılmasının çocuklarda birçok ruhsal, bedensel ve bilişsel problemlere sebep olduğu, Günüş ve Adli'nin (2018) araştırmasında teknolojik araçların çocukların davranışlarını ve psikolojilerini olumsuz etkilediği, Yel ve Korhan'ın (2015) çalışmasında da tablet ve bilgisayar kullanımındaki artışın çocukların kas-iskelet sistemlerinde sorunlar görülmesine, boyun, omuz, bel ve sırt bölgelerinde rahatsızlıkların oluşmasına neden olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin tamamına yakını çocuğuna teknolojik aletleri kullandırırken süre sınırlandırması yaptığı, çocuğunun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçtiği, çocuğu bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğuna sorular sorduğu, çocuğunun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesinin beden sağlığının bozulmasına neden olacağı görüşündedir. Araştırmanın sonuçları ile

literatür araştırması sonucu elde edilen bulgular arasında karşılaştırma yapıldığında sonuçların literatürdeki sonuçlarla örtüştüğünü söylemek mümkündür.

Valkenburg (2004), okul öncesi dönemdeki çocukların aile rehberliğine ihtiyacı olmaksızın, dokunmatik ve büyük objeli bilgisayar programlarını zorlanmadan kullanabildiklerini ifade etmiştir (Valkenburg, 2004). Okul öncesi dönem, tüm gelişim alanları açısından çocuğun davranış kalıplarının temelini atıldığı kritik bir dönemdir. Bireyin gelişimi açısından okul öncesi dönem gelişimin en hızlı olduğu dönemdir. Çocuk okul öncesi dönemde kazandığı bilgi ve tecrübelerle bağımsız bir şekilde hayatını devam ettirmeyi öğrenir (Erden, 2011). Okul öncesi dönemdeki bir çocuk 0-2 yaş (bebeklik dönemi) aralığında anne babasına bağımlı bir şekilde yaşamını sürdürür. 2 yaşından 6 yaşına kadar olan süreçte çocuk, sosyalleşmeye başlar. Sosyalleşme sonucunda çocuk, bağımsız hareket edebilen bir birey olma yönünde ilerler (Oktay, 2000). Çocuk açısından çok önemli olan bu sosyalleşme süreci öğretmenleri, aile üyeleri yani çocuğun çevresinde eğitimine katılan herkes tarafından önemsenmelidir. Çünkü çocuk bu dönemde oluşturduğu davranış kalıplarıyla gelecekteki yetişkin halinin değer ve alışkanlıklarını oluşturur (Oktay, 2006). Araştırma sonuçları incelendiğinde okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %75'i teknolojik aletlerin kullanımının çocukların sosyal becerilerini olumsuz yönde etkileyeceği görüşündedir. Anne ve babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş olanların çoğunluğu teknolojik aletlerin kullanımının çocukların sosyal becerilerini olumsuz yönde etkileyeceğini belirtmektedir.

Literatürü incelediğimizde, 1980 yılı sonrası dünyaya gelenler; Prensky (2001) açısından 'dijital yerliler', Tapscott ve Barry (2008) açısından 'İnternet jenerasyonu' ve Howe ve Strauss (2000) açısından ise 'Milenyum çocuğu' şeklinde ifade edilmektedir. Yeni nesil teknoloji gelişmelerini çocukların, gençlik döneminden itibaren değil, dünyaya geldiği ilk andan itibaren tanıdığı (Prensky, 2001) ve okuma yazma becerisine sahip olmasa da akıllı teknolojileri kolaylıkla kullanabildiklerini ortaya koymuşlardır. Okul öncesinde okuma yazma bilmeyen çocukların dahi akıllı telefonları kullanabildiği, programlar indirip değişiklikler yaparken ebeveyn rehberliğine ihtiyaç duymadığını belirtmişlerdir (Özsoy ve Atılğan, 2018).

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde, okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %90'nı çocuklarının teknolojik aletleri kolaylıkla kullandıklarının ve ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletlerin okul öncesi dönem çocukları için faydalı olacağı ortaya çıkmıştır. Anne ve babaların ilkokul, ortaokul, lise, lisans

ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını çocuğunun teknolojik aletleri kolaylıkla kullandığını ve ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletlerin okul öncesi dönem çocukları için faydalı olacağını belirtmektedir. Araştırmanın sonuçları ile literatür araştırması sonucu elde edilen bulgular arasında karşılaştırma yapıldığında sonuçların literatürdeki sonuçlarla örtüştüğünü söylemek mümkündür.

Plowman, McPake ve Stephen (2010) tarafından yapılan çalışmada teknolojik cihazların, çocukları pasiflik ve sedanter davranışlara yönlendirmesinden dolayı okul öncesi dönem çocuklarının hayal gücünü ve dil gelişimini olumsuz etkilediği bulunmuştur. Ayrıca çocukların bilgiyi öğrenmesini, okul öncesi dönemdeki okuryazarlık becerilerini olumsuz etkilediği bulgulanmıştır. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde, Okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %60'ı uygun programlar kullanıldığında teknolojik aletlerin çocukların dil gelişimine katkı sağlamayacağı, %80'i teknolojik aletleri çok fazla kullanan çocukların kendilerini ifade etmekte zorlanacağı görüşündedir. Anne ve babaların 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş arasında olanların çoğunluğu uygun programlar kullanıldığında teknolojik aletlerin çocukların dil gelişimine katkı sağlamayacağını ve kendilerini ifade etmekte zorlanacağını belirtmektedir. Araştırmanın sonuçları ile literatür araştırması sonucu elde edilen bulgular arasında karşılaştırma yapıldığında sonuçların literatürdeki sonuçlarla örtüştüğünü söylemek mümkündür.

Kılınç ve Kılınç (2014), içinde yaşadığımız dönemde çocukları teknolojik araçlar, bilgisayar programları ve dijital oyunlar hem evde hem eğitim hayatında çepeçevre sarmış durumdadır. Çocukları bu teknolojik gelişmelerden, değişimlerden uzak tutmanın mümkün olmadığını ifade etmişlerdir. Akbulut (2013), teknolojinin aktif olarak hayatımızda yer edinmesi ve kullanımının kişilere zararlı ya da faydalı olduğu konusunda kesin yargılar kullanmanın doğru olmadığını ifade etmektedir. Fakat yetişkinlerin veya çocukların teknolojik araçları sınırsızca ve bilinçsizce kullanmalarının çeşitli zararlar ortaya koyacağı da aşıkardır.

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde, okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %70'den fazlası okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde teknolojik aletlerin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırma sonuçları ile literatür araştırması sonucu elde edilen bulgular karşılaştırıldığında okul öncesi dönem çocuklarını çepeçevre saran teknolojinin eğitim hayatından bağımsız tutulamayacağı gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Kol, (2012) yapmış olduğu araştırmasında teknolojinin okul öncesi eğitimde kullanılmasının çocukları olumlu yönde etkileyeceğini ifade etmiştir. Sancak da, (2003) yaptığı araştırmada rakam ve geometrik şekil gibi kavramların kazandırılması için teknoloji destekli eğitim alan çocukların daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %70'den fazlası okul öncesi dönem çocuklarının eğitiminde teknolojik aletlerin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırmanın sonuçları ile literatür araştırması sonucu elde edilen bulgular arasında karşılaştırma yapıldığında sonuçların literatürdeki sonuçlarla örtüşüğünü söylemek mümkündür.

Nair, Rogers ve Sharit (2006), tarafından yapılan çalışmada teknolojiye yönelik tutum incelenmiştir. Yapılan çalışmada yaş grupları arasında gençler lehine anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur. Lorence ve Park (2006) da yaptıkları çalışmada buna benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Araştırma sonucuna göre teknoloji kullanımı ve teknolojiye yönelik tutumlarda genç yaşlardaki bireylerin lehine anlamlı farklar olduğu ifade edilmiştir. Wang, Wu ve Wang (2009) de yukarıdaki çalışmalar ile benzer sonuçlara ulaşmış ve teknolojinin kullanımına yönelik tutum konusunda yaş aralıkları arasında farklılıklar olduğunu bulmuşlardır.

Kılınç (2015), araştırmasında ebeveynlerin okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik görüşlerini incelemiştir. Ebeveynlerin, çocukların teknolojik araçları kullanabilme becerilerinin iyi düzeyde olduğunu ancak teknolojik araçların okul öncesi dönem çocuklarının fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimleri üzerinde olumsuz etkileri olduğunu düşündükleri, teknolojiyi ebeveynlerinin rehberliğinde kullanmaları gerektiği, teknoloji kullanım sürelerini ebeveynlerinin belirlediği ve çocukları teknolojik araçlarla yalnız bırakmayarak kullanacakları oyunları, programları, video görselleri birlikte seçtiklerini ve kontrol ettiklerini belirtmişlerdir. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin %90'ını çocuklarının teknolojik aletleri kolaylıkla kullandıklarının ve ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletlerin okul öncesi dönem çocukları için faydalı olacağı ortaya çıkmıştır. Anne ve babaların ilköğretim, ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olanların tamamına yakını çocuğunun teknolojik aletleri kolaylıkla kullandığını ve ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletlerin okul öncesi dönem çocukları için faydalı olacağını belirtmektedir. Araştırmanın sonuçları ile literatür araştırması sonucu elde edilen bulgular arasında karşılaştırma yapıldığında sonuçların literatürdeki sonuçlarla örtüşüğünü söylemek mümkündür.

Okul öncesi dönem çocuklarında akıllı teknolojileri kullanan çocukların, kullanmayan çocuklara oranla zeka gelişimlerinin, problem çözme yetilerinin ve dil konuşma becerilerinin daha iyi olduğu çeşitli araştırmalarla ortaya atılmıştır (Clements ve Sarama, 2003; Gimbert ve Cristol, 2007). Bu durumu destekleyici nitelikte olan İngiltere kaynaklı çalışmada, çalışmaya katılan ebeveynlerin %73'ü akıllı teknoloji kullanımının çocuklarının gelişimlerine olumlu etkileri olduğunu belirtmişlerdir. Buna sebep olarak akıllı teknolojilerin çok fazla kullanılması, ailelerin belirli sorunları çözmede farkındalık kazandığı şeklinde düşünülebilir. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde, okul öncesi dönem çocukları ebeveynlerinin % 50'si okul öncesi eğitiminde teknolojik aletlerin eğitici programlar ile kullanıldığında kitaplara göre daha faydalı olacağı ve teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocukların daha farklı düşünebilme becerileri kazanabileceği görüşünderken, % 50'si faydalı olmayacağı ve farklı düşünebilme becerileri kazanamayacağı görüşündedir. Aile gelir düzeyi 4000-6500 TL arasında olanların yarısından fazlası okul öncesi eğitiminde teknolojik aletlerin eğitici programlar ile kullanıldıklarında kitaplara göre daha faydalı olduğu görüşündedir. Araştırmanın sonuçları ile literatür araştırması sonucu elde edilen bulgular arasında karşılaştırma yapıldığında sonuçların literatürdeki sonuçlarla örtüştüğünü söylemek mümkündür.

Evde internet bağlantısı olmasının ailenin gelir düzeyi (Fox, 2004; Katz ve Rice, 2002) ve eğitim seviyesi (Moschis, Curasi ve Bellenger, 2004; Porter ve Donthu, 2006) ile bağlantılı olduğunu düşünülebilir şeklinde ifade edilmiştir. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlara göre araştırmaya katılan ebeveynlerin %90'ının evinde internet bağlantısının bulunduğu tespit edilmiştir. Buna göre aile gelir düzeyi 1500-2500 TL arasında olan en düşük gelire sahip ebeveynler araştırma grubunun yaklaşık %20'sini oluşturmaktadır. Geliri düşük olan grubun da teknolojiye kolaylıkla ulaşabildiği araştırma sonuçlarında ortaya çıkmıştır. Bu yönüyle araştırma sonucunun literatürden farklı olduğu söylenebilir.

5.1 Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve literatür incelemesine bağlı kalınarak aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

- Resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim görmekte olan okul öncesi dönem çocuklarının ailelerine bilinçli teknoloji kullanımı konulu seminer ve eğitimler düzenlenebilir. Bu eğitim ve seminerlerle birlikte ortak bir bilinç oluşturulabilir. Böylece teknolojinin çocuklarda oluşturacağı zararlar azaltılabilir.
- Okul öncesi dönem çocuklarının ailelerine bilgisayar teknolojileri konusunda bilgiler verilmelidir. Çocukların gelişim düzeylerine uygun program ve oyunlar tanıtılmalıdır. Doğru ve bilinçli kullanılan programlarla/oyunlarla çocukları bilişsel, duyuşsal, dilsel olarak çocukların gelişimleri desteklenmelidir. Böylece çocukların gelişim alanlarına uygun bir şekilde teknoloji kullanımları sağlanabilir.
- Araştırma İstanbul Esenyurt ilçesinde resmi ve özel eğitim kurumların eğitim görmekte olan okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynleriyle yapılmıştır. Örneklem grubunu genişleterek daha büyük bir örneklem grubuyla benzer araştırmalar yapılabilir. Yapılan araştırmaların sonuçlarıyla karşılaştırma yapılabilir.
- Fırsat eşitliği baz alınarak okul öncesi dönem kurumlarda teknoloji destekli eğitim öğretim faaliyetleri desteklenerek, yaygınlaştırılabilir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapmakta olan öğretmenlere, sınıf ortamında etkin teknoloji kullanımı ile ilgili eğitimler verilebilir.
- Okul öncesi dönem çocuklarının ailelerine teknolojinin önemi anlatılarak ev ortamında teknolojinin etkin ve bilinçli kullanılması yönünde eğitimler verilebilir.
- Çocukların uzun süreli teknoloji kullanımları fiziksel ve ruhsal sorunlara yol açabilmektedir. Aileler çocuklarına sınır koymakta zorlanabilir ve aile içi iletişim problemlerinin oluşmasına neden olabilir. Bu sorunların ortaya çıkmaması için ebeveyn çocuk arasındaki iletişimi güçlendirmek için ailelere eğitimler verilebilir.
- Okul öncesi dönemdeki çocuklar ilk davranış kalıplarını ebeveynlerini rol model olarak oluşturmaktadır. Ebeveynlerin teknoloji kullanım şekilleri çocukların

teknoloji kullanımlarını da şekillendirecektir. Bu nedenle ebeveynlere bilinçli teknoloji kullanımı eğitimleri verilebilir.

- Aile içinde geçirilen zamanın kalitesi aile ilişkilerini olumlu etkilemektedir. Aile ile geçirilen zamanın teknolojiye yöneltilmesi yerine olumlu iletişim ortamlarının oluşturulması gerekmektedir. Ailelere sağlıklı iletişim eğitimleri vermek, problemlerin oluşmasında engelleyici olabilir.
- Araştırma deseni Covid-19 pandemi sürecinden önce planlanmıştır. Pandemi süreciyle birlikte eğitimde ve evde teknoloji yoğun bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Pandemi süreci ve sonrasında teknoloji kullanımı ebeveyn görüşleri ile ilgili yeni araştırmalar yapılabilir.
- Pandemi öncesi ve sonrası okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveyn görüşleri incelenerek karşılaştırılabilir.
- Araştırmada elde edilen veriler okul öncesi dönemi eğitimini alan çocukların ebeveynlerinin görüşlerinden oluşmaktadır. Okul öncesi dönemde olup eğitime devam etmeyen çocukların ebeveynlerinden oluşan bir araştırma planlanabilir.

KAYNAKÇA

- Adams, D., Edie, D., Riley, D., Roach, M., & Ittig, M.** (2004). *What we know about pre-kindergarten outcomes for children: the top 10 findings from early childhood research.*
- Akbulut, Y.** (2013). Çocuk ve ergenlerde bilgisayar ve internet kullanımının gelişimsel sonuçları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2) 53-68.
- Akel, K.** (2016). *Çocuğumu İnternette Kaybettim*, İstanbul, *Ares*.
- Akın, D.** (2019). Okul öncesi dönem çocuklarının bilgi iletişim teknolojilerini kullanma durumlarının azı değişkenlere göre incelenmesi. *U.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi*. Uşak.
- Akkoyunlu Buket, Tuğrul Belma** (2002). Okul öncesi çocukların ev yaşantısındaki teknolojik etkileşimlerinin bilgisayar okuryazarlığı becerileri üzerindeki etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 23:12-21
- Akkök, F.** (2006). İlköğretimde Sosyal Becerilerin Geliştirilmesi Ana-Baba El Kitabı. 4. Basım. İstanbul, *Özgür Yayınları*
- Akkuş, S., Yılmaz, Y., Şahinöz, A., & Sucaklı, İ.** (2015). 03-60 ay arası çocukların televizyon izleme alışkanlıklarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 1, 351-360.
- Akyürek, S.** (2011). Çocuklarda iletişim araçları bağımlılığı (Anket Çalışması Teknik Raporu). Ankara. *Bilge Adamlar Stratejik Araştırma Merkezi*.
- Algan, G.** (2006). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Ve Etmeyen İlköğretim I. Kademe I. Devre Öğrencilerinin Sosyal Beceri Özelliklerinin Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi. Konya.
- Alisinanoğlu F. ve Özbey, S.** (2011). Okul Öncesi Dönemde Sosyal Beceri ve Problem Davranış Eğitimi Program Örnekleri. İstanbul. *Morpa*.
- Alkan, C.** (2005). Eğitim teknolojisi, Ankara, *Anı Yayıncılık*.
- Aral, N., Kandır, A. ve Can Y, M.,** (2002). Okul Öncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları. İstanbul. *Ya-Pa Yayınları*.
- Arı, M. ve Bayhan, P.** (2000). Okul öncesi dönemde bilgisayar destekli eğitim (2.baskı). İstanbul, *Epsilon*.
- Ateş, M. A., & Saltalı, N. D.** (2019). KKTC’de yaşayan 5-6 yaş çocukların tablet ve cep telefonu kullanımına ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 62-90.
- Avcıoğlu, H.** (2003). Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklara Sosyal Becerilerin Öğretilmesinde İşbirlikçi Öğrenme Yöntemi İle Sunulan Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi, Omep Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı Bildiri Kitabı, Cilt I. Ankara, *Ya-Pa Yayınları*.
- Avcıoğlu, H.** (2005). Etkinliklerde Sosyal Beceri Öğretimi. 2.Baskı, Ankara, *Kök Yayıncılık*.
- Ayas, T.** (2008). *Zorbalığı Önlemede Tüm Okul Yaklaşımına Dayalı Bir Programın Etkililiği*. A.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, *Eğitimde Psikolojik Hizmetler*

- Anabilim Dalı. Doktora Tezi. Ankara. (Danışman Yrd. Doç. Dr. Metin Pişkin).*
- Ayhan, A. B., Aral, N.** (2003). Erken Çocukluk Döneminde Bilgisayarlar, *Çocuk Çocuk Aylık Anne, Baba, Eğitimci Dergisi*.
- Aytaç, T.** (2006). Eğitimde Bilişim Teknolojileri, Ankara, *Asil Yayıncılık*.
- Baş, (Uz) A.** (2010). *Sınıf Temelli Bir Sosyal Beceri Eğitimi Programının İlköğretim Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Güvenlik ve Saldırganlık Düzeyleri Üzerindeki Etkisi*. 7(2), 731-747.
- Bee, H. ve Boyd, D.** (2009). Çocuk Gelişim Psikolojisi. Çev. Gündüz, O. İstanbul, *Kaktüs Yayınları*.
- Bergen, D.** (2008). New technologies in early childhood. Contemporary perspectives on science and technology in early childhood education, 87.
- Beşli, Z.** (2007). *Teknoloji ve Toplum: Ortaöğretim Öğrencilerinde Teknoloji Kullanımı ve Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Biber, K.** (2012). Okul öncesi eğitimin tanımı, kapsamı, önemi ve temel ilkeleri. F. Gülaçtı & S. Tümkaya (Ed.), Erken çocukluk eğitimi içinde (s. 25-67, 2.basım). Ankara, *Pegem Yayınları*.
- Bozkurt, A.** (2014). Homo ludens dijital oyunlar ve eğitim. *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*. 5(1), 1-21.
- Büyükbaykal, G.** (2007). Televizyonun çocuklar üzerindeki etkileri. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (28), 31-44.
- Can-Yaşar, M., İnal, G., Uyanık, Ö. ve Kandır, A.** (2012). Using technology in preschool education. *US-China Education Review*, 4: 375-383.
- Ceyhan, E. ve Ceyhan, A. A.** (2011). Çocuk ve ergenlerde bilgisayar ve İnternet kullanımının gelişimsel sonuçları. A. Kuzu (Ed.), *Bilgisayar II* (165-188). Eskişehir, Anadolu Üniversitesi.
- Clements, D. H. ve Natassi, B. K.** (1993). Electronic media and early childhood education. In B. Spodek (Ed). *Handbook of research on the education of young children* (pp. 25] - 275). Newyork, NY. McMillian.
- Clements, D. H.,& Sarama, J.** (2003). Young children and technology: What does the research say? *Young Children*, 58, 34-40.
- Colley, A., & Comber, C.** (2003). Age and gender differences in computer use and attitudes among secondary school students: what has changed? *Educational Research*, 45 (2), 155-165.
- Cordes, C. ve Miller, E.** (2000). Fool's gold: a critical look at computers in childhood. Erişim Adresi: <http://waste.informatik.huberlin.de/diplom/DieGelbeKurbel/pdf/foolsgold.pdf>
- Cömert, D. & Güleç, H.** (2004). Okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımının önemi. Öğretmen-aile-çocuk ve kurum. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 6,132-145.
- Cresswell, J. W.** (2008). Educational research: planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research. New Jersey: Pearson.
- Cüceloğlu, D.** (2017). Geliştiren Anne Baba, İstanbul, *Remzi Yayınevi*.
- Czaja, S. J., Charness, N., Fisk, A. D., Hertzog, C., Nair, S. N., Rogers, W. A., & Sharit, J.** (2006). Factors predicting the use of technology: findings from the Center for Research and Education on Aging and Technology Enhancement (CREATE). *Psychology and Aging*, 21(2), 333.

- Çadır, D.** (2008). *Zihinsel Engelli Öğrenciler İçin Müzik Terapi Yöntemine Göre Hazırlanan Sosyal Beceri Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi*. A.İ.B.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Hasan Avcıoğlu).
- Çakıroğlu, Ü. ve Taşkın, N.** (2016). Okul Öncesi Öğrencilere Etkileşimli Çoklu Ortamlar İle Sayıların Öğretimi: Deneysel Bir Çalışma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45 (1), 01-22.
- Çalışkan, N.** (2016). *İndigo "Çocuk Kişisel Gelişim Dergisi"*, 12. Aralık. Sayı 135.
- Çalışkan, Ö. ve Özbay, F.** (2015). 12-14 Yaş Aralığındaki İlköğretim Öğrencilerinde Teknoloji Kullanımı Eksenli Yabancılaşma ve Anne Baba Tutumları: Düzce İli Örneği. *Journal Of International Social Research*, 8(39), 441-458.
- Çetin, E.** (2013). Temel tanımlar ve kavramlar. Mehmet Akif Nisan (Ed.), Eğitsel dijital oyunlar kuram, tasarım ve uygulama içinde (s. 2-6). Ankara, Pegem.
- Çoknaz, H.** (2017). Psikomotor gelişim doğum öncesinden ölüme kadar. Ankara. Gazi
- Debra, A. L., Chesley, M. & Biely, E.** (2009). Digital Game For Young Children Ages Three To Six : From Research To Design. *Computers in the Schools*, 26(4), 299-313.
- Demir, N.** (2007). *Okul Öncesi Öğrencilerine Renk Kavramının Kazandırılmasında Bilgisayar Destekli ve Geleneksel Öğretim Yöntemlerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Demir, S. ve Özmantar, F. M.** (2013). Teknoloji Destekli Matematik Öğretiminde Pedagojik Prensipler. M. Doğan ve E. Karakırık (Ed.), Matematik Eğitiminde Teknoloji Kullanımı İçinde (s.1-25). Ankara, Nobel Yayıncılık.
- Deretarla Gül, Ebru.** (2008). Meşrutiyet'ten Günümüze Okul Öncesi Eğitim. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. c. 17. s. 1: 269-278.
- Dinçer, Çağlayan, Ege Akgün, Özgecan Canarslan.** (2011). An Alternative to Preschool Education Settings: A Sample Project. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. c. 3. s. 5: 36-45.
- Duran, Ayşe, H. Elif Dağlıoğlu.** (2017). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Çocuklara İlişkin Metaforik Algıları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. c. 37. s. 3: 855-881.
- Elibol, F.** (2018). 0-36 aylık çocuklarda bilişsel gelişim. Ünüvar, P. (ed.) Bebeklik döneminde gelişim ve eğitim. Ankara, Anı Yayıncılık.
- Ellez, A. M. Girgin, G. Akamca, G. Ö. ve Oğuz, E.** (2010). *Okulöncesi Dönemde Bilgisayar Destekli Eğitim: Renk ve Şekil Kavramlarının Öğretimi*. 19. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda Sunulan Bildiri. Kıbrıs.
- Erden, M.** (2011). Eğitim Bilimlerine Giriş. Ankara, Arkadaş Yayınları.
- Erdoğan, Ö. Uçukoğlu, H.** (2011). *İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Anne-Baba Tutumu Algıları İle Atılganlık Ve Olumsuz Değerlendirilmekten Korkma Düzeyleri Arasındaki İlişkiler*. 19(1), 51-72.
- Erkan, N.** (2015). 1. Bölüm: Aile ve aile eğitimi ile ilgili temel kavramlar. Z. Temel, G. Haktanır, E. Y. Üstün, O. Ural, N. Erkan, A. B. Aksoy, Z. Kurtulmuş, Aile Eğitimi ve Erken Çocukluk Eğitiminde Aile Katılım Çalışmaları. Ankara, Anı Yayıncılık.

- Erkan, S.** (2019). *Erişkinlerde Bulunan Anne Baba Tutumu Benlik Saygısı ve Problemlili İnternet Kullanımı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Ertürk, Y. D.** (2011). Çocukluk Çağı Gelişim Dönemlerine Göre Medya Kullanımı. I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi (s. 48-85). İstanbul, *Çocuk Vakfı Yayınları*.
- Esen, E.** (2010). *Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psikososyal Değişkenlerin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Fox S.** (2004). Older Americans and the internet. The pew internet and American life Project. <http://www.pewInternet.org>. Adresinden 15 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.
- Fox, B. M. Mainess, K.** (2018). Mobile device usage and joint engagement in typical and language disordered preschoolers. *Journal of Child Language Acquisition and Development* 6(3), 89-108.
- Fromberg, D. P. ve Bergen, D.** (2006). Play from birth to twelve: Contexts, perspectives, and meanings (2nd ed.). New York, *Routledge*.
- Gander MJ. Gandiner HW.** (2010). Çocuk ve Ergen Gelişimi. Yayıma Hazırlayan Prof. Dr. Bekir Onur, 7. Basım. İstanbul, *İmge Kitabevi*.
- Gander, M. J. ve Gardiner, H. W.** (2015). Çocuk ve Ergen Gelişimi, Çev. Çelen, H. N. ve Dönmez, A. Ankara, *İmge Kitabevi*.
- Gimbert, B., & Cristol, D.** (2004). Teaching curriculum with technology: Enhancing children's technological competence during early childhood. *Early Childhood Education Journal*, 31(3), 207–216.
- Goldschmidt, K. ve Woolley, A.** (2017). Using Technology to Reduce Childrens' Anxiety Throughout The Perioperative Period. *Journal Of Pediatric Nursing: Nursing Care of Children and Families*. 36, 256–258.
- Göksu, S.** (2004). Altı yaş çocuklarında televizyon izleme ve zihinsel gelişim arasındaki ilişki. *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12 (1), 121-132.
- Greenfield, P. M. ve Subrahmanyam, K.** (2003). Online discourse in a teen chatroom: New codes and new modes of coherence in a visual medium. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 713,725-735.
- Gül, E.** (2016). Anne Babanın Sorumlulukları, İstanbul, *Çıra*.
- Gülay, H. Akman, B.** (2009). Okul Öncesi Dönemde Sosyal Beceriler. 1. Basım, Ankara, *PEGEM Akademi*.
- Gündoğdu, Z., Seytepe, Ö., Pelit, B. M., Doğru, H., Güner, B., Arıkız, E., ... & Kaya, E.** (2016). Okul öncesi çocuklarda medya kullanımı. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(2), 6-10.
- Güngör Aytar, F., ve Kaytez, N.** (2014). 4. Bölüm: Ailede iletişim ve çocuk üzerindeki etkileri. A. Köksal Akyol, F. Güngör Aytar, F. Gürsoy, N. Aral, R. Zembat, A. Aksoy, M. Cingi içinde, Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim 10. Ankara, *Hedef Yayıncılık*.
- Günüç, S.** (2009). *İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Demografik Değişkenler ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Gürkan, T.** (2009). Okul Öncesi Eğitime Giriş. Şefik Yaşar (Ed.), Erken Çocukluk Dönemi ve Okul Öncesi Eğitim, *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, Eskişehir.
- Gürsoy, F. ve Özaslan, H.** (2014). 5. Bölüm: Aile ve çocuk. A. Köksal Akyol, F. Güngör Aytar, F. Gürsoy, N. Aral, R. Zembat, A. Aksoy, . . . M. Cingi içinde, Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim 10. Ankara, *Hedef Yayıncılık*.
- Güven, D. ve Kartal, G.** (2006). Okul Öncesi Eğitimde Bilgisayarın Yeri ve Önemi. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 23(1): 19-34.
- Haughland, S. W. ve Wright, J. L.** (1997). Young children and technology: A world of discovery. Boston.
- Haugland, S. W.** (2000). Early childhood classrooms in the 21st century: Using computers to maximize learning. *Young Children*, 55 (1), 12-18.
- Hilooğlu, S.** (2009). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Zorbaca Davranışlarını Yordamada Sosyal Beceri ve Yaşam Doyumunun Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana. (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Fulya Cenkseven Önde).
- Howe, N. & Strauss, W.** (2000). Millennials rising: The next great generation. New York, NY: Vintage.
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.57346895057225.41442941 adresinden 12.05.2019 tarihinde edinilmiştir.
- İliş, B.E.** (2006). *Erken Çocukluk Eğitiminde Bilgisayar Kullanımına Yönelik Bilgisayar ve Anaokulu Öğretmenleri İle 6 Yaş Grubu Çocuklarının Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi. T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- İrvan, A. A.** (2017). Dijital Medya Okur Yazarlığı Nedir? Neden Gereklidir?
- İşman, A.** (2003). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. İstanbul, *Değişim Yayınları*.
- İşman, A.** (2008). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Ankara, *Pegem Akademi*.
- Johnson, G. M.** (2006). Internet use and cognitive development: a theoretical framework. *E-Learning*, 4, 565-573
- Johnson, G. M. ve Puplampu, P.** (2008). A conceptual framework for understanding the effect of the Internet on child development: the ecological techno-subsystem. *Canadian Journal of Learning and Technology*, 34, 19-28.
- Kaçar, A. Ö. ve Doğan, N.** (2007). Okul Öncesi Eğitimde Bilgisayar Destekli Eğitimin Rolü. *Akademik Bilişim*, 31, 1-11.
- Kapıkıran, N. A. İvrendi, A. B. Adak, A.** (2009). Okul Öncesi Çocuklarında Sosyal Beceri: Durum Saptaması. 19: 19-27.
- Karacan, E.** (2000). Bebeklerde ve Çocuklarda Dil Gelişimi. *Klinik Psikiyatri*, 3(4), 263-268.
- Karayılmaz, D.** (2008). *Ana Sınıfına Devam Eden Çocukların Duygusal Zeka ve Sosyal Uyum Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Ankara. (Danışman: Prof. Dr. Esra Ömeroğlu).
- Katz, J. E. & Rice, R. E.** (2002). Social consequences of Internet use: Access, involvement, and interaction. Cambridge, MA: MIT press.
- Kayılı, G.** (2015). *Sosyal Beceri Eğitimi Programı İle Desteklenmesi Montessori Yönteminin Anaokulu Çocuklarının Duyguları Anlama Ve Sosyal*

- Problem Çözme Becerilerine Etkisi*. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Kaymaz, M.** (2005). Türkiye'de okulöncesi eğitiminin fayda-maliyet analizi. İstanbul, *AÇEV*.
- Kearney, P.** (2007). Cognitive assessment of game-based learning. *British Journal of Educational Technology*, 38 (3), 529–531.
- Kenanoğlu, R. ve Kahyaoğlu, M.** (2011). *Okul öncesi Öğrencilerin İnternet Kullanımı İle Bilişsel, Duyuşsal ve Sosyal Davranışları Arasındaki İlişki*, 5. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu' 11, Elazığ.
- Kenar, İ.** (2012). Teknoloji ve Derslerde Teknoloji Kullanımına Yönelik Veli Tutum Ölçeği Geliştirilmesi ve Tablet PC Uygulaması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 123–139.
- Kerckaert, S. Vanderlinde, R. & Braak, J. v.** (2015). The role of ICT in early childhood education: Scale development and research on ICT use and influencing factors. *European Early Childhood Education Research Journal*, 23(2), 183-199.
- Kılınç, B. ve Kılınç, E. P.** (2014). Yeni medya ortamında çocuk birey: yeni iletişim teknolojileri ve medya pedagojisinin önemi. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 9-23.
- Kılınç, S.** (2015). *Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı, Kütahya.
- Kırık, A. M.** (2014). *Aile ve Çocuk İlişkisinde İnternetin Yeri: Nitel Bir Araştırma*.
- Kızıldaş, E. ve Ertör, E.** (2018). Okul öncesi eğitim alan çocukların akıllı telefon kullanımı ile ilgili aile görüşlerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1-18.
- Kirkorian, H. L., Pempek, T. A., Murphy, L. A., Schmidt, M. E., & Anderson, D. R.** (2009). The impact of background television on parent–child interaction. *Child development*, 80(5), 1350-1359.
- Koçyiğit, S.** (2012). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Personel. Balat, G.U., (Ed.), Okul Öncesi Eğitime Giriş, Ankara, *Pegem Akademi*, 202-225.
- Kol, S.** (2012). Okul öncesi eğitimde teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (2): 543-554.
- Lee, J. Lim, H. Son, J. S. Lee, J. R. Kim, D. C. ve Kol, S.** (2012). Cartoon Distraction Alleviates Anxiety In Children During Induction Of Anesthesia. *Anesthesia & Analgesia*, 115(5), 1168–1173.
- Li, X. ve Atkins, M. S.** (2004). Early childhood computer experience and cognitive and motor development. *Pediatrics*, 113, 1715-1722.
- Liau, A. K., Khoo, A., & Ang, P. H.** (2008). Parental awareness and monitoring of adolescent Internet use. *Current Psychology*, 27(4), 217-233.
- Lieberman, A. D. Fisk, C. M. & Biely, E.** (2009). Digital games for young children ages three to six: from research to design. *Computers in the Schools*, 26(4), 299-313.
- Livingstone, S. Haddon, L. Görzig, A. & Ólafsson, K.** (2010). Risks and safety on the internet: the perspective of European children: key findings from the EU Kids Online survey of 9-16 year olds and their parents in 25 countries.

- Lorence, D. P. & Park, H.** (2006). New technology and old habits: The role of age as a technology chasm. *Technology and Health Care: Official Journal of the European Society for Engineering and Medicine*, 14(2), 91-96.
- Megep,** (Mesleki Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi) (2006). Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Çocukları Tanıma Teknikleri. Ankara, *Milli Eğitim Basımevi*, 3-31
- Miller, E.** (2005). Fighting technology for toddlers. *Education Digest: Essential Readings Condensed for Quick Review*, 71(3), 55-58.
- Milli Eğitim Bakanlığı.** (2013). Okul Öncesi eğitim Programı. <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> adresinden 17 Ekim 2020 tarihinde ulaşılmıştır.
- Mok, J. Y. Choi, S. W. Kim, D. J. Choi, J. S. Lee, J. Ahn, H. ve Song, W. Y.** (2014). Latent class analysis on internet and smartphone addiction in college students. *Neuropsychiatric Disease And Treatment*, 10: 817-828.
- Morrisong, S.** (2007). Early childhood education today (10th ed.), Upper Saddle River, NJ: Merrill Prentice Hall
- Moschis G, Curasi C, & Bellenger, D.** (2004). Patronage motives of mature consumers in the selection of food and grocery stores. *J Consum Mark*, 21(2/3):123-33.
- Muis, K. R. Ranellucci, J. Trevors, G. & Duffy, M. C.** (2015). The effects of technology-mediated immediate feedback on kindergarten students' attitudes, emotions, engagement and learning outcomes during literacy skills development. *Learning and Instruction*, 38(2015), 1-13.
- Musulğüme, E.** (2015). *Dil gelişimini destekleyici ebeveyn eğitim programının sosyo ekonomik düzeyi düşük ailelerin çocuklarının dil gelişimine etkisi.* Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Namlu, A. G.** (2004). Bilişötesi Öğrenme Stratejileri Ölçme Aracının Geliştirilmesi: Geçerlilik Ve Güvenirlik Çalışması. *Sosyal Bilimler Dergisi*. 2, 123-136.
- Nayec (National Association for Education of Young Children).** (1996). Technology and young children—Ages three through eight. *Young Children*, 51(6), 11-1.
- Neslitürk, S.** (2013). *Anne Değerler Eğitimi Programının 5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeyine Etkisi.* Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Nikolopoulou, K. & Gialamas, V.** (2015). ICT and play in preschool: early childhood teachers' beliefs and confidence. *International Journal of Early Years Education*, 23(4), 409-425.
- Odabaşı, H. F. Kabakçı, I. ve Çoklar, A. N.** (2007). İnternet, Çocuk Ve Aile. Ankara: *Nobel Yayın Dağıtım*.
- Oktay, A.** (2000). Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem. İstanbul, *Epsilon Yayınları*.
- Oktay, A.** (2006). Okul Öncesi Eğitim Neden Gereklidir? Nasıl Yapılmalıdır? *Çocuk Çocuk Dergisi*, 65, 31-32.
- Oktay, A.** (2011). Ana-Baba Okulu, İstanbul, *Remzi Kitabevi*.
- Oluwadare, F. A.** (2015). ICT use in preschool science education: A case study of some private nursery schools in Ekiti state. *Journal of Education and Practice*, 6(31), 75- 79.
- Orleans, M. ve Laney, M. C.** (2000). Children's computer use in the home: Isolation or sociation. *Social Science Computer Review*, 18(1), 56-72.

- Ömeroğlu, E. ve Kandır, A.** (2005). Bilişsel gelişim. İstanbul, *Morpa Kültür*.
- Özdemir Topaloğlu, A.** (2013). *Etkinlik Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin Çocukların Akran İlişkilerine Etkisi*. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Özgören, N.** (2010). Sosyal Beceri Eğitimi. 28: 18-21.
- Özgün, Ö.** (2017). I. Bölüm: Aile İle İlgili Temel Kavramlar Ve Tarihsel Süreçte Çocuğun Eğitiminde Aile. Y. Aktaş Arnas, A. Sığırtmaç, E. Deretarla Gül, Ö. Özgün, M. Yaşar, E. Yılmaz Bolat, G. Hoş, ve Y. Aktaş Arnas (Dü.) içinde, *Aile Eğitimi ve Okul Öncesinde Aile Katılımı* (3. Baskı b.). Ankara, *Vize Yayıncılık*.
- Özsoy, D. ve Atılgan, S. S.** (2018). *Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki 0-8 Yaş Grubu Çocukların İnternet Kullanımı ve Bu Kapsamda Ebeveyn Arabuluculuğu: Nitel Bir Araştırma*. Selçuk İletişim, 11(2), 96-125.
- Özyürek, A.** (2018). Okul Öncesi Çocukların Bilgisayar Teknolojileri Kullanımının Annelerin Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 2(2), 1-12.
- Papert, S.** (1980). *Mindstorms: Children, microcomputers and powerful ideas*. New York: Basic Books.
- Park, C. ve Park, Y. R.** (2014). The conceptual model on smart phone addiction among early childhood. *International Journal of Social Science and Humanity*, 4(2), 147-150.
- Pekdoğan, S. Korkmaz, H. İ.** (2017). Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarına Verilen Değerler Eğitimine İlişkin Öğretmen 75 Görüşlerinin İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. c. 14. s. 37: 59-72.
- Plowman, L., McPake, J. ve Stephen, C.** (2010). The technologisation of childhood? Young children and technology in the home. *Children & Society*, 24(1), 63-74.
- Prensky, M.** (2001). Digital natives, digital immigrants part 1. *On The Horizon*, 9(5), 16. Retrived from: doi:10.1108/1074812011042481.
- Purtaş, Ö. ve Duman, G.** (2017). Okul öncesi eğitimde uygulanan hareket etkinlik planlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education*, 2, 11-29.
- Saarni, C.** (2001). Cognition, context, and goals: significant components in socialemotional effectiveness. *Social Development*, 10(1), 125- 127.
- San Bayhan, P. ve Artan, İ.** (2011). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi. İstanbul, *Morpa Kültür*.
- Saracho O. N. ve Spodekb.** (2008). A future research agenda for earlychildhood science and technology, In O. N. Saracho & B. Spodek (Eds.) *Contemporary Perspectives on Science and Technology in Early Childhood Education*(pp. 167-181). Charlotte, NC: Information Age Publishing, Inc.
- Sayan, H.** (2016). Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(13): 67-83.
- Senemoğlu, N.** (2018). Gelişim, Öğrenme ve Öğretim. Ankara, *Anı Yayıncılık*.
- Sezgin, E. & Tonguç, G.** (2016). Okul Öncesi Eğitimde Mobil Teknolojilerin Kullanılmasına Yönelik Örnek Bir Araştırma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5, 296-303.

- Siraj-Blatchford, I. & Siraj-Blatchford, J.** (2003). More than Computers: Information and Communication Technology in the Early Years. London: The British Association for Early Childhood Education.
- Smith, C. R.** (2002). Click on me! An example of how a toddler used technology in play. *Journal of Early Childhood Literacy*, 2(1), 5–20.
- Sürmen, Y. G.** (2011). *Türk Milli Eğitiminde Örgün Eğitimin Yeri ve Okul Öncesi Eğitim*. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Şahin, B.** (2006). *Okul Öncesi Dönemde Bilgisayar Destekli Fen Öğretimi ve Etkilerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, C.** (2001). Sosyal Beceri ve Sosyal Yeterlilik. 2(1): 9-19.
- Şahin, M. C.** (2009). Yeni Binyılın Öğrencilerinin Özellikleri. *Anadolu University Journal Of Social Sciences*. 9(2), 155–172.
- Şimşek, N. ve Çınar, Y.** (2008). Okul Öncesi Dönemde Fen Ve Teknoloji Öğretimi, Ankara, *Anı Yayıncılık*.
- TEGM.** (2013). Okul Öncesi Eğitimi Programı, MEB.
- Tezel Şahin, F. ve Özyürek, A.** (2011). Anne Baba Eğitimi ve Okul Öncesinde Aile Katılımı. İstanbul, *Morpa Kültür*.
- Thorpe, K. Hansen, J. Danby, S. Zaki, F. M. Grant, S. Houen, S. Given, L. M.** (2015). Digital access to knowledge in the preschool classroom: Reports from Australia. *Early Childhood Quarterly*, 32(2015), 174-182.
- Toran, M. Ulusoy, Z. Aydın, B. Deveci, T. ve Akbulut, A.** (2016). Çocukların dijital oyun kullanımına ilişkin annelerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2263-2278.
- Töre, C.** (2001). Türkiye'de Teknoloji Kullanımı (Tüketimi). *Mühendis ve Makina Dergisi*, 42(502), 35-38.
- Tümkaya, S. Çelik, M. & Aybek, B.** (2010). Ergenlerin kişiler arası ilişkilerini etkileyen sosyal yaşantı değişkenlerinin incelenmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İlke)*, 163-178.
- Türkkent, E.** (2012). *Okul öncesi dönem çocuklarının televizyondan etkilenmeleri konusunda anne ve öğretmen görüşleri*. (Doctoral dissertation, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Ural, O. & Ramazan, O.** (2007). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü. S. Özdemir & H. Bacanlı (Ed.), Türkiye’de okul öncesi eğitim ve ilköğretim sistemi içinde (s. 11-56). TED.
- Valkenburg, P. M.** (2004). Children's responses to the screen: A media psychological approach. UK: Routledge. Erişim Adresi: <https://epdf.tips/childrens-responseto-the-screen-a-media-psychological-approach-leas-communicat.html>.
- Valkenburg, P.M. ve Peter, J.** (2009). Social consequences of the Internet for adolescents: A decade of research. *Current Directions in Psychological Science*, 18(1), 1-5.
- Vorkapić, S. T. and Milovanović, S.** (2014). Computer use in pre-school education: The attitudes of the future pre-school teachers in Croatia. *Education*, 42(2): 217-229.
- Wainwright, D. K. & Linebarger, D. L.** (2006). Ready to learn: Literature review, part I: Elements of effective educational TV. Philadelphia, PA: Annenberg School for Communication, University of Pennsylvania.

- Yapıcı, M. & Ulu, F. B.** (2010). İlköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenlerinden beklentileri. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 3(1), 43-55.
- Yavuzer, H.** (2000). Çocuk Eğitimi El Kitabı. 17. Basım. İstanbul, *Remzi Kitabevi*.
- Yavuzer, H.** (2017). Çocuk yetiştirmede farklı anne baba tutumları. A. Baltaş, Z. Baltaş, Ü. Davaslıgil, İ. Demir, H. Ergin, T. Ergin, B. Birkan içinde, Ana-Baba Okulu: Ana-Baba Eğitimi ve Aile İçi İletişim Becerileri. İstanbul, *Remzi Kitabevi*.
- Zembat, R.** (2010). Okul Öncesinde Özel Öğretim Yöntemleri. *Anı Yayıncılık*.

İnternet Kaynakları

- Ruffin, N. J.** (2019). "Understanding growth and development patterns of infants", <<http://pubs.ext.vt.edu/350/350-055/350-055.html>>, (Erişim Tarihi: 20.11.2020)
- URL-1** <<http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>>, alındığı tarih: 17.10.2020.
- URL-2** <<https://sozluk.gov.tr/kelime=YET>> , alındığı tarih: 01.09.2020.
- URL-3** <<https://sozluk.gov.tr/kelime=TEKNOLOJİ>>, alındığı tarih: 05.02.2021

EKLER

EK 1 : Teknoloji Kullanımı Ebeveyn Görüşleri Anketi

Ek 2 : Demografik Bilgi Formu

EK 3 : Uzman Görüşleri

EK 4 : Etik Kurul İzin Belgesi

EK 1. Teknoloji Kullanımı Ebeveyn Görüşleri Anketi

S	Bu bölümde 4-6 yaş grubundaki çocuğunuzun teknoloji kullanımı ile ilgili görüşlerinizi öğrenmek amacıyla çeşitli maddeler yer almaktadır. Lütfen bu maddeleri kendi düşünceleriniz doğrultusunda; 1-Evet, 2-Hayır seçeneklerinden yalnızca birini işaretleyiniz.	(1) Evet	(2) Hayır
1	Çocuğunuz teknolojik aletleri kolaylıkla kullanır mı?		
2	Okul öncesi dönem çocukları eğitiminde teknolojik aletler kullanılmalı mıdır?		
3	Teknolojik aletleri sıklıkla kullanan çocuklar dünyayı daha iyi tanır mı?		
4	Teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocuklar daha farklı düşünebilme becerileri kazanır mı?		
5	Ebeveyn eşliği ile kullanıldığında teknolojik aletler okul öncesi dönem çocukları için faydalı mıdır?		
6	Teknolojik aletlerin kullanımı çocuğunuzun dikkat etme süresini artırır mı?		
7	Okul öncesi eğitiminde teknolojik aletler eğitici programlar ile kullanıldığında kitaplara göre daha faydalı mıdır?		
8	Çocuğunuza kelime ve sesleri öğretirken teknolojik aletleri kullanır mısınız?		
9	Çocuğunuz akıllı telefonları kolaylıkla kullanabilir mi?		
10	Çocuğunuza şekilleri öğretmek için teknolojik aletleri kullanır mısınız?		
11	Çocuğunuzun telefonla oyun oynamasına izin verir misiniz?		
12	Çocuğunuz çevrimiçi oyunlar oynar mı?		
13	Uygun programlar kullanıldığında teknolojik aletler çocukların dil gelişimine katkı sağlar mı?		
14	Teknolojik aletlerin kullanımı çocukların sosyal becerilerini olumsuz yönde etkiler mi?		
15	Teknolojik aletleri çok fazla kullanan çocuklar kendilerini ifade etmekte zorlanırlar mı?		
16	Çocuğunuza teknolojik aletleri kullandırırken süre sınırlandırması yapar mısınız?		
17	Çocuğunuzun rakamları ve sayıları öğrenmesinde teknolojik aletleri kullanır mısınız?		
18	Çocuğunuzun bilgisayarla çok fazla zaman geçirmesi beden sağlığının bozulmasına neden olur mu?		
19	Çocuğunuzun kullanacağı bilgisayar programlarını araştırıp inceleyerek seçer misiniz?		
20	Çocuğunuzun bilgisayar kullanırken bilgisayarda neler yaptığı ile ilgili çocuğunuza sorular sorar mısınız?		
21	Çocuğunuz evdeki tüm boş zamanını teknoloji kullanarak mı geçirir?		
22	Ev işlerinde kendinize zaman yaratmak için çocuğunuza teknoloji kullanmasına izin verir misiniz?		
23	Çocuğunuz teknoloji aracılığıyla izlediği insanların davranışlarını örnek alır mı?		

EK 2. Demografik Bilgi Formu

FARKLI DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE SAHİP OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK EBEVEYNLERİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Sayın anne/baba,

Aşağıda sunulan demografik bilgi formu ve teknoloji görüşleri anketi İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Okul Öncesi Öğretmenliği Eğitimi Anabilim Dalında görevli Prof. Dr. Elif Yeşim ÜSTÜN' ün danışmanlığında yürütmekte olduğum yüksek lisans tezi çalışması için hazırlanmıştır. Bu araştırmanın amacı farklı demografik özelliklere sahip okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveynlerin görüşlerini incelemektir. Araştırmanın gerçek amacına ulaşması sizlerin sorulara vereceği samimi cevaplarla mümkün olacaktır. Bu sebeple her soruyu samimiyetle cevaplamanız bizim için çok önemlidir. Bu anketteki sorulara vereceğiniz cevaplar kesinlikle gizli tutulacak ve araştırmanın amacı dışında kullanılmayacaktır. Bu anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde demografik özelliklerinizi, ikinci bölümde teknoloji hakkındaki görüşlerinizi öğrenmek için maddeler bulunmaktadır. Araştırmama destek olduğunuz için teşekkür ederim.

Ümmügülsün ÇELİK

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Çocuğun;

- 1- Cinsiyeti () Kız () Erkek
- 2- Doğum tarihi :
- 3- Kardeşi var ise kaçınıcı çocuk.....

Annenin ;

- 1- Yaşı:
- 2 - Eğitim durumu:
() Okuryazar () İlkokul mezunu ()Ortaokul mezunu
() Lise mezunu () Üniversite mezunu () Üniversite üstü
- 3- Mesleğiniz:
- 4-Medeni durumunuzu işaretleyiniz:
() Evli () Bekar

Babanın;

- 5- Yaşı:
- 6 - Eğitim durumu :
() Okuryazar () İlkokul mezunu ()Ortaokul mezunu
() Lise mezunu () Üniversite mezunu () Üniversite üstü

7-Mesleği:.....

8-Medeni durumunuzu işaretleyiniz:

() Evli () Bekar

9-Kaç çocuğunuz var

.....

10- Aşağıdakilerden hangileri evinizde bulunur?

() Masaüstü Bilgisayar () Laptop () Tablet () Akıllı telefon

()Diğer

11- Evinizde İnternet Bağlantısı var mı? () Var () Yok

Anne;

12- Kaç yıldır bilgisayar kullanıyorsunuz?

() Bir yıldan az () 1 yıl () 2 yıl () 3 yıl () 3 yıldan fazla

13- Bilgisayar başında / Tablet ile 1 günde toplam saat geçiririm

14- Günde toplam saat televizyon izlerim

15- Akıllı telefonunuz var mı?

() Var () yok

16-Gelir Düzeyiniz

() 1500-2500 TL () 2500-4000 TL () 4000-6500 TL () 6500 ve üstü TL

Baba ;

17- Kaç yıldır bilgisayar kullanıyor?

() Bir yıldan az () 1 yıl () 2 yıl () 3 yıl () 3 yıldan fazla

18- Bilgisayar başında / Tablet ile 1 günde toplam saat geçirir

19- Günde toplam saat televizyon izler.

20- Akıllı telefonu var mı ?

() Var () yok

21- Çocuğunuz teknolojik aletleri ilk kez kaç yaşında kullanmaya

başladı ? yaşındayken

22- Çocuğunuzun bir günde televizyon izleme süresi ortalama saattir

23- Çocuğunuzun bir günde telefon kullanma süresi ortalama saattir

24- Çocuğunuzun bir günde tablet kullanma süresi ortalama saattir

25-Çocuğunuz en çok hangi nedenle teknolojik aletleri kullanır?

oynamadığında öfkelenmediği için

yemek yemek istemediği için

annenin günlük işlerini kolaylıkla yapabilmesi için

bakım veren (anne , anneanne/ babaanne , bakıcı) kişinin izliyor olması nedeniyle

diğer

26-Çocuğunuzun izlediği çizgi filmlerin /oynadığı oyunların neler olduğunu kontrol eder misiniz?

Evet Hayır

27-Gelir Düzeyiniz

1500-2500 TL 2500-4000 TL 4000-6500 TL 6500 ve üstü TL

Anne;

28- Çocuğunuzla birlikte günlük ortalama kaç saat zaman geçirirsiniz ? saat

Baba;

29- Çocuğuyla birlikte 1 günde yaklaşık kaç saat zaman geçirir ? saat

EK 3. Uzman Görüşleri

Aylin SÖZER ÇAPAN
Alıcı: Elif, ben

20 Kas 2019 Çar 15:01 ☆ ↗

Merhaba;

Uzman görüşüm ektedir.

Saygılarımla

Dr. Öğrt. Üyesi Aylin SÖZER ÇAPAN

Eğitim Fakültesi Dekan Yardımcısı
Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölüm Başkanı

İstanbul Aydın Üniversitesi (Florya Kampüsü)

Besiyol Mah. İnönü Cad. No: 38
Sefaköy-Küçükçekmece/İstanbul

Tel.: (+90212 444 1 428)

Fax: (+90212 425 5 759)

Gsm.: (0544 510 30 30)

Mail:

Web:

Dr. Öğrt. Üyesi Aylin SÖZER ÇAPAN
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ / STAMBUL AYDIN UNIVERSITY
Florya / Bahçeşehir / Bakırköy
Beşiktaş / Büyükkçekmece / Kadıköy
aydin.edu.tr

FLORYA HALI AYDIN YERLEŞİMİ
444 1 428 3804
aylin@aydin.edu.tr

pinar san
Alıcı: ben

1 Ara 2019 Paz 21:00 ☆ ↗

Canım önerilerim ekteki kutucukların içinde kutucuğa basarsan ne yazdığımı göreceksin . Kolay gelsin...

Pinar Bayhan

*Hacettepe University
Faculty of Health Sciences
Child Development Department
Samanpazarı/Altındag
Ankara - Turkey
+90(312) 3051570*

Ömmüğülatın çelik ...

Ek 4. Etik Kurul İzin Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 23.03.2021-8192

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-88083623-020-8192
Konu : Etik Onayı Hk.

Sayın Ümmüğülsün ÇELİK

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 03.03.2021 tarihli ve 2021/02 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur. Bilgilerinize rica ederim.

Dr. Öğr. Üyesi Alper FİDAN
Müdür Yardımcısı

Bu belge, görevli olarak kullanılmamalıdır.

Belge Doğrulama Kodu: BEKV31898-PA Kodu : 57902

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-uni-versitesi-ebys>

Adres : Beşyol Mah. İktisat Cad. No:28 Sefiköy, 34295 Kızılköy/İSTANBUL

Bilgi için : Tuğba SUNNETCI

Telefon : 444 1 428

Ünvanı : Yarı İleri Uzman

Web : <http://www.aydin.edu.tr/>

Tel No : 31062

Kap Adresi : ia.yarilider@iauh03.kap.tr

ÖZGEÇMİŞ

